

On the Similarities between the Swedish and Turkish Languages

Letter to the

Privy Councillor and Knight

Johan Ihre

written by

Sven Lagerbring

in Lund

1764

translated into English and published

for the first time

by

Çağıl Çayır

in Pulheim

2026

On the Similarities between the Swedish and Turkish Languages. Letter to the Privy Councillor and Knight Johan Ihre by Sven Lagerbring (1764, Lund), translated into English and published for the first time

©2026

by

Çağıl Çayır
Aurikelweg 125
50259 Pulheim
www.cagilcayir.com

A print edition of the work is planned.

This book or parts thereof may not be reproduced in any form, stored in any retrieval system, or transmitted in any form by any means—electronic, mechanical, photocopy, recording, or otherwise—without prior written permission of the publisher, except as provided by United States of America copyright law.
All rights reserved.

Table of Contents

Preface I

Editorial Note II

**On the Similarities between the Swedish and Turkish
Languages 1**

Transcriptions 117

Sources and Bibliography 154

This book presents the letter written in 1764 by the Swedish national historian Sven Lagerbring to the linguist Johan Ihre, entitled *On the Similarity of the Swedish and Turkish Languages*.

This is the first English translation of the work. Together with the book published in 1730 by Philipp Johann von Strahlenberg, it represents one of the earliest examples of comparative research into Turkish and “Germanic” languages and cultures. It is also among the earliest critiques of anti-Turkism, Eurocentrism, and the „German myth“. Particularly striking is Lagerbring’s personal confession of Turkish ancestry, articulated in conscious opposition to the prejudices of his contemporaries. In this sense, his letter constitutes not only a scholarly contribution but also a moral and ethical appeal. The work is therefore significant not only in linguistic and historical terms, but also in philosophical, social, and critical perspectives on science, society, and ideology. As such, it represents an important contribution to the struggle against xenophobia and to the promotion of intellectual and creative intercultural understanding.

In recent times, the work has gained international attention through the Turkish translation by Abdullah Gürgün (first edition, Istanbul 2008). The present English translation therefore also responds in particular to the growing and widespread interest among English-speaking Turkish readers.

Editorial Note

The present English translation of Sven Lagerbring's letter to Johan Ihre, *Om Swenska och Turkiska Språkens likhet* (1764), includes facsimiles of the original printed pages, their transcriptions and translations, as well as lists of the authors, works, sagas, and heroes mentioned by Lagerbring, together with the traditions he compares.

In the following, the original facsimiles are presented alongside the English translations. The transcriptions of the original text are provided in the corresponding end-notes (in the digital edition, the endnotes are linked and can be accessed by clicking in order to move back and forth between the relevant passages).

The transcription of the original text and the English translation were prepared by the editor with the assistance of language models and critically reviewed. The original orthography has been preserved. Nevertheless, transcription and translation errors cannot be entirely ruled out. Comments on possible errors and suggestions for improvement are therefore welcome.

Sven Lagerbring (1707–1787), one of the founders of modern critical Swedish historiography, explicitly declared in 1764 that Odin was of Turkish origin and personally professed a Turkish ancestry—contrary to the negative prejudices of his contemporaries.

In grateful remembrance

Bref

LIII

Cancellie Rådet

Och

Riddaren, Herr

JOH. IHRE

Om

Swenska och Turkiska Språ-
kens likhet.

Imprimatur.

N. von OELREICH.

1810,

Tryckt hos Hof-Camereraren och Direct

CARL GUSTAV BERLING,

1a

Letter to the Privy Councillor and Knight, Mr. JOH. IHRE,
On the Similarity of the Swedish and Turkish Languages.

Imprimatur: N. von Oelreich.

Lund, Printed by the Court Camerarius and Director Carl
Gustav Berling.¹

Min Herre.

Jag tager mig den friheten at under-
kasta M. H. ompröfwande den-
na lilla undersökning om Siven-
ska och Turkiska språkens öfwerenskom-
melse. Och kan jag wäl intet öfwerlämna
dessa anmärkningar i någons händer, som
med mera owäldighet och insigt kan döma
däröfver. En anhållan bör jag likwäl före-
draga i sielfwa begynnelsen, at hwarcken
M. H. eller någon annan må anse mitt
bemödande för stridande med min syssla och
gildremål. Jag har i alla mina dagar wa-
rit rädd, at blifwa hållen för πολυπραγ-
μων eller mångsysslig: utan jag har twärt
om

2a

My Lord,

I take the liberty of submitting to Your Honour this small inquiry into the correspondence between the Swedish and the Turkish languages for your examination. And I could scarcely entrust these remarks into the hands of anyone who would be able to judge them with greater impartiality and insight; yet I must, at the very beginning, present one request: that neither Your Honour nor anyone else should regard my endeavour as something that stands in conflict with my occupation and proper sphere of duties.

Throughout my life I have feared being regarded as a *polypragmon* or a man engaged in too many pursuits (mångsysslig); on the contrary, I have rather [...]²

om trodt, at man gjorde wål; om man åfwen i detta målet lefde något mer efter Catechesen, och hwar och en skötte sin själ. Men, om jag intet bedrager mig, förfaller denne förwitelsen genast; så snart man behagar genomgå deßa rader. Man lär då utan swårighet finna, at hela undersökningen syftar på någon uplysning af Swenska Historien, och där till är jag på många sätt förbunden.

§. II. Man kan med säkerhet räkna wårt Swenska tungomål ibland original eller Moderspråken i Europa. Med Swenska förstår jag icke allenast den nu brukeliga Swenskan, utan i synnerhet det äldre språket, som varit brukeligt i Sverige, Danmark, Island, Norra delen af Ryssland och Engelland. Så at wid detta tillfälle alla Deßa språk kunna tagas i öfverwä- gande. Dock blifwer min förnämsta up- märksamhet wid nyare och äldre Swenskan, emedan en widsträcktare tillämpning skulle giodra förmynden widlyftighet. När jag sagt, at Swenskan är et original språk, följer ingalunda, at det är utan blandning af an- dra tungomål. En sådan mening wöde

3a

[...] believed that one acted rightly, if one, even in this matter, read something more beyond the Catechism, and if everyone attended to his own occupation. But, if I am not mistaken, this reproach immediately falls away as soon as one deigns to examine these lines. One will then, without difficulty, perceive that the whole investigation aims at some elucidation of Swedish history, and to this I am bound in many ways.

§ II. One may with certainty reckon our Swedish tongue among the original or mother languages of Europe. By Swedish I understand not only the Swedish now in use, but in particular the older language that has been in use in Sweden, Denmark, Iceland, the northern part of Russia, and England, so that on this occasion all these languages may be taken into consideration. Yet my principal attention will be directed to the newer and older Swedish, since a more extensive application would lead to excessive prolixity. When I have said that Swedish is an original language, it by no means follows that it is without admixture from other tongues. Such an opinion [...]³

barnslig, och motsatsen är af många å daglagd. Om Rudbeck den yngre har wist Swenskan öfwerenskommelse med Hebreiskan uti sitt Specimen usus linguæ Goth. &c. Brenner har länge sedan påmint, at mycken Finska war med Swenskan förblandad. se. E. Benzels utkast t: Sw. S. 17 s. Peringskiöld i sina anmärkningar til vita Theoder: Regis, har anfördt en lång rad af Grekiska ord, som hafwa gemenskap med Swenskan. E. Benzel gifwer oss en än längre Förteckning därpå uti sit Periculum Runicum under Fabian Törner, och nyligen har Herr Cr. och Rid. sielf uti Förtalet til Ulphila och i et Programma af år 1762 bewist Grekernas och Swensarnas förwandtskap, genom språkens öfwerensstämmande. At Latinen gifwit oss en wacker tilöfning, wet något hwar, och de ord, som i senare tider blifwit af Främmande låntagne genom wetenskapernas och konsternas flytning til vår Nord, gås aldeles förbi, såsom en almannt bekant sak.

S. III. Med någon tilhielp af Historien kan man gifwa nog tydeliga orsaker til den
na

4a

[...] childish, and the contrary has been demonstrated by many. Olof Rudbeck the Younger has shown the correspondence of Swedish with Hebrew in his *Specimen usus linguae Gothicae*. El. Brenner long ago pointed out that much Finnish was intermixed with Swedish (see E. Benzelius', *Utkast till Swenska Folkets Historia*, 17pp.). Peringskiöld, in his annotations to the *Vita Theoderici Regis*, has adduced a long series of Greek words that share affinities with Swedish. J. Benzelius gives us an even longer list thereof in his *Periculum Runicum* under Fabian Törner; and recently Herr Cr. and Knight himself, in the preface to *Ulphila* and in a programme of the year 1762, has demonstrated the kinship of the Greeks and the Swedes through the correspondence of their languages.

That Latin has given us a considerable enrichment is known to everyone, and the words which in later times have been borrowed en masse from foreign languages through the influx of the sciences and the arts into our North are passed over entirely, as a matter generally known.

§ III. With some assistance from history one may give sufficiently clear reasons for the [...] ⁴

na blandning. När man wet, at Moas och de äldre Patriarker talte antingen Hebreiska, eller någon Dialekt däraf: är det hwarfen obegripeligt eller otroligt, at Moas efterkommande kunnat behålla några ord och talesätt af gamla språket; ännu mindre många och större delen genom tidsens längd och andra omständigheter råkadt aldeles i glömska. De som i stöd af Chinesiska Historien wilja förswaga Bibelens witnesbörd om våra äldsta stamfäder, göra mera värde af Chinesiska häfder, än dem tillkommer. Deras äldste Historiekrifvare hafwa intet lefwadt för mer än 500 år för Christi Födelse. Således äro de nog gamle, men i jämförelse mot Moses allt för unge, at fullkasta hans intygande: jämför Deguignes, *lettre aux auteurs du journal des Savans. 1747.* Af Fundin Norégur kan man sluta, at Sveriges äldste inbyggare, så mycket man wet, varit Finnar. Och är det således ej underligt, at mycken Finska blifwit i språket bibehållen. Med Grekerna hafwa våra Swenska inbyggare ej haft sårdels gemenskap. Men i tionde och elfte århundrad, och äfwen någon tid sedan, war Mytlagård eller Con-

5a

[...] mixture. When one knows that Noah and the older patriarchs spoke either Hebrew or a dialect thereof, it is neither incomprehensible nor incredible that the descendants of Noah could have preserved some words and expressions of the ancient language, although many—and indeed the greater part—have, through the length of time and other circumstances, fallen entirely into oblivion.

Those who, on the basis of Chinese history, seek to weaken the testimony of the Bible concerning our most ancient ancestors, attach more value to Chinese records than they deserve. Their oldest historians did not live earlier than five hundred years before the birth of Christ. They are therefore old enough, but in comparison with Moses far too young to overthrow his testimony; cf. de Guignes, *Lettre aux auteurs du Journal des Savans*, 1747.

From discoveries in Norway one may conclude that the oldest inhabitants of Sweden, as far as is known, were Finns. It is therefore not surprising that much Finnish has been preserved in the language. With the Greeks our Swedish inhabitants have had no particular intercourse. But in the tenth and eleventh centuries, and even for some time thereafter, Miklagard, or Constanti— [...] ⁵

stantinopel för vår förmögna ungdom ,
det samma som Paris varit i senare tider.
Och kan man på den grund nog begripa ,
huruledes någon Grefiska kunnat få boro-
garrätt i Sverige. Latinen kom til wå-
ra orter med Munkarne och Christendomen.

J. VI. Den som finner sig i dessa slut-
satsar , bör intet anse för orimligt , om
jag påstår , at äfwen mycken , eller åtmin-
stone någon Turkiska lär wara med Swen-
skan förblandad. Uti våra gamla sagor
berättas , at Odin införde det gamla Swen-
ska språket. Odin war Görmän för en
stor swärm af folk , bestående af Tirkier
och Asiemän , som de kallas i första Kapitel
Herwarar Sagan. Alre Frode be-
kräftar samma berättelse , då han uti sin
släktlinia , nämner Odens Son Yngwi ,
Tirkia Kongr. Och Sturleson beskri-
wer omständeligen Odins resan ifrån Tyrk-
land , där denne Herren hade mycken egen-
dom. 5 Cap. Yngl. Sag. Turkarne hafwa
ifrån uråldriga tider innehaft en stor del
af den widlyftiga landsträckning , som ligger
Norr om Caspiska hafwet och berget Cau-
casus m. m. Detta behöfs intet bewisas.
Hwar

[...] -stantinople was for our prosperous youth what Paris has been in later times. And thus, for this reason, one may well understand in what manner certain Greek elements may have found their way into Sweden. Latin came into our regions with the monks and with Christianity.

§ VI. Whoever finds himself persuaded by these conclusions should not consider it absurd if I maintain that some—or perhaps even numerous—Turkish words have also been mixed with Swedish. In our ancient sagas it is reported that Odin introduced the old Swedish language. Odin was the leader of a great people, consisting of Turks and Asians, who are mentioned in the first chapter of the *Hervarar Saga*. Are Frode confirms the same narrative by designating in his genealogy Odin's son Yngvi as a Turkish king. And Sturluson describes in detail Odin's journey from Turkey, where these lords are said to have possessed great domains; cf. chapter 5 of the *Ynglinga Saga*. The Turks have, since the most ancient times, occupied a large part of those extensive regions that lie north of the Caspian Sea and the Caucasus Mountains, and so forth. This requires no further proof.⁶

Hwar Afamännerne bodde, wisar *Ptolemaeus*, Då han sätter dem i dessa orter, öfster om Tanais. Hwilket äfwen af *Sturleson* bekräftas, utan at man på något sätt kan finna, at han af Grekiska eller Latinska Skribenter hämtadt sin underrättelse om Odin och hans ankomst. Alla Turkar tillika med många andra folkslag woro wandrande släkter, hwaraf de ock förmodeligen fädt sit namn, och blifwit kallade *Scyther* kan hända af Hebreiska ordet *שׁוּב*, *sebut*, som betyder vagari eller wandra. Hwarföre ock hela detta landet blifwit kalladt *Scythia* af Greker och Romare, och af Isländska skrifter *Swithiod* hin mikla eller det stora Sverige, til skilnad från vårt Fädernesland, som är mindre och kallas också *Swithiod*. Oden tog wägen genom Ryssland, satte sig först neder i Tyskland, Därifrån förfogade han sig genom Holsten til Danmark och stadnade uti Sverige, hwar han endtligen slutade sina widlyftiga resor. På alla ställen lämnade han sina söner efter sig til regenter, och i anledning däraf, twifwelsutan en stor hop af sit följe. Denna är *Sturlesons* egen berättelse, och gifwer fullkom-

7a

[...] Where the Asians (Asamen) dwelt is shown by Ptolemy, when he places them in these regions east of the Tanais. This is also confirmed by Sturluson, without it being possible in any way to discover that he derived his information about Odin and his arrival from Greek or Latin writers. All Turks, together with many other peoples, were wandering tribes; from this circumstance they probably derived their name, and were perhaps called Scythians from the Hebrew word [שׁוּט], *shut*, which signifies *vagari* or *mandra* (“to wander”). For this reason the whole of that land was called Scythia by the Greeks and Romans, and in Icelandic writings *Swithiod hin mikla*, or Great Sweden, in distinction from our fatherland, which is smaller and is also called *Swithiod*.

Odin took his route through Russia, first settling in Germany; from there he proceeded through Holstein to Denmark and finally remained in Sweden, where he ultimately ended his extensive travels. In all places he left his sons behind him as rulers, and consequently, no doubt, a great multitude of his retinue. This is Sturluson’s own account, and it provides completely [...] ⁷

lig anledning at finna, hvarföre Tyfka, Danska och Swenska böra anses i sielfwa grunden såsom et språk. Och som Anglo-Saxones, Engelländarnas Stam-Fäder likaledes leda sina Förmåns uprinnelse från Oden, blifwer äfwen Deras tungomålet en gren af samma Turlars och Asamåns språk. Enceifka Munken Simeon från Duresham, Simeon Dunelmensis, gifwer anledning at tro, det en äldre flytning skiedt från samma orter til Slesfwig, under en af Odens Förfäder benämnd Sceaf, hwilken är hans ättfader uti 9 led, fast än omständigheterna däraf äro aldeles Fabelaktiga. Twysden Hist. Angl. Scr. T. 1. Jag wet wäl at Björner och någre andre hålla före, at Oden intet hade så mycket folk med sig, at sielfwa språket genom hans ankomst skulle förändras. Men Sturleson gifwer oss et helt annat begrep, om denna Herrens färd, emedan han berättar, at Oden tog med sig alla Diar eller högsta Domarne i Landet, och derjämte mycket manfolk. 5 sid: så at han twiswels utan tågadt på samma sätt, som de andra Skythiska flytningar skiedt i senare tider.

§. V.

8a

[...] a sufficient reason to understand why German, Danish, and Swedish ought, in their very foundation, to be regarded as one language. And since the Anglo-Saxons, the ancestral fathers of the English, likewise derive the origin of their forefathers from Odin, their languages also become branches of the same language of the Turks and Asians.

The English monk Simeon of Durham (*Simeon Dunelmensis*) gives reason to believe that an earlier migration took place from the same regions to Schleswig under one of Odin's ancestors named Scaef, who is his forefather in the ninth generation, although the circumstances thereof are entirely fabulous. See Twysden, *Historiae Anglicanae Scriptores*, vol. I.

I know well that Biörer and some others maintain that Odin did not have so many people with him that the language itself could have been altered by his arrival. But Sturluson gives us a wholly different conception of this lord's journey, since he relates that Odin took with him all the *Diar*, or the highest judges in the land, and in addition many men; so that he undoubtedly advanced in the same manner as the other Scythian migrations that occurred in later times. [...].⁸

§. V. Wi hafwa altså nog tydeliga be-
wis, at våra gamla Förfäder Odens re-
sebröder, woro Turkar. De som behaga
giöra dem til Thracer eller Geter, må gier-
na hafwa den tankan utan alt påtal, jag
tryggar mig imedlertid wid dessa anförda
witnessdörd. Och gör det endtligen ingen
ändring uti mina slutsatser; ty desse wo-
ro oförnekneligen Skythier, och således til
åfwen tyrs et folkslag med Turkarna. Jag
har hört hederligt, jag ända til förnämt,
folk förarga sig öfwer, at våre Häfvsöka-
re behagadt giöra sig möda, at bewisa, det
våra ättfäder äro Turkar och Tattare. De
anse denna ursprung för intet hederlig nog.
En Historiefkrifwares förnämsta rättsef-
re och ändamål är sanningen: kan någon
heder/winnas härigenom, är det så mycket
bättre; men at hedra sig och de sina med
osanning, är en wärfelig wanheder. Men
hweim kan för öfrigt säga, at Turkar äro
mindre hederlige än andra folkslag. Un-
der segrar och Landwinningar för en he-
drande omständighet, hwilket gemenligen
skier; äro wäl intet många folkslag, som
hafwa någon förmån fram för Turkar och
Tattare. China är en Tattarisk Prowintz,

9a

We thus have sufficiently clear evidence that our ancient ancestors, Odin's companions in travel, were Turks. Those who prefer to make them Thracians or Getae may freely entertain that opinion without any objection; for my part, however, I rely upon the testimonies cited above. And this ultimately makes no difference to my conclusions; for they were undeniably Scythians, and thus perhaps a people related to the Turks.

I have heard respectable, indeed even distinguished, persons express indignation that our antiquarian investigators have taken the trouble to prove that our forefathers were Turks and Tatars. They consider this origin not honourable enough. Yet the principal rule and purpose of a historian is truth: if any honour can be gained thereby, so much the better; but to honour oneself and one's own with falsehood is a real disgrace.

But who, moreover, can say that the Turks are less honourable than other peoples? If one considers victories and territorial conquests to be an honourable circumstance, as is commonly done, there are surely not many peoples who possess any advantage over the Turks and Tatars. China is a Tatar province [...]⁹

Hela Asien, Arabien, Persie, undantagande, har swiktadt för Turkarnas wapn, och sielfwa Rom, ja nästan hela Europa har båfwadt för Hunner och Tattare. Sant är det, at de swåfwadt en lång tid uti mörker och okunnighet; Men andra folkslag hafwa och haft sina Barbariska tidehwarf. Deputan angår det oss ganska litet, hwad våra gamle ättfäder hafwa varit, allenast wi sielfwe äro hederlige och hederwårde. Romarnas högaktning är utan och öfwer alltwifvelsmål; ånkiönt deras äldste stamfäder woro röfware och landstrykare. En fullkommen stympare är och blir en stympare, om han än kunde hänföra sina anor och långfedgar til Oden, Romulus, Belserophon och Indatyrse. Wi stadne således i den tankan; at Oden och hans swit varit Turkar, helt obefymrade, antingen denna uprinnelse anses för hedrande eller ej.

§. IV. Antager man nu denna mening för otwifvelaktig eller åtminstone för sannolik: blifwer det en nödwändig påföljd, at man i Swenskan måtte ofelbart ånnu kunna träffa någon likhet med Turkiska språket. Man har sig bekant, at nu warande
Tur.

10a

[...] Almost all of Asia, with the exception of Arabia and Persia, has yielded to the arms of the Turks, and even Rome—indeed almost the whole of Europe—has trembled before the Huns and Tatars. It is true that they have long remained in darkness and ignorance; but other peoples have also had their barbarous ages. Moreover, it concerns us very little what our ancient forefathers may have been, if we ourselves are honourable and worthy of honour.

The esteem in which the Romans are held is beyond all doubt, although their earliest ancestors were robbers and vagabonds. A complete bungler remains and will remain a bungler, even if he could trace his ancestry and lineage back to Odin, Romulus, Bellerophon, and Indathyres. We therefore remain of the opinion that Odin and his retinue were Turks, entirely unconcerned with whether this origin is regarded as honourable or not.

§ IV. If one now accepts this view as undeniable, or at least as probable, it follows as a necessary consequence that one must inevitably still be able to discover some similarity between Swedish and the Turkish language. It is well known that the present [...] ¹⁰

Turkiskan har blandning förnämligast af Arabiska och Persiska. Detta medgifves af alla. Af Araberna hafwa Turkarne fått sina bokstäfver, sin religion tillita med en oändelig hop ord och talesätt. Turkarne äro, och hafwa länge varit innehafware af många länder, som tilförene stådt under Arabernas Herravälde. Man kan således nog finna möjligheten af dessa lån. Men det kan också på samma räkning vara möjligt, at Araberne fått många ord af Turkarna, och många kunna vara gemensamme för bägge folkslagen innan blandningen skedde. Och torde det, kan hända, gifwa någon anledning til mistänka, at et ord är så snart Turkiskt som Arabiskt: när man ser des öfverenskommande med Swenskan; fast än det i synnerhet i Arabiska skrifter förekommer. Persien har varit under så många främmande Herrskap, at det är svårt at säga hvilka ord äro öfverlefvor af äldsta språket. De ord som finnas ströddes i Latinska och Grekiska Auctorer, äro i synnerhet samlade af Gu. Burton uti vet. ling. Persicæ Lexicon. Men när man nu nämmer Persiska språket; menas egenteligen den mundart och Dialekt, som finnes

11a

[...] Turkish language is composed chiefly of elements from Arabic and Persian. This is acknowledged by everyone. From the Arabs the Turks have received their letters and their religion, together with an innumerable multitude of words and expressions. The Turks are, and for a long time have been, possessors of many countries that formerly stood under Arab dominion. One may therefore readily perceive the possibility of such borrowings.

But on the same grounds it may also be possible that the Arabs have received many words from the Turks, and that many words may have been common to both peoples before the mixture took place. And this may perhaps give rise to the suspicion that a word is as much Turkish as it is Arabic when one observes its agreement with Swedish, even though it appears chiefly in Arabic writings.

Persia has been under so many foreign dominions that it is difficult to say which words are survivals of the oldest language. The words found scattered in Latin and Greek authors have been collected in particular by G. Burton in his *Veteris Linguae Persicae Lexicon*, London. But when one now speaks of the Persian language, one properly means the dialect and mode of speech which [...] ¹¹

finnes uti Persiska öfversättningen af Bibelen och åtskilliga Persiska Auctorer. Dessa äro till större delen författade och skrefne sedan år 1000 efter C. F. då Turkarne under Seljuks barn och efterkommande öfverströmmade Persien. Och har landet sedermera varit uti Femhundrade års tid, dels under Turkisk, dels under Tattarisk öfverhet; så at det, som uti Persiskan intet är Arabiska ej heller urgammal Persiska kan och bör med skäl anses för Turkiska eller Tattariska, hwilket i denna frågan går ut på et och det samma. Schleswig blef på kortare tid under Holstens Herrskap nästan helt och hållit förtyssadt. Hwarför och Hr Walton uti Föreläsalet til sin Biblia Polyglotta c. 16. p. 101. medgifwer, at större delen af Persiska orden äro antingen Arabiska eller Turkiska. Jag kan intet neka at ju åtskillige Persiske Auctorer kunna wara äldre och til en del samtida Skribenter med år 1000: men det blifwer ändå så klart at Perserna hafwa ifrån uråldriga tider haft mycken gemenskap med Skytherna, hwilka af Araberna kallas altid Turkar. Ja Ammianus Marcellinus går så långt, at han intygar, det Perserne äro Skyther uti sit

12a

[...] is found in the Persian translation of the Bible and in various Persian authors. These are for the most part composed and written after the year 1000 after Christ, when the Turks, under the sons and descendants of the Seljuks, flooded into Persia. Since then, the country has for five hundred years been partly under Turkish and partly under Tatar domination; so that what in Persian is neither Arabic nor ancient Persian can, and should with good reason, be regarded as Turkish or Tatar, which in this question amounts to one and the same thing.

Schleswig, in former times under Holstein rule, was almost entirely Germanised. Therefore Brian Walton, in the preface to his *Biblia Polyglotta*, ch. 16, p. 101, admits that the greater part of Persian words are either Arabic or Turkish. I cannot deny that some Persian authors may be older and in part contemporary with writers before the year 1000; yet it nevertheless remains certain that the Persians have from the most ancient times had much intercourse with the Scythians, who are always called Turks by the Arabs. Indeed, Ammianus Marcellinus goes so far as to testify that the Persians are Scythians in [...] ¹²

sit ursprung. Unde etiam Persæ, säger han, qui sunt originitus Scythæ; pugnandi sunt peritissimi. L. 31. c. 6. Och kan wål wara, at Plinius stadfæster denna utsaga, då han yttrar sig L. VI. c. 17. på detta sättet. Persæ Scythas Sacas in univ-
ersum appellavere, a proxima gente, antiqui Aramæos, Scythæ ipsi Persas Chorfaros, & Caucaium montem Graucaium. Och torde detta hans intygande bewisa, at Skytherna ansedt Perserna för efterkommande af Chasarerne, som äro oförnekneligen Turkar och Tattare. En vidare berättar Amianus Marcellinus L. 23. c. 27. at Skythar bodde i hans tid innom Persiska gränsen: circa defectus & crepidines montium, quos Imauos & Tapurios vocant, Scythæ sunt intra Persicos fines. De Gamle Skythers inbrot och Herrawälde öfwer Persien, och deras krig med Perserna omtalas ofta af Herodotus, Ctesias och flera. Af Arabiska Skribenter wet man och, at Persien ofta varit under Tartarisk och Turkisk öfverhet, och des utan varit af Turkarna, som nästa grannar mycket oröad. Ughus Chan lade Persien til sina andra öfverwundna länder

13a

[...] their origin. “*Unde etiam Persae,*” he says, “*qui sunt originitus Scythae; pugnandi sunt peritissimi*” (Book 31, ch. 6). And it may well be that Pliny confirms this assertion when he expresses himself in Book VI, ch. 17, in the following manner: “*Persae Scythas Sacas in universum appellavere, a proxima gente, antiqui Aramaeos; Scythae ipsi Persas Chorsaros, & Caucasum montem Graucasum.*” And this testimony seems to prove that the Scythians regarded the Persians as descendants of the Khazars, who are undeniably Turks and Tatars.

Furthermore, Ammianus Marcellinus relates (Book 23, ch. 27) that in his time Scythians dwelt within the Persian frontier: “*circa defectus & crepidines montium, quos Imaus & Tapurios vocant; Scythae sunt intra Persicos fines.*” The incursions and dominion of the ancient Scythians over Persia, and their wars with the Persians, are often mentioned by Herodotus, Ctesias, and others. From Arabic writers one also knows that Persia has often been under Tartar and Turkish rule, and besides has been much disturbed by the Turks as its nearest neighbours. Oghuz Khan added Persia to his other conquered lands. [...] ¹³

länder. Afrasiab, Turkarnas Konung i Turkestan, war äfwen ägare af hela Persien, och Caicauz, den andra af Cajiernerna, hade swårt at bibehålla sig emot dem. Caicosrus des son hade en Turkinna til mor, och war äfwen i stadigst Krig med Turkarna. Loharasp Caicosrus efterträdare blef stödt från Thronen af Turkarna, och Kistasp i hans ställe insatt af dem. Och togo Turkarne sebermera in hela Persien, då denne Kistasp regerade. Se Historie Gen. des Tatars och Herbelot, Bibliothèque orientale wid dessa Herrars namn. Och ehurumål Arabiska Historiekrifvarne mistaga sig i sielfwa Konungalängderna; kan likwål deras witnessbörd giålla i andra mål i ty det är säkert at Grekernas och Romarnes berättelser äro nog magre angående dessa långwåga orter; Då de intet följelätta sig med de friga, uti hvilka Greker och Romare varit inwiflade. Och så wida Araberne äga witzjord uti de äldre tider, kan man med fullkomlig säkerhet följa dem uti de nyare. Och wet man af deras witnessbörd, at Turkarne wid år 440, under Baharam Gur gjorde inbrott i Persien. Wid år 550 intogo de

Maua-

14a

[...] Afrasiab, king of the Turks in Turkestan, was likewise master of all Persia, and Kay Kāvus, the second of the Kayanian kings, had difficulty in maintaining himself against them. Kay Khusrau, his son, had a Turkish woman as his mother and was likewise in continual war with the Turks. Loharasp, the successor of Kay Khusrau, was driven from the throne by the Turks, and Kistasp was installed in his place by them. The Turks subsequently took possession of the whole of Persia while this Kistasp was reigning. See the *General History of the Tartars* and Herbelot's *Bibliothèque orientale* under the names of these rulers.

And although the Arabic historians err in the royal genealogies themselves, their testimony may nevertheless be valid in other matters, since it is certain that the accounts of the Greeks and Romans are rather scanty concerning these distant regions, as they did not concern themselves with wars in which the Greeks and Romans were involved. And insofar as the Arabs possess reliable reports from the older periods, one may with complete confidence follow them in the later ones. And from their testimony it is known that the Turks, around the year 440, under Bahram Gur, made incursions into Persia. Around the year 550 they took [...] ¹⁴

Mauarannahar , och wid år 619 blef en stor del af Persien dem underlagd. När sista Konungen af Sasaniderna år 652 utdrefs af Araberna, inkråftade Turkarne de östra och norra Prowincierna. Se De guignes, Histoire G. des Huns T. 2. Så at Persien har alt uti öre varit ansat af Turkar. Jag håller således före, at man kan med skäl anse Persiskan såsom en Dialect af Turkiskan. Om Persiska språket blifwit upfylldt med Arabiska, den korta tiden som Araberne regerat i landet; huru mycket mer måtte Turkiskan blifwit inblandad under alla de omhvälfningar, som nu blifwet omrörde. Persiska språket likhet med Turkiskan och dess släktingar är af många anmärkt. **Lipsius** har uti sina Epistlar cent. 3. ep. 44 anfördt många Persiska ord, som komma helt när in til dessa språken. **Joh. Grawius** har gifwit en längre förteckning därpå wid sin Persiska Grammatica. **Oleartus** i sin Persiska resebeskrifning har äfwen utom andra giordt påminnelse här om, jämför **Pfeiffers Critica sacra.** c 10. § 7. **Swarsföre** och **Bochart** uti sin Phaleg. L. 4. c. 10. ehuru swårt han har at tro denna likhet, yttrar sig likwål således: Tamen
re

15a

[...] Mawarannahr, and in the year 619 a great part of Persia was subjected to them. When the last king of the Sassanids was driven out by the Arabs in the year 652, the Turks seized the eastern and northern provinces. See de Guignes, *Histoire générale des Huns*, vol. 2. Thus Persia has from ancient times been continually assailed by the Turks.

I therefore maintain that one may with reason regard Persian as a dialect of Turkish. If the Persian language was filled with Arabic during the short period in which the Arabs ruled the country, how much more must Turkish have become intermixed during all the upheavals that have now been mentioned. The resemblance of the Persian language to German and its related tongues has been remarked by many. Lipsius, in his *Epistolae*, cent. 3, ep. 44, has adduced many Persian words that come very close to these languages. Johann Grawius has given a longer list of them in his Persian grammar. Olearius, in his Persian travel account, has likewise, among others, drawn attention to this, cf. Pfeiffer's *Critica sacra*, ch. 10, § 7. Swart and Bochart, in his *Phaleg*, book 4, ch. 10, although he finds it difficult to believe this similarity, nevertheless expresses himself as follows: "Nevertheless" [...] ¹⁵

rei probandæ tot exempla congeruntur,
 ut ab invitis pæne fidem extorqueant.
 Persiska språket liksom med Swenskan har
Lundius in *Zamolxi* p. 195. omrördt,
 och **Ol. Celsius** i en *Disputation de con-*
venientia linguæ Persicæ cum Gothica
 den samma ån vidare utfördt. Men ehuru
 många funnit öfverenskommelsen, har
 dock **Walton** uti sit förtal til *Biblia Poly-*
glotta ej funnat begripa anledningen här
 til, utan yttrar sig. p. 101. på detta sätt,
 sedan han andragit åtskilliga likliudande
 ord af Engelskan och Persiskan. *Quomo-*
do vero utrique, Germani & Angli,
in tanta locorum intercapedine voces
cum Persis communes habuerint, haud
facile quisquam capiet, cum nulla ex-
tent historiarum monumenta, de aliquo
inter has gentes commercio, nec de co-
loniis ab una in alteram missis. Efter
 den här gifna anledning finner man wäl
 intet, at några colonier skiedt från Per-
 sien til Tyssland, eller Sverige, ej heller
 härifrån til Persien; om ej då Gidterna
 swärmade kring negden af swarta hafwet;
 men wäl at et och samma folk, Turkarne
 nemligen, lämnadt ansemliga Folkhopar
 så

16a

[...]so many examples are heaped up in proof of the matter that they almost force belief even from the unwilling.

The resemblance of the Persian language to Swedish has been discussed by Lundius in *Zamolxi*, p. 195, and Olof Celsius has further developed the same in a disputation *De convenientia linguae Persicae cum Gothica*. Yet although many have perceived this correspondence, Walton in his preface to the *Biblia Polyglotta* could not comprehend the reason for it, but expresses himself on p. 101 in the following manner, after adducing several similar-sounding words from English and Persian:

“But how it is that both Germans and English, separated by so great a distance of places, have had words in common with the Persians, scarcely anyone can easily understand, since no historical records exist of any intercourse between these peoples, nor of colonies sent from one to the other.”

From the explanation given here, one does not at all find that any colonies migrated from Persia to Germany or Sweden, nor from here to Persia—unless, indeed, the Goths once roamed around the regions of the Black Sea—but rather that one and the same people, namely the Turks, left considerable multitudes of people [...] ¹⁶

så wäl til Persien, som til Sverige och Tyssland; hwar af et och samma slut kan och börr göras til språkens någorlunda öfwerenskommande. Och så wida man antager de nu nyligen anförda påminnelser, kan man äfwen lätt begripa, hwarföre Persiskan, som en äldre dialect af Turkiska, har tydeligare spår af Swenska än, kan hända, den Ottomanska Turkiskan.

§. VII. Den som behagar öfwerwäga de påminnelser, som i 4. §. äro anförde, lär naturligen falla på den tankan, at någon likhet emellan Turkiskan och Swenskan är oundwifelig; så framt våra gamle Historiske Fäder böra äga något wißord. Det återstår nu, at genom bägge språkens jämförande bewisa, at denna likhet är ~~wärdelig~~ och intet inbillad. Men det kan til äfwen tyrs wara angeläget, at följande påminnelser läggas til grund, innan sielfwa jämförelsen anställes.

I:o At de ord, som kunna sägas hafwa likhet med hwarandra, böra både uti bokstäfverna och betydelsen komma öfwerens: annars stadnar man uti uppenbara orim-
B
melig.

17a

[...] both to Persia and to Sweden and Germany; from which one and the same conclusion can and ought to be drawn regarding the approximate correspondence of the languages. And insofar as one accepts the observations just presented, one may also easily understand why Persian, as an older dialect of Turkish, shows clearer traces of Swedish than, perhaps, Ottoman Turkish does.

§ VII. Whoever is willing to consider the observations presented in § 4 will naturally arrive at the thought that some similarity between Turkish and Swedish is unavoidable, provided that our ancient historical forefathers deserve any credibility. It now remains to prove, by comparing the two languages, that this similarity is real and not imaginary. But it may perhaps be important that the following remarks be laid down as a foundation before the comparison itself is undertaken.

1. That the words which may be said to resemble one another must correspond both in their letters and in their meanings; otherwise one ends up in obvious [...] ¹⁷

meligheter. Man skulle eljest falla på den tanka, at latinska ordet confusus, turkiska chunfus, tordyswel, och Chinesernas Confusus, Persarnas Dochterinne, jungfru, och vårt nu brukliga Doctorinna, samt Bacchus och Backe wore et och samma ord. m. m.

2:o At, ehuruwäl vocalerne ofta göra sig bildnad på meningen af orden, frågas likwäl intet så mycket efter deras öfwerenskommande, när allenast hufwud consonanterne äro lika. Således är officio ofelbart et sammansat ord af facio, ånsciönt, a, bliswer omböyt uti, i: och är denna påminnelsen så mycket nödigare i anseende til Turkiskan och Arabiskan, som dessa folkslag egentligen intet bruka mer än tre Figurer, at uttrycka sina vocaler; ånsciönt de hafwa nästan lika många liud som andra nationer. Turkarnas Ustun och Arabernas Phata utläses som e, a eller å, Esre och Kesre som e eller n, Utru och Damma som o, n och u. Och hafwa Araberna förmodeligen intet trodt, at flere Figurer woro nödwändiga i anseende der til, at efter mundarternas olifhet et och samma ord utsa-

18a

[...] absurdities. Otherwise one would fall into the notion that the Latin word *confusus*, the Turkish *chunfus*, the thunder-devil (*tordyfwel*), and the Chinese *Confucius*, as well as the Persian *Dochterinne* (“daughter, maiden”) and our present-day *Doctorinna*, and likewise *Bacchus* and *Bakke*, were one and the same word, and so on.

2. That, although vowels often make a difference in the meaning of words, their correspondence is nevertheless not so much insisted upon, provided that the principal consonants are the same. Thus *officio* is undoubtedly a compound word derived from *facio*, although *a* is changed into *i*; and this observation is all the more necessary with regard to Turkish and Arabic, since these peoples properly employ no more than three signs to express their vowels, although they possess almost as many sounds as other nations.

The Turks’ *üstiin* and the Arabs’ *fatha* are pronounced as *e*, *a*, or *â*; *esre* and *kesre* as *e* or *y*; *ötre* and *damma* as *o*, *y*, and *u*. And the Arabs have presumably not believed that more signs were necessary, inasmuch as, according to the differences of dialects, one and the same word [...] ¹⁸

sades nu med en, nu med en annan vocal.

III:o Att consonanterne D och t, f och g, b och p, f och w, f och b, ofta ymfa med hwarandra, utan at orden därigenom i sin natur förändras. För denna ordsaken uttrycker runan k både g och f. runan B både b och p. runan þ utsäjes nu stundom som d, stundom som t: hvarsföre wi säga efter behag dit och tit. Att f är nära intill w, är klart of orden lif och lefwa. Detta allt kommer of öfwerens med våra Österländska språk ty Be, Dal och Ty omwärla i Turkiskan nästan efter behag. I Persiskan ombyta på samma sätt Be och wau, Pe och Fe, De och dal, Fe med wau och be, Sin med Schin och så vidare. Se Meminski Gram. Turc. c. 7.

IV:o Att terminationes serviles intet göra någon ändring i ordens mening och egenteliga natur, således är lesen och läsa, stehen och stå m. m. oaktadt deras olika ändelser, twiswels utan samma ord.

V:o Emot Turkarnas och Arabernas många wälsande bokstäfwer, såsom Se, zel,

19a

[...] was now pronounced with one vowel, now with another.

III. That the consonants *d* and *t*, *k* and *g*, *b* and *p*, *f* and *w*, *f* and *b*, often interchange with one another without thereby altering the essential nature of the words. For this reason the rune *k* expresses both *g* and *k*, the rune *b* both *b* and *p*, and the rune *p* is sometimes pronounced as *d*, sometimes as *t*; whence one may say *dit* or *tit* at will. That *f* stands close to *w* is clear from the words *lif* and *lefwa* (“life” and “to live”). All this also agrees with our Eastern languages, for *be*, *dal*, and *ty* are transformed in Turkish almost at will. In Persian, in the same manner, *be* and *vau*, *pe* and *fe*, *de* and *dal*, *fe* with *vau* and *be*, *sin* with *shin*, and so forth, are interchanged. See Meninski, *Grammatica Turcica*, ch. 7.

IV. That servile terminations do not produce any change in the meaning and essential nature of words; thus *lesen* and *läsa*, *stehen* and *stå*, etc., despite their different endings, are undoubtedly the same words.

V. Against the Turks’ and Arabs’ many sibilant letters, such as *sīn*, *zāl* [...] ¹⁹

ze, Sin, Schin, zad, Sad och zy hafwa
 n i ej flere än soch 3: Schin utfåges hos of-
 gen m sk, och hos Tyskarna genom sch.
 Men det hånder ock, at wi med et wan-
 ligtet utföra de ord, som andra nationer
 skrifwa eller uttrycka med sk. Således är
 Swenska ordet slaf, oaktadt denna olikhet,
 icke dåstomindre et och samma med Italiä-
 nernas Schiavo och Fransosernas esclave.

Flere sådane etymologiska regler kunde
 anföras, men som jag intet tänker beswåra
 läsaren med några konstiga och långt hån-
 tade likheter, kunna dessa göras tillfyllest.
 Dessa påminnelser hade ock til äfventyrs
 funnat utelämnas, emedan de låra med-
 gifwas af alla: ickebestomindre har jag fun-
 nit nödigt at inrycka dem, för at vinna så
 mycket större redighet. Således kan man
 nu företaga sielfwa ordens jämförande. Wid
 ordens utspråk och tolkning följes **Menin-**
sti, hwilken, såsom en lärbd tolf af Tur-
 tiska språket wid Keiserliga hofwet i Wien,
 lär förmodeligen äga fullkomligt witzord.
 Och på det ingen må fatta den mistänka,
 at jag på något sätt wrider ordens bety-
 delser, anføres **Meninstis** egen förkla-
 ring

20a

[...] *zē*, *sīn*, *shīn*, *ṣād*, *ḏād*, and *zā*’, we have no more than *s* and *z*. *Shīn* is expressed by us as *sk*, and by the Germans as *sch*. But it also happens that we, with a certain peculiarity, pronounce words that other nations write or express with *sk*. Thus the Swedish word *slaf*, despite this difference, is nevertheless one and the same as the Italians’ *schiaivo* and the French *esclave*.

Many more such etymological rules could be adduced, but since I do not intend to burden the reader with artificial and far-fetched similarities, these may suffice. These remarks might perhaps also have been omitted, since they are likely to be admitted by everyone; nevertheless I have found it necessary to include them in order to achieve greater clarity. Thus one may now undertake the comparison of the words themselves.

In the pronunciation and interpretation of the words, Meninski is followed, who, as a learned interpreter of the Turkish language at the Imperial court in Vienna, presumably possesses complete authority. And in order that no one may suspect that I in any way distort the meanings of words, Meninski’s own explanations are cited [...] ²⁰

ring på Turkiska orden, af des Thesaurus linguarum orientalium. Och som här de ord egenteligen förekomma, som brukas af Turkarna, inför jag dem på samma sätt, utan afseende antingen de äro i grunden Turkiska, Arabiska eller Persiska. Det torde ock, i anledning af hwad, som före är påmint, komma på et ut. De ord äro likwäl utlämnade, som jag strax funnat påminna mig wara til sit ursprung Hebreiska. Sædestomindre på det läsaren må tillika se, hwilka ord hållas egenteligen öro at höra til något af dessa språk, utmärkas Turkiska orden med et tillagb. t. Arabiska med a. och Persiska med. p. Det hade wäl haft något lärdare utseende, om man utsat orden med orientalska Karakterer. Men Arabiska äro intet til hand, och at bruka Hebreiska, som Pfeiffer uti sin critica sacra och någre andre hafwa giordt, är så mycket mera onödigt, som Hebreerne intet hafwa så många bokstäfwer som Turkarne, och kunna således ej heller fullkomligt uttrycka Turkiska orden.

§. VIII. Bliu det nu, som tilförne är anmärkt, en afgjord sak, at Oden och hans swärm varit Turkar: måste nödvändigt någon likhet finnas i de ord, som

21a

[...] of the Turkish words from his *Thesaurus Linguarum Orientalium*. And since here the words are presented precisely as they are used by the Turks, I introduce them in the same manner, without regard to whether they are in origin Turkish, Arabic, or Persian. This may also, in view of what has been noted above, amount to the same thing.

The words have nevertheless been omitted which I could readily recall as being of Hebrew origin. Yet in order that the reader may at the same time see which words are properly considered to belong to each of these languages, Turkish words are marked with an added *t.*, Arabic with *a.*, and Persian with *p.* It would indeed have had a more learned appearance if the words had been written in Oriental characters. But Arabic characters are not at hand, and to use Hebrew characters, as Pfeiffer has done in his *Critica sacra* and some others, is all the more unnecessary, since the Hebrews do not have as many letters as the Turks, and therefore cannot fully express Turkish words.

§ VIII. If it is now, as previously remarked, an established fact that Odin and his host were Turks, it must necessarily follow that some similarity must be found in the words which [...] ²¹

i dagligt tal förekomma. Denna finnes och.
Chuda, Choda. p. t. Deus, Domi-
nus, Gud eller God, som det skrefs i
äldre tider.

Chan. p. t. herus, Rex, Imperator.
Kung. ordet skrefs fordom och nu både
Kung och Konung, så at man intet behöf-
wer bry sig med ändessen ung eller ing, fast
Sperling de nomine Regio där om wa-
rit nog bekymrad.

Peder. p. Pater. Fader

Mader. p. mater. Moder

Burader. p. Frater. Broder

Docht, Döchter. p. filia, Doter.

Ækar. a. fundus, ager, bona immo-
bilia. åker.

Kas. t. anser, gås.

Fullu. a. pullus equinus. föl, fåle.

Kulle. p. t. vertex montis, fulle; där
af fullaberg i Skåne, emedan spitsen
synes långt ifrån.

Men det lär vara lämpeligast at upräk-
na orden efter alphabetet.

A. in vulgari sermone Turcico sæpe
adhibetur pro, utique. ja.

Atta. t. pater. Fader, Atta i Ulphila, hwar
af vidare Att, släkt.

Ædlu.

22a

[...] which occur in everyday speech. Such similarity is indeed found.

Chuda, Choda (*p.*, *t.*) = *Deus, Dominus* — God, or *God*, as it was written in older times.

Chan (*p.*, *t.*) = *herus, rex, imperator* — king. The word was formerly written, and is still written, both *Kung* and *Konung*, so that one need not concern oneself with the ending *-ung* or *-ing*, although Sperling, in *De nomine regio*, was much troubled by this matter.

Peder (*p.*) = *pater* — father.

Mader (*p.*) = *mater* — mother.

Burader (*p.*) = *frater* — brother.

Docht, Tochter (*p.*) = *filia* — daughter.

Ækar (*a.*) = *fundus, ager, bona immobilia* — field, arable land.

Kas (*t.*) = *anser* — goose.

Fullu (*a.*) = *pullus equinus* — foal.

Kulle (*p.*, *t.*) = *vertex montis* — hill; hence *Kullaberg* in Scania, because the summit is visible from afar.

But it seems most appropriate to enumerate the words according to the alphabet.

A. In the vulgar Turkish language it is often used for *utique* (“indeed, certainly”) — *ja* (“yes”).

Atta (*t.*) = *pater* — father; *Atta* in *Ulphila*, from which further *Ätt* (“lineage, clan”). [...] ²²

Ædlu. t. nomen habens, celebris. *Æ*
del, adel, Detta ordet skrifvs med Elif.
et likalydande Arabiskt ord, Adel, ju-
stus, æquus, kan ock föras hit, åtmin-
stone bör en adelsman vara sådan, det-
ta skrifvs med æjin.

Ær t. vir. er Germ. Han.

Ærlig. t. virilitas, årlighet, faraktighet.

Äsch. t. p. cibus. eßen, äta. Germ.

Aw. p. aqua, å.

Baghyr. t. latus, pectus, bog.

Bad. p. malus. Bad, angl. af samma be-
tydning, hvaraf bådsf eller båtsf, ama-
rus.

Badter. p. pejor. comparatiuus af Bad
och skulle det i Swenskan och heta bå-
der, om ordet Bad wore i bruk hos oss.

Balta t. securis, bulta, slå.

Bank p. vox fortis, banka.

Ban t. clamor, skrifvs med Saghyr nun
och utsäjes Bang, är således et med
bång, buller.

Bar, Barha. p. bāra, bōrda.

Burden. p. portare, bāra, bōrda.

Ber p. Fructus. bār, winbār, så wäl.
Swenska ordet, som Persiska kommer af
bāra, Bar.

23a

Ædlu (*t.*) = *nomen habens, celebris* — noble, nobility. This word is written with *elif*. A similar-sounding Arabic word ‘*adl*, meaning *justus, aequus* (“just, equitable”), may also be brought into connection here; at least a nobleman ought to be such. This is written with ‘*ayn*.

Ær (*t.*) = *vir* — man; German *er* (“he”).

Ærlik (*t.*) = *virilitas* — manliness, honour, masculinity.

Æsch (*t., p.*) = *cibus* — *essen*, to eat (German).

Aw (*p.*) = *aqua* — river, stream (*å*).

Baghyr (*t.*) = *latus, pectus* — shoulder, chest, back (*bog*).

Bad (*p.*) = *malus* — bad; English *bad* has the same meaning, from which *bådske* or *båtsk* (“bitter”) is derived, *amarus*.

Badier (*p.*) = *pejor*, the comparative of *Bad*; and in Swedish it would likewise be called *bäder*, if the word *Bad* were in use among us.

Balta (*t.*) = *securis* — to strike, to beat (*bulta*).

Bank (*p.*) = *vox fortis* — to strike, to knock (*banka*).

Ban (*t.*) = *clamor*; written with *saghyr nun* and pronounced *bang*, and is thus identical with *bång*, noise, din.

Bär; Barha (*p.*) = to bear; burden.

Burden (*p.*) = *portare* — to carry, burden.

Ber (*p.*) = *fructus* — berry; *minbär* (“my berry”), just as the Swedish word as well as the Persian derives from *bära* (“to carry”), *bar*. [...] ²³

Bere p. agnus. Får, almogen säger och
barre, om en ung wådur.

Beri. a. p. liber, immunis, vacuus. bar.

Bend. p. vinculum, band.

Bent. p. ligare. binda.

Bende p. subditus, servus, bunden, har
och lifhet med bondè, men det kom-
mer af et annat stamord, nemligen bo.

Bendegi p. servitus. Bondage angl.
tråldom.

Beser. p. malus, malignus. böz.

Betman. t. quadripodium, betzman.

Bid. p. salix. wide.

Bit. t. vermiculus. pediculus. bit, bita,
almogen säger bet, onda betet.

Bihter. p. melior, båtter.

Boghdei. t. Frumentum. Biug.

Bol. t. magnus, amplius. bål, stor, bålde.

Borg. t. debitum, æs alienum, borg, lån,
borga, låna ut.

Borgli. t. debitor, den som tager på bor-
gen eller lån.

Burg. a. propugnaculum, mœnia. borg.

Charb. p. eller gerb. crassus, grossus.
tårp, det som är hårdt och segt at åta.

Chærd p. locus lutosus. fiærr.

Chærf a. decerpere, colligere fru-
ctus

24a

Bere (p.) = *agnus* — sheep; the common people also say *barre* of a young ram.

Beri (a., p.) = *liber, immunis, vacuus* — free; *bar*.

Bend (p.) = *vinculum* — band, bond.

Bent (p.) = *ligare* — to bind.

Bende (p.) = *subditus, servus* — bound, subject, slave; it also resembles *bonde* (“peasant”), but this derives from another root, namely *bo* (“to dwell”).

Bendegi (p.) = *servitus* — servitude; *bondage* — slavery.

Beser (p.) = *malus, malignus* — evil; *bös* (“bad”).

Betman (t.) = *quadripodium* — *betzman* (a weight).

Bid (p.) = *salix* — willow (*vide*).

Bit (t.) = *vermiculus, pediculus* — worm, louse; *bit, bita* (“to bite”); the common people say *bet*, “the evil bite”.

Bihter (p.) = *melior* — better (*bättre*).

Bogh dai (t.) = *frumentum* — grain; *biug*.

Bol (t.) = *magnus, amplius* — great, ample; *bål, stor, båld*.

Borg (t.) = *debitum, aes alienum* — debt; *borg, lån, borga* (“to guarantee, to lend”).

Borghi (t.) = *debitor* — one who stands surety or takes a loan.

Burg (a.) = *propugnaculum, moenia* — fortress; *borg*.

Chærb (p.) or **gerb** = *crassus, grossus* — coarse, thick; *kärv*, that which is hard and tough to eat.

Chærd (p.) = *locus lutosus* — marsh, mire (*kärr*).

Chærf (a.) = *decerpere, colligere fructus* — to gather, to harvest fruits [...] ²⁴

Etus autumnus. färf, sädesknippa.
Chord. p. quidquid in suo genere par-
vum est. fort.

Churdter. p. minor, tenuior. fortare.
Dam. t. vallum, psalweck, damm, däm-
ma.

Deh. p. Decem, tio eller ti, som almos-
gen säger.

Der. p. Ianua, dörr.

Der, Ter, p. sudor, tår, droppa.

Deger. t. qui valet, valens, valor. då-
ger, eller duger.

Dendan p. dens, tand.

Du p. duo, två, två.

Durerbar p. Margaritifer, elegans, ex-
cellens. dyrbar, Persiska ordet kom-
mer af Durer, perla, och kan väl hän-
da at vårt dyr har mågon gemenskap
därmed.

Dal. a. curvus, incurvatus, Dal.

Dammiden p. ventilare frumentum,
Damma, eller fasta säden.

Dib. t. Fundus. botten eines dinges. diup.

Ebe. t. obstetrix. Hebamme Germ. jorb-
gumma.

Emek. t. labor. omak.

Em, zm. a. patruus. Oheim. Germ.

25a

[...] in autumn. Sheaf, bundle of grain (*kärf*).

Chord (*p.*) = *quidquid in suo genere parvum est* — short, small (*kort*).

Churder (*p.*) = *minor, tenuior* — shorter, thinner (*kortare*).

Dam (*t.*) = *vallum* — palisade, dam, embankment (*damm, dämman*).

Deh (*p.*) = *decem* — ten (*tio*, or *ti*, as commonly said).

Der (*p.*) = *ianua* — door (*dörr*).

Der, Ter (*p.*) = *sudor* — tear, to drip (*tår, droppa*).

Deger (*t.*) = *qui valet, valens, valor* — to be strong, to be capable (*duger*).

Dendan (*p.*) = *dens* — tooth (*tand*).

Du (*p.*) = *duo* — two (*två*).

Durerbar (*p.*) = *margaritifera, elegans, excellens* — precious, valuable (*dyrbar*). The Persian word derives from *durer* (“pearl”), and it may perhaps be that our word *dyr* has some connection with it.

Dal (*a.*) = *curvus, incurvatus* — valley (*dal*).

Dammiden (*p.*) = *ventilare frumentum* — to winnow grain (*damma*, “to throw the grain”).

Dib (*t.*) = *fundus* — bottom, base (*djup*, depth).

Ebe (*t.*) = *obstetrix* — midwife (German *Hebamme*, Swedish *jordgumma*).

Emek (*t.*) = *labor* — toil, labour (*omak*).

Em, æm (*a.*) = *patruus* — paternal uncle (German *Oheim*). [...].²⁵

- Enghyt Anghyt. t. anas anka.
 Felad. p. res vana & inutilis. Fålad.
 Ferafa. p. horror febrilis, fråsa.
 Fer. p. pulcritudo, elegantia. Far. angl.
 wacker.
 Ferj t. a. peragrarare. Fara, Fårja, hwar
 med man far. öfver en ström.
 Fil. t. a. Elephas. De danske säga **Fils**,
 ben, Elephant eller Elfenben.
 Giaba, Gaba. t. donum. gåfwa. Mor-
 gingaba.
 Gæfur, Giafur. t. condonator. gifware.
 Geng. t. Iuvenis, jung, ung.
 Geruz. t. crassus, ventrosus. groß.
 Ghæran. p. Ferrum, järn, eller gærn, vulgo
 Gerdan. p. gyrans, circumagens. gær-
 da, instånga, giårde, wång.
 Gerdagerd. p. circumcirca, giårðgård.
 Ghæla, a. magni pretii esse. gälla, wa-
 ra wård.
 Ghæna. a. utilitas, gagn, gagna.
 Göl. t. lacus, stagnum. giöl.
 Gölu. t. stagnosus. giölig, fiärraktig.
 Gaw. p. bos taurus. Ko. Ordet är com-
 munis generis hos Perserna, derfor
 säga de Ner gaw, han ko, Made gaw,
 hon ko, eller moder ko. vacca.
 Gift,

Enghyt, Anghyt (*t.*) = *anas* — duck (*anka*). **Felad** (*p.*) = *res vana et inutilis* — idle, useless thing (*fåfång, fålad*). **Ferafa** (*p.*) = *horror febrilis* — shivering fever (*fräsa*). **Fer** (*p.*) = *pulchritudo, elegantia* — beauty, elegance; English *fair*, Swedish *fager*. **Ferj** (*t., a.*) = *peragrar* — to travel, to cross; *fara, färja*, by which one crosses a stream. **Fil** (*t., a.*) = *elephas* — elephant; the Danes say *Filsben* (“elephant-bone”), i.e. ivory. **Giaba**, **Gaba** (*t.*) = *donum* — gift (*gåva*). *Morgingaba* — morning gift. **Gæfur**, **Giafur** (*t.*) = *condonator* — giver (*givare*). **Geng** (*t.*) = *juvenis* — young, youth (*ung*). **Geruz** (*t.*) = *crassus, ventrosus* — thick, corpulent; German *groß*. **Ghæran** (*p.*) = *ferrum* — iron (*järn*, or *gärn*, in common speech). **Gerdan** (*p.*) = *gyrans, circumagens* — to enclose, to fence (*gärda, gärde, vång*). **Gerdagerd** (*p.*) = *circumcirca* — fence, enclosure (*gårdsgård*). **Ghæla** (*a.*) = *magni pretii esse* — to be valuable (*gälla*, “to be worth”). **Ghæna** (*a.*) = *utilitas* — benefit (*gagn, gagna*). **Göl** (*t.*) = *lacus, stagnum* — lake, pond (*göl*). **Gölu** (*t.*) = *stagnosus* — marshy (*göl-lig*, bog-like). **Gaw** (*p.*) = *bos taurus* — cow. The word is of common gender among the Persians; therefore they say *Ner gaw* (“he-cow”, bull) and *Made gaw* (“she-cow”, cow), or “mother cow”²⁶

Gift, Schiff. t. conjux, maritus. gift.

Hærf. a. mutare, invertere. Hærf, hærf-
ma.

Harm. a. desperatio, harm, Förtret.

Hæni. t. ubi, quo. Hæn, hwarthæn.

Hæmel. a. agnus adultus. Hæmel Germ.

Hem. p. domus subterranea, in qua pe-

regrinatores diuertunt. hem, de åldsta

hus moro kan hända intet annat än

jordfulor.

Hal. t. status, conditio. Håll, hålsa

Hæsl. t. a. macrum & ætate extenuatum

esse. håslig.

Her. t. p. omnis, qvilibet, hvar, al-

mogen. säger här.

Herg. a. p. tumultus, cædes. Hærja.

Husr. a. locus habitatus, habitaculum.

hus.

Hust. p. intellectu carens. höst, gåra en

ting på höst eller på slump.

Hys. t. administratio, custodia. Hysia

Hygia. t. a. intellectus, ingenium. Hug

hog.

Iuk. t. onus. of.

Ier. t. terra. tellus. gerd. p. pulvis. jord.

Iord. t. regio, possessio. jord.

Kab. t. vas ex quo bibitur. Kappe.

Kal.

27a

Gift, Schiff (t.) = *conjux, maritus* — spouse, husband; *gift*. **Hærf** (a.) = *mutare, invertere* — to change, to overturn; *harf, harfva*. **Harm** (a.) = *desperatio* — grief, vexation (*harm, förtret*). **Hæni** (t.) = *ubi, quo* — where, whither; *hän, vart hän*. **Hæmel** (a.) = *agnus adultus* — adult ram; G. *Hammel*. **Hem** (p.) = *domus subterranea, in qua peregrinatores divertunt* — underground dwelling where travellers lodge; *hem* (“home”). The oldest houses were perhaps nothing other than earth-huts. **Hal** (t.) = *status, conditio* — condition, state; *håll, hälft*. **Hæsl** (t., a.) = *macrum & aetate extenuatum esse* — lean and wasted by age; *häsli*g. **Her** (t., p.) = *omnis, quilibet* — every, whoever; *hvar* (“where”), the common people say *hår*. **Herg** (a., p.) = *tumultus, caedes* — tumult, devastation; *härja*. **Husr** (a.) = *locus habitatus, habitaculum* — dwelling, habitation; *hus*. **Huft** (p.) = *intellectu carens* — lacking understanding; *höft* (“at random”), *göra en ting på höft*. **Hyfs** (t.) = *administratio, custodia* — administration, care; *hysa*. **Hygia** (t., a.) = *intellectus, ingenium* — mind, intellect; *hug, hog*. **Iuk** (t.) = *onus* — yoke; *ok*. **Ior** (t.) = *terra, tellus* — earth; **Gerd** (p.) = *pulvis* — dust; *jord*. **Iord** (t.) = *regio, possessio* — land, territory; *jord*. **Kab** (t.) = *vas ex quo bibitur* — vessel from which one drinks; *kopp* (“cup”).²⁷

- Kal. a. dicere. falla.
 Kar. p. pix. tiära. Kåra vulgo.
 Kani. p. mulier. kona, qvinna.
 Kadi t. catus felis. Katt.
 Kak. t. panis bis coctus. Kaka.
 Kemi. p. latebra. giömme, där man kan
 dölja sig.
 Kemin. p. vilior, defectuosus. gemen,
 ringa.
 Kemil. a. integer, consummatus, per-
 fectus. gammal.
 Kehle. p. vetula, anus. Kielling, Dan:fiär-
 ring.
 Ker. p. voluntas. Kär.
 Kerch. p. mansio, habitaculum, tur-
 rricula domibus adstructa. Kerker.
 Germ. fångelse.
 Kerd. kird. p. actio occupatio. giärd,
 gierning, giöromål: brukas ännu i åt-
 gård, och gård, skatt, som utgiöres
 af skatdragare.
 Kerden. p. facere, efficere, giöra, skrefs
 tilförne, gera.
 Kerde participium, factus, giord.
 Kerda. p. heri, hesternus dies, går, går-
 dag.
 Killar. t. cella penuaria. Källare.
 Koi.

28a

Kal (a.) = *dicere* — to call (*kalla*).

Kar (p.) = *pix* — pitch, tar (*tjära*; colloquially *kåra*).

Kani (p.) = *mulier* — woman (*kona*, *kvinna*).

Kadi (t.) = *catus felis* — cat (*katt*).

Kak (t.) = *panis bis coctus* — twice-baked bread; *cake* (*kaka*).

Kemi (p.) = *latebrae* — hiding-place (*gömmе*), where one can conceal oneself.

Kemin (p.) = *vilior, defectuosus* — common, inferior (*gemmen, ringa*).

Kemil (a.) = *integer, consummatus, perfectus* — complete, perfected; *gammal* (“old”).

Kehle (p.) = *vetula, anus* — old woman; *Kjelling* (Danish), Swedish *kärring*.

Ker (p.) = *voluntas* — will, desire; *kär*.

Kerch (p.) = *mansio, habitaculum, turricula domibus adstructa* — dwelling, habitation, a small tower attached to houses; *kerker* (German: dungeon, prison).

Kerd, Kird (p.) = *actio, occupatio* — deed, action; *gård, gärning, görande*; still used in *åtgärd* and *gård*, and in *skatt*, a tax paid by taxpayers.

Kerden (p.) = *facere, efficere* — to make, to do; formerly written *gera*.

Kerde (participle) = *factus* — done; *gjord*.

Kerda (p.) = *heri, hesternus dies* — yesterday (*går, gårdag*).

Killar (t.) = *cella, penuria* — cellar (*källare*).²⁸

- Koi t. vicus, villa, Mejerhoff. foja.
 Kurde, t. machæra, ein kurtzer breiter
 Degen. Kaarde dan. wårja.
 Kyndil. t. lucerna, lampas Kyndil, hwar
 af wi ánnu hafwa kyndel-mássa, lius-
 mássa.
 Leb. p. labium. Lápp.
 Lät. a. pumilo & depresso corpore esse.
 liten.
 Lenk. p. claudus. Sinka, wara halt.
 Lik. p. attamen. lífa, lífwál.
 Mæna. meani. t. significatio, sensus, me-
 na, mening.
 Mæker. a. locus quo quis quiescit. se-
 des. mæf. hwiða, fara i mæf, mæf, rum
 förmæf.
 Mah. p. Luna. måne.
 Mækdur, mæktur. t. potestas. mæft.
 Men. a. impedimentum, men, menföre,
 förmena, hindra.
 Minnet. t. obligatio, favor, gratia, min-
 ne, behag.
 Muka. a. sibilare ore. mucka.
 Muudi, mudi. a. pollens viribus ac ro-
 bore. modig.
 Mur. t. formica. myra.
 Mus. p. mus, mus.

Naf.

29a

Koi (t.) = *vicus, villa* — village, hamlet; *koja* (“hut”).

Kurde (t.) = *machaera* — a short, broad sword; Danish *kaarde*, Swedish *värja*.

Kyndil (t.) = *lucerna, lampas* — lamp, candle; *kyndil*, from which we still have *kyndelmässa, ljusmässa* (Candlemas).

Leb (p.) = *labium* — lip (*läpp*).

Lät (a.) = *pumilo & depresso corpore esse* — small, short in stature; *liten*.

Lenk (p.) = *claudus* — lame; *linka* (“to limp”).

Lik (p.) = *attamen* — nevertheless; *lika, likväl*.

Mæna, Meani (t.) = *significatio, sensus* — meaning, sense; *mena, mening*.

Mæker (a.) = *locus quo quis quiescit, sedes* — place of rest, seat; *mak* (“ease”), *hvila, fara i mak, rum, förmak*.

Mah (p.) = *luna* — moon (*måne*).

Mækdur, Mæktur (t.) = *potestas* — power, might (*makt*).

Men (a.) = *impedimentum* — obstacle; *men, mensöre, förmena* (“to hinder”).

Minnet (t.) = *obligatio, favor, gratia* — obligation, favour, grace; *minne, behag*.

Muka (a.) = *sibilare ore* — to hiss with the mouth; *mucka*.

Muudi, Mudi (a.) = *pollens viribus ac robore* — strong, vigorous; *modig* (“brave”).

Mur (t.) = *formica* — ant (*myra*).

Mus (p.) = *mus* — mouse (*mus*).²⁹

- Naf. p. umbilicus, nafte.
 Nam. p. nomen, navn.
 Namdar. p. nomen habens, nåmper.
 Næs. a. res infauſta, neſa, ſkymf.
 Neſt. a. homo vilis & abjectus. neſtig.
 Nehr. a. inficias ire. næfa.
 New. p. novus, ny neu. Germ.
 Nun. p. nunc. nu.
 Nu. p. novem. nio, ni vulgo
 Ni. p. non. nej, ne.
 Oda. t. domus, hubba, uthuſ.
 Orecke. t. colus råſt, ſpinråſt.
 Pellu. p. pectus, hypochondrium, Bel-
 ly ang. bålſg.
 Perelt. p. adorator, cultor. Pereltar. mi-
 niſter, choda perelt, Guds tienare,
 præſt, vil man hånſta ordet af Præſby-
 ter, bliſver ſammandragningen og ſtærk.
 Puſu. t. infidiæ: puſ, frigspuſ.
 Rad. p. honoratus, Magnus, munificus
 Råd, Rådsherre.
 Raſk. p. ſummus animi ardor. raſt,
 hurtig.
 Rækn. a. notare: råfna.
 Ræki. ar. ascendere per ſcalam. råſt på
 en trapp eller annat dyligt.
 Raz. p. arcanum, råtjel. Germ. gåta.
 Rede.

30a

Naf (p.) = *umbilicus* — navel (*navle*). **Nam** (p.) = *nomen* — name (*namn*). **Namdar** (p.) = *nomen habens* — named, renowned; *nämnd*. **Næs** (a.) = *res infausta* — misfortune; *nesa*, insult, disgrace. **Nesl** (a.) = *homo vilis et abjectus* — base, contemptible person; *neslig*. **Nekr** (a.) = *inficias ire* — to deny; *neka*. **New** (p.) = *novus* — new (*ny*, German *neu*). **Nun** (p.) = *nunc* — now (*nu*). **Nu** (p.) = *novem* — nine (*nio*, colloquially *ni*). **Ni** (p.) = *non* — no (*nej*, *ne*).

Oda (t.) = *domus* — house; *hydda*, outhouse (*uthus*).

Orecke (t.) = *colus* — distaff; *rock*, spinning-rock (*spinnrock*). **Pellu** (p.) = *pectus, hypochondrium* — chest, belly; English *belly*, Swedish *bälg*. **Perest** (p.) = *adorator, cultor* — worshipper. *Perestar*, minister; *choda perest*, servant of God, priest (*präst*). If one wishes to derive the word from *presbyter*, the contraction becomes rather forced. **Pusu** (t.) = *insidiae* — ambush; *puss*, war-ambush (*krigspuss*). **Rad** (p.) = *honoratus, magnus, munificus* — honourable, great, generous; *råd*, *rådsherre* (“councilor”). **Rask** (p.) = *summus animi ardor* — brisk, eager, swift (*rask*, *hurtig*). **Rækn** (a.) = *notare* — to count (*räkna*). **Ræki** (ar.) = *ascendere per scalam* — to climb a ladder; *räck* on a stair or similar. **Raz** (p.) = *arcanum* — secret; German *Rätsel*, Swedish *gåta*.³⁰

- Rede. p. ordo series, reda, sáttia i ord-
ning.
Rewa. p. æquus, decens, reswa.
Semir. a. butyrum, smór.
Sæm. a. componere res aliorum, eos-
que in gratiam reducere. sámja.
Sæker. Schaker. a. res factu necessariæ,
quæ curæ cordique sunt. Sæf.
Schem. tart. ludere, jocari, skámta.
Schengi. p. t. Psaltes, fidicen, sângare.
Schin, Schen. t. lætus, amoenus, skíðn.
Schin. p. spoliatio, præda. skímta, rófswa
Schioga. t. umbra, skugga.
Særed. p. a. sincerus, purus. Skár, ren.
Særser. a. gryllus. Sýrsa.
Soile. t. sic ita, sáledes.
Su. t. aqua, unda. Sö dan. sið.
Sulu. t. aquam habens, humidus, sölig.
Tab. p. dolor. tab. Dan. förlust, tappa.
förlora.
Tækæ. t. pileus, mitra. táckæ.
Tek. t. quietus, táck.
Tigil. p. formosus juvenis. Dágelig.
Tak. a. p. opus arcuatum, fornix, su-
perior pars arma ii. taf
Tyn. a. terra, lutum, argilla. Thon.
Germ. ler.

Tu

31a

Rede (p.) = *ordo, series* — order, sequence; *reda*, to arrange, to set in order. **Rewa** (p.) = *aequus, decens* — fitting, proper; *refva*. **Semir** (a.) = *butyrum* — butter (*smör*). **Sæm** (a.) = *componere res aliorum, eosque in gratiam reducere* — to reconcile, to bring into harmony; *sämja*. **Sæker, Schaker** (a.) = *res factu necessariae, quae curae cordique sunt* — matters that must be done, things of concern; *sak* (“matter, cause”). **Schem** (Tatar.) = *ludere, joculari* — to play, jest; *skämta*. **Schengi** (p., t.) = *psaltes, fidicen* — singer, musician (*sångare*). **Schin, Schen** (t.) = *laetus, amoenus* — fair, beautiful; *skön*. **Schin** (p.) = *spoliatio, praeda* — plunder; *skinna*, to rob, to flay. **Schioga** (t.) = *umbra* — shadow; *skugga*. **Særed** (p., a.) = *sincerus, purus* — clear, pure; *skär, ren*. **Særser** (a.) = *gryllus* — cricket; *syrsa*. **Soile** (t.) = *sic, ita* — thus, so; *således*. **Su** (t.) = *aqua, unda* — water, wave; Danish *sø*, Swedish *sjö*. **Sulu** (t.) = *aquam habens, humidus* — watery, moist; *sölig*. **Tab** (p.) = *dolor* — pain; Danish *tab* (“loss”), *tappa*, to lose. **Tækæ** (t.) = *pileus, mitra* — covering, cap; *täcke* (“covering”). **Tek** (t.) = *quietus* — quiet, calm; *täck*. **Tigil** (p.) = *formosus juvenis* — handsome youth; *däglich*. **Tak** (a., p.) = *opus arcuatum, fornix, superior pars armarii* — roof, vault; *tak*. **Tyn** (a.) = *terra, lutum, argilla* — earth, clay; German *Ton*, Swedish *lera*.³¹

Tu. p. tu, Du, tu.

Tunder. p. tonitru, dunder, thordön.

Ug. t. extremitas, acumen, cuspis. ägg
swärd/ägg.

Uku t. cuculus. göd.

Wal. t. p. piscis magnus, wahl, hwal/fisk.

Wala. p. magnus dignitate. wäld, wäl-
dig.

Wadi. t. a. locus depressior inter montes
alveus fluvii. wad.

War. t. existentia. wara, waresse.

Yfa, æfw. a. luxuriantia, pars opum
reliqua ultra necessarias impensas :
Yfwas, wisa at man har mer än man
behöfwer.

Zill. t. tinnabulum. Skälla, bielra.

§. IX. Denna förteckning på lifliudande
ord af dem, som än brukas i dageligt tal,
kunde mycket ökas, om så behöfdes : i
synnerhet om man wille gå något widlyfti-
gare in i Tysskan och Engelskan, och där-
jämte betiena sig något mer af Arabiskan.
Men det anförda kan förmodeligen giora
tilfyllest. Will man wända sig til de orden,
som förekomma i våra gamla lagar och Sa-
gor; skal man äfwen där finna mycken lif-
het.

32a

Tu (*p.*) = *tu* — thou, you (*du*).

Tunder (*p.*) = *tonitrus* — thunder (*dunder, tordön*).

Ug (*t.*) = *extremitas, acumen, cuspis* — edge, point; egg, sword-edge (*svärdsegg*).

Uku (*t.*) = *cuculus* — cuckoo (*gök*).

Wal (*t., p.*) = *piscis magnus* — whale (*val, hvalfisk*).

Wala (*p.*) = *magnus dignitate* — mighty, powerful; *våld, väldig*.

Wadi (*t., a.*) = *locus depressior inter montes, alveus fluvii* — valley, riverbed; *vad*.

War (*t.*) = *existentia* — existence; *vara, varelse*.

Yfa, Æfw (*a.*) = *luxuriantia, pars opum reliqua ultra necessarias impensas* — abundance, surplus wealth; *yvas*, to show that one has more than one needs.

Zill (*t.*) = *tintinnabulum* — bell, ringing; *skälla, bjällra*.

§ IX. This list of similar-sounding words that are still used in everyday speech could be greatly expanded if necessary, especially if one were to go somewhat further into German and English, and at the same time make greater use of Arabic. But what has been presented may presumably suffice. If one turns to the words that occur in our ancient laws and sagas, one will likewise find much similarity.³²

het. Ja det är möjligt, at Turkiskan skall kunna tiena til at utreda åtskilliga ord, som man annars något när kan wetta meningen af, men derför är man intet förwifad om orbeß egenteliga betydelse i sig sielf. Några ord har man än i vårt språk, som förmodeligen äro brukade på samma sätt af Oden, som de finnas i många gamla Sagor, såsom Diar, Drott, Seid, Skald, Saga, Berserk. De finnas äfwen i dessa österländska språken, nästan utan förändring.

Diar svarar emot **Diar. t. regio, provincia**, och låra desse gamle öfverdomare haft tillika uppfitt öfwer wiße landsorther. **Eljest** betynder **Deyan. a. administrator, judex.**

Drott. Darat. t. magnificentia, pompa. och Dar. t. Dominus. Herbelot i sin Bibliotheque orientale förtälar Dar. p. genom Souverain.

Seid. Seid, Scheid p. dr Fascinatio,
trolldom, Seida, insanus, stupefactus.
Och när Sturleson p. 8. beskriver
denna slags trolldom, säger han, at
den därmed kunde tafa sta mönnum
C vic

33a

[...] Yes, it is possible that Turkish may serve to elucidate various words whose meaning one can otherwise only approximately know, but for which one is not therefore certain about the word's proper meaning in itself. There are still some words in our language that were presumably used in the same manner by Odin as they appear in our ancient sagas, such as *Diar*, *Drott*, *Seid*, *Skald*, *Saga*, *Berserk*. They are also found in these Eastern languages almost without alteration.

Diar corresponds to *Diar* (*t.*) = *regio, provincia* ("region, province"), and these ancient high judges are said to have likewise had oversight over certain territories. Otherwise *Deyan* (*a.*) means *administrator, judex* ("administrator, judge").

Drott — *Darat* (*t.*) = *magnificentia, pompa* ("magnificence, splendour"), and *Dar* (*t.*) = *dominus* ("lord"). Herbelot, in his *Bibliothèque orientale*, explains *Dar* (*p.*) as *souverain* ("sovereign").

Seid — *Seid, Scheid* (*p.*) = *fascinatio* ("enchantment, magic"), *Seida* = *insanus, stupefactus* ("mad, stupefied"). And when Sturluson, p. 8, describes this kind of magic, he says that Odin by means of it could take away from men [...]³³

vit eda afl, så at de förlorade styrka och förstånd.

Skald. Sukal. p. lingua garrula & canora, brukas i synnerhet om Nåttergalen, och Sukaliden är siunga som en Nåttergal. Man wet at Skalderna tala de altid med en slags takt och sång.

Saga kommer nog öfwerens med Sagi a. Rhythice loquens, och woro så wäl wåra, som andra folkslags älsta Sagogor altid författade på vers.

Berserkar beskriwas som rasande Meniskior, Bersam. p. mania, furor. Men man behöfwer intet, at hålla sig endast wid dessa orden, man kan utan särdeles besvär få et långt större antal, som passa sig med mit ändemål.

Ureks, eller Eriksgata, hålles före wara Riksgata, meningen är riktig, men sielfwa ordet synes betyda resewäg, den wägen nemligen, som Konungen res, då han först far igenom riket. Hæret t. a. procedere.

Urel. i Fl. Jord. B. Wasm. L. B. B. D. L. är en slags rättighet eller skyldighet at få drifwa sin boskap öfwer annors ågor. **Loccenius** förklarar det för in-

34a

[...] life or spirit, so that they lost both strength and understanding.

Skald — *Sukal* (p.) = *lingua garrula et canora* (“a talkative and melodious tongue”), used especially of the nightingale; and *Sukaliden* means “to sing like a nightingale.” It is known that the skalds always spoke with a kind of rhythm and song.

Saga probably corresponds to *Sagi*, “one who speaks rhythmically,” and both our own and other peoples’ oldest sagas were always composed in verse.

Berserker are described as raging men; *Bersam* (p.) = *mania, furor*.

But one need not confine oneself to these words alone; one can, without particular difficulty, obtain a far greater number that suit my purpose.

Areks, or *Eriksgata*, is usually taken to mean *Riksgata* (“royal road”); the meaning is correct, but the word itself seems to signify a travel-route, namely the road that the king travels when he first journeys through the realm. *Hæreket* (t., a.) = *procedere*. *Arek* in *Fl. Jord. B. Wålm. L. B. B. D. L.* (Westrogothic Law) is a kind of right or obligation to drive one’s cattle across another’s land. Loccenius explains it as [...] ³⁴

inwraf, hwilket är twårt emot orðes betydelse: antager man det nyss anförda Turkiska ordet hæreket, som stamord, blifwer **to aret** den wäg eller stig, där boskapen gå fram, hwilket aldeles passar sig med meningen.

Ar, Bittida, hwaraf wi ännu hafwa **ar** la. Turkiska **Er** eller **Ar** betecknar **mature**, **mane**. Och lär den bekanta vers som finnes i 4. Dämisagan, och Samunders Edda, **Ar war alda &c.** i stället för det gemenligen öfversättes, **annus erat seculorum**, böra helt enfaldigt förklarås, det war redan så bittida.

As, ås betyder antingen en högt uplyst Bielke eller stång, eller ock en högländ tract eller backe: såsom Kroppås, Skogs ås, Hallands ås m. m. **asmak** är **suspendere**, uplysta, uphånga: mak är blott **terminatio infinitiui**.

Beytias förklarås för segelstång. **Bati**. **t. ventus occidentalis**. **Bid. p. ventus**. Då det borde heta wäderstång: meningen blir den samma.

Basta binda. **Besten. p. ligare, vincere**. **Jattök**, **Jattig Verelius**. **Futtuk. a. calamitas**.

35a

[...] *Invasion*, which is contrary to the meaning of the word. If one accepts the Turkish word *hærekæt* (*hareket*) mentioned above as the root, then *ko aræk* becomes “the road or path along which the cattle pass,” which fits the meaning perfectly.

Ar, Bittida, from which we still have *arla* (“early”). The Turkish *er* or *ar* signifies *mature*, *man*. And the well-known verse found in the *Fourth Dæmi Saga* and in *Sæmundr’s Edda*, *Ar var alda*, etc., instead of being commonly translated as *annus erat saeculorum* (“the year was of ages”), ought quite simply to be explained as: “it was already early.”

As, *ås* signifies either a high-raised beam or pole, or else a highland tract or ridge, such as *Kroppås*, *Skogs ås*, *Hallands ås*, etc. *Asmak* (*t.*) means *suspendere*, “to lift up, to hang up”; *mak* is merely the infinitive ending.

Beytias is explained as “mast.” *Bati* (*t.*) = *ventus occidentalis* (“west wind”). *Bid* (*p.*) = *ventus* (“wind”). Thus it ought to mean “weather-pole,” but the sense remains the same.

Basta — “to bind.” *Besten* (*p.*) = *ligare*, *vincire* (“to bind, to tie”).

Fattök, Fattig — Verelius. *Futtuk* (*a.*) = *calamitas* (“misfortune”).³⁵

Fela eller **Följa**, giöma. Felg. p. fela lås. Så at man torde kunna i det hånseende hålla före, at fela betyder egenteligen, förwara under lås, hwilket sedan för likheten blifwit lämpadt på andra saker, och tilfällen.

Felig, fri, säker, synes intet hafwa något stamord i Svenskan. Af fela dölja lär intet ordet kunna dragas, mycket mindre af fel, error, culpa, Felah a. t. är incolumitas, perfugium, asylum.

Fra. præpositio, om, angående. Fera. p. particula plerumque verbis præponi solita, super, supra.

Funa, förswinna, rutna. 3 däm. Edda thót likama fune til moldar, fast kroppen faller til jord. Fani t. a. euandus, caducus.

Firnarwårk: et besynnerliget ord, förekommer uti 7. Fl. Gipt. B. WgE. Stiernhielm och Loccenius förklara det för incestus. Men det lär ej aldeles wara så; ty om en Fader lågrar sin Doter, kallas det intet Firnarwårk. Men det råknas för Firnarwårk, när två släktingar, hafwa en man eller hustru. Jämför man och detta Capitlet med 10 Fl. Rätel. B.

36a

Fela or *Följa*, to conceal, to hide. *Felg* (*p.*) = *sera*, lock. Thus one may in this respect maintain that *fela* originally means “to keep under lock,” which was later, by analogy, applied to other things and situations.

Felig, “free, safe,” seems to have no root word in Swedish. From *fela* (“to conceal”) the word cannot be derived, still less from *fel* (“error, culpa”). *Felah* (*a.*, *t.*) means *incolumitas*, *perfugium*, *asylum* (“safety, refuge, asylum”).

Fra — a preposition meaning “about, concerning.”

Fera (*p.*) = a particle usually prefixed to verbs, meaning *super*, *supra* (“above, over”).

Funa — to vanish, to decay. *Third Dæmi, Edda: thöt likama tune til moldar*, “even though the body falls to earth.”

Fani (*t.*, *a.*) = *evanidus*, *caducus* (“vanishing, transient”).

Firnarwärk — a peculiar word occurring in 7 *Fl. Gipt. B. WgL*. Stiernhielm and Loccenius explain it as *incestus* (“incest”). But it does not seem to be entirely so; for if a father lies with his daughter, this is not called *Firnarwärk*. Rather it is counted as *Firnarwärk* when two relatives share one husband or wife. Compare also this chapter with 10 *Fl. Rätl.* [...] ³⁶

B. wgl. hwar Firnarord omtalas och betyda grofwa beskylningar, är klart at det intet kan betefna annat än grofwa gierningar. Fernaz. p. är homo insipiens, vilis, temerarius, furiosus. **Fusan**, längtan, som förmentes komma af Trolldom. Se **Sturleson** om Wanlandet p. 16. Fusun. p. incantatio, fascinum.

Gaur et skålsord, förekommer i **Kolf** och **Götriks**. S. p. 5. Gaur. t. äfwen et skålsord, öfversättes gemenligen infidelis, och betefnas de, somej äro Muselmänner.

Gera Gårstin, se **Verelius**: gharis. a. Går.

Giata, tala om, ordet förekommer ofta hos **Sturleson** och andra, när de beröpa sig på Skaldernas utsagor. Ghæt. a. repetitis verbis dicere.

Golf, wingolf. 12. Däm. Edda. Utti anmärkningarna öfversättes wingolf amicorum pavementum, men lär wara oriktigt. Golf betyder rum, kamare: Således såges i 19 Ddmis. at Thors hus hade 540 golfa eller rum. Golf brukas ännu at betefna afdelningarna i

37a

[...] *B. WgL.*, where *Firnarord* is mentioned and signifies coarse accusations, it is clear that it cannot mean anything other than grave deeds.

Fernaz (*p.*) = *homo insipiens, vilis, temerarius, furiosus* — a foolish, base, rash, or mad person.

Fusån — longing that was believed to arise from magic; see Sturluson on the *Vanlanders*, p. 16.

Fusun (*p.*) = *incantatio, fascinum* — enchantment, spell.

Gaur — a term of abuse, occurring in *Rolf and Götrik's Saga*, p. 5. *Gaur* (*t.*) is likewise a term of abuse, commonly translated as *infidelis*, and denotes those who are not Muslims.

Gera — sheepskin; see Derelius: *gharis* (*a.*) = sheep.

Gjäta — to relate, to report; the word occurs frequently in Sturluson and others when they appeal to the statements of the skalds. *Ghæt* (*a.*) = *repetitis verbis dicere* (“to say repeatedly”).

Golf, Wingolf (*12th Dæmi, Edda*). In the annotations it is translated as *amicorum pavementum* (“the floor of friends”), but this is likely incorrect. *Golf* means “room, chamber.” Thus it is said in the *19th Dæmi* that Thor’s house had 540 *golfa*, or rooms. *Golf* is still used to denote the divisions in [...] ³⁷

Loge och lada, där annars inga golf äro,
som ordet nu toges. Kulbe. p. concla-
ve parvum, cabinet.

Hemula et ganska bekant ord i vår Lag,
til hwillets förklarande, man betienar
sig af det uråldriga bruk, af jordz eller
mulls läggande i Riöparens stöte. Men
detta angår stödtuing och ej hemulande.
Turkiska eller Arabiska Hæml. attribu-
ere, adstruere, lär gifwa bästa förkla-
ringen, och därmed kommer de Danskas
hiemle helt när öfwerens.

Hein et tilnamn, som Konung **Harald**
Swenson i Danmark fect för sin mild-
het eller Glathet. Bästa förklaringen af
ordet gifwer **Knyttlinga Saga**. C. 28.
p. 54. hwar K: g Knut, Haralds Bröt
och efterträdare förebrår sina undersåta-
re denna namndfning: ther danir laimur
dud swa Haraldr Kóngi brádr minum
göðwilja, than er han hafdi til yðar et
han var yðr heltz i háger a linr, at ther
fölluðud Konung yðarn Haraldr Hein,
oc giorduð that fyrir spotz sakir við hann,
enn nu skal et that láuna yðr, er ther
funnuð that illa at thiggja, at nu skal
et iðera yðr, frekkr Hardsteinn. Heim.
a. lenis, quietus, facilis. **Jo.**

38a

[...] *loge* and *lada*, where otherwise no *golf* exists in the sense in which the word is now taken.

Kulbe (*p.*) = *conclave parvum, cabinet* — a small chamber, cabinet.

Hemula is a well-known term in our law, whose explanation is usually sought in the ancient custom of placing earth or soil in the buyer's lap. But this concerns *skjötning* (symbolic transfer of property) and not *hemulering*. The Turkish or Arabic *hæml* (*attribuere, adstruere*) appears to provide the best explanation, and with it the Danish *hiemle* corresponds very closely.

Hein is a byname that King Harald Svensson of Denmark received because of his mildness or weakness. The best explanation of the word is given by the *Knytlinga Saga*, ch. 28, p. 54, where King Knut, Harald's brother and successor, reproaches his subjects for this nickname: "*ther dānir laimudud swa Haraldi Kongi brædr minum godwilja, than er han hafdi til ydar, er han dar ydr heltz i hæger a linr, at ther kølludud Konung ydarn Harald Hein, oc giordud that fyrie spotz sakir vid hann, enn nu skal ek that launa ydr, er ther kunnud that illa at thiggia, at nu skal ef vara ydr, frethr Hardsteinn.*" Hein (*a.*) = *lenis, quietus, facilis* — mild, gentle, compliant.³⁸

Jotul, Riöld, isiafi, isflafor, **Vete-**
lius. Iach. p. glacies.

Jall, Jarl. Iall p. heros, athleta.

Kaf, Kafi. sågs hos **Sturleson** om
Eigil Lunnadolgi, då tiuren stångade
honom för bröstet, at a **Kafi** stod. kæ-
fa. a. postica pars cervicis, så at
detta ordet torde betefna, at hornet gick
ut bak i nacken.

Kat efter gamla språket glad, lustig,
fast kåt nu tages i en mindre heberlig
mening. Ghat. p. alacris animo &
verbis.

Kor, sång, hwila. **Sturleson** p. 32,
om Ane då han war utgammal, han la
ta i kor. Kærr a. quiescere.

Kynkuisel. **Sturleson**, i Förtälet skil-
jer emellan Langfedgatal och Kynkuislor.
Det förra wet man betyda släktregister
på Fäderne. Där emot lär Kynkuisel
betyda en släkträkning, som visar äfwen
swågrar och möderne släkt. Kæin. t. æt
affinis eller swåger, Kuisel är ström,
hwar om något mer wid nästa ord.

Kuisel eller **Qwisel** utmärker en ström.
Sturleson p. 2. jfr. **Verelius**.
Gewas a. aqua qua rigatur terra,

39a

[...] *Jökull, Kjöld, isjaki*, icefloes; Verelius. *Iach* (*p.*) = *glacies* — ice.

Jall, Jarl — *Iall* (*p.*) = *heros, athleta* — hero, champion.

Kaf, Kafi — Sturluson says of Egil Tunnadolgi, when the bull gored him in the chest, that “*a Kafi stod.*”

Kæfa (*a.*) = *postica pars cervicis* — the back part of the neck; thus this word likely means that the horn passed out behind the neck.

Kat, in the old language, meant “glad, joyful,” though *kät* is now taken in a less honourable sense.

Ghat (*p.*) = *alacris animo et verbis* — lively in mind and speech.

Kor — bed, rest, repose. Sturluson, p. 32, says of Ane, when he was very old, that he “*la ta i kor*” (“lay down to rest”).

Kærr (*a.*) = *quiescere* — to rest.

Kynkuißel — Sturluson, in the preface, distinguishes between *Langfedgatal* and *Kynkuißel*. The former is known to mean a genealogical register on the paternal line. By contrast, *Kynkuißel* likely means a genealogical reckoning that also shows in-laws and the maternal line.

Kæin (*t.*) = *affinis* — relative by marriage, brother-in-law.

Kuißel is a stream, about which more will be said under the next word.

Kuißel or **Qwißel** denotes a stream. Sturluson, p. 2; cf. Verelius. *Gewas* (*a.*) = *aqua qua rigatur terra* — water by which the land is irrigated, [...] ³⁹

betyder och transire, pervadere. Här af kan lätt begripas huru ordet kan lämpas på strömmar. L, är servile, på samma sätt, som fiärl, af far.

Qwäda, **qwäda** betyder siunga och säga. Guwed. p. dicere, participium där af är Guwed, dicens, den som säger något, men det betyder och canora avis, eller en siungande fogel.

Lit, Färg, ansete, almogen säger ännu leda för färja. Det förekommer utom andra ställen äfwen i Woluspa 18. v.

Alund gaf Odin, öd gaf Hånit

La gaf Löder och litu goda

Leit a. color, cutis.

Mader, man, Midreh. t. caput familiar.

Mäfir, värja, Verelius, Mæk, p. t. hastia breuior, bipennis minor quæ ferar venamur.

Mär, på Isländska det vi kalla mö,

Mær, mæret. t. a. mulier, donna.

Mungat, Dröck, mat. mangia. t. cibus, hwaraf Italienska mangiare och Fransöskä manger.

Muta, som så högt förbiudes i vår lag,

40a

[...] also signifies *transire*, *pervadere* (“to pass over, to traverse”). From this one can easily understand how the word may be applied to streams. The *l* is servile, in the same way as *kiäril* is derived from *kar*.

Kwåda, *qwåda* mean “to sing and to say.” *Guwed* (*p.*) = *dicit* (“he says”); the participle thereof is *Guwed*, *dicens* (“one who speaks”), but it also signifies *canora avis*, a singing bird.

Lit — colour, countenance; the common people still say *leda* for colour. It occurs, among other places, also in *Völuspá*, v. 18: *Aund gaf Odin, öd gaf Hænir, lá gaf Lóðurr ok litu góða*.

Leit (*a.*) = *color*, *cutis* — colour, skin.

Mader, *man*, *Midreh* (*t.*) = *caput familiae* — head of the household.

Mäkir — sword; *Verelius*.

Mæk (*p.*, *t.*) = *hasta brevior*; *bipennis minor qua feras venamur* — a shorter spear; a small double-edged weapon used in hunting wild animals.

Mær — in Icelandic, what we call *mö* (“maiden”).

Mær, *mærer* (*t.*, *a.*) = *mulier*, *donna* — woman, lady.

Mungat, *Drock*; *mat* — food. *Mangia* (*t.*) = *cibus* — food, from which the Italian *mangiare* and the French *manger*.

Muta, which is so strictly forbidden in our laws [...] ⁴⁰

är et ord, som intet har något likt i hela Svenska språket. Myta. a. favor, Muty, Donator uttrycka fullkomligen vårt Svenska ord.

Öf, en stafvelse som lägges til orden och öfver meningen därpå, förekommer äfwen i Regerings Formen, Då där talas om Ströck och offsofnir: så sade de gamla of stor, för stor eller ganska stor. Op. t. particula amplificatiua nominibus præponi solita, såsom Op usum, longissimus.

Oroft förekommer ofta, betyder strid, Orusch t. pugna, certamen, oruschmak, pugnare.

Rand, sång, om R. Dager säger Sturleson, p. 21. at han förstod sig på Fugelsraub. Rud. p. cantus.

Rand, backe. Sturleson p. 57. Red. p. magnus.

Sint, rit, Sturleson säger om Hugeliker at han war sintur af Fe, rit på egendom. Zengin. t. diues, locuples.

Stema, famare, Verelius uttyder Gynæceum. Chæm. p. domus æstius, locus eleuatio in ædibus.

Wadia, sättla i pant, appellera. Wædj.
E 5
a.

41a

[...] is a word that has nothing comparable in the entire Swedish language. Myta (*a.*) = *favor*; *Muty*, *Donator* fully express our Swedish word.

Of, a syllable that is added to words and increases their meaning, also occurs in the Form of Government, where mention is made of *Strock* and *offsoknir*; thus the ancients said *of stor*, meaning “too great” or “very great.” Öp (*t.*) = *particula amplificativa nominibus praeposita solita*, as in *op usum, longissimus*.

Orost occurs frequently and means “battle”; *Orusch (t.)* = *pugna, certamen, oruschmak* = *pugnare*.

Rand, song; concerning R. Dager, Sturluson says, p. 21, that he understood *fugelsbraud* (“bird-song”). Rud (*p.*) = *cantus*.

Rand, hill, slope; Sturluson, p. 57. Red (*p.*) = *magnus*.

Sink, rich; Sturluson says of Hugleikr that he was *sinkur af fé*, rich in property. Zengin (*t.*) = *dives, locuples*.

Skema — *famare*; Verelius explains it as *Gynaeceum*. Chæm (*p.*) = *domus aestiva, locus elevatior in aedibus* — a summer house, a higher place within a dwelling.

Wädia — to pledge, to place in pawn, to appeal. Wædj [...] ⁴¹

a. data pecunia expiare hominem interfectum, vel pretium homicidii soluere.

Wäg, wig, enwige. Wægh t. a. bellum, prælium.

Wägin, slagen. 8. 12. Fl. Manh. B. II. LL. Wæg. a. percutere.

Weida, jaga, häraf Weibi Kung, en Herre, som roar sig med jagt. Weiden p. quærere.

Wedametz, jaktwärja, Hirschfenger, ordet förekommer i 7. Cap. Sär. B. m. wil. LL. Mzs a. percutere aliquem gladio, och synes Tyskarnas Messer leda sitt ursprung härifrån.

Wisir, Föreståndare, anförare. Uti Serwara sagan 19. Cap. p. 174. heter det, Feigir är ydar wisir, Feg är eder anförare, fins och på flere ställen, Visir. t. betyder det samma, som allmänt är bekant.

En längre förteckning på gamla och urmodiga ord torde til äfventyrs beswära min Läsare; hwarföre jag för ro skull, wil sluta den samma med några ord, som än äro i bruk hos almogen, och hafwa likwål mycken gemenskap med de österländska språken.

Aron

42a

[...] (*a.*) = *data pecunia expiare hominem interfectum, vel pretium homicidii solvere* — to expiate a slain man by payment of money, or to pay the price of homicide.

Wåg, Wig, Entwige — Wægh (*t., a.*) = *bellum, praelium* — war, battle.

Wågin — slain (cf. 8, 12 Fl. Manh. B. U. LL.). Wæg (*a.*) = *percutere* — to strike.

Weida — to hunt; hence *Weidi Kung*, a lord who amuses himself with hunting. Weiden (*p.*) = *quaerere* — to seek.

Wedametz — hunting-weapon, deer-spear (*Hirschfänger*); the word occurs in ch. 7, *Sär. B. m. wil. LL.* Mæs (*a.*) = *percutere aliquem gladio* — to strike someone with a sword, and the Germans' *Messer* ("knife") seems to derive its origin from this.

Wisir — leader, overseer. In the *Hervarar Saga*, ch. 19, p. 174, it is said: *Feigir är ydar wisir* ("Feig is your leader"), and it occurs in several other places as well. Visir (*t.*) means the same, as is commonly known.

A longer list of ancient and archaic words might perhaps burden my reader; therefore, for the sake of repose, I shall conclude it with a few words that are still in use among the common people, yet have much affinity with the Eastern languages. [...] ⁴²

Arongen, Karlaktig, hurtig Eren, t. viri,
wackere lente, Arongen, brufas lifwål
både om folk och fånad.

Bia, wånta Bia. p. adesdum, veni
Gälle, jälle, där man lägger hö eller såd,
heter eljest skulle. ghælle. a. area, horre-
um.

Goja, skrifa. Hai. p. clamor, vox alta.
Gyften, låter som tyfka Häusgen.
Husch. a. latrina.

Klåtte, där man instänger kalfwar m.
m. Kede. p. mansio, domus, cubile,
latibulum.

Ked, ledsen. Kedd. a. molestia, labor.
Kessa, tiortelsåck, m. m. Kesse. t. locu-
lus nummorum, crumena.

Kuse, den som kan stråmma fost. Ku-
læh. a. Satanas.

Kusen, kåsen, stympare, frusta. Chy-
san. t. miser, turpis, polcron.

Må, skrifs annars med, Mæ. a. cum
una cum. con, insieme.

Kön, wacker, Köhn. p. antiquus, verus.
Målar, så kallad wiða ofructbara plat-
sar i Skåne, där intet särdeles will wä-
xa. Mela. a. desertum in quo nihil
crelcit, och Meli betyder det samma.

Ors

43a

Arongen — manly, vigorous, swift. Eren (*t.*) = *virī, virī fortes* — brave men; *Arongen* is used both of people and of livestock.

Bia — to wait (*vänta*). Bia (*p.*) = *adesdum, veni* (“come here, come”).

Gälle, Jälle — the place where hay or grain is stored; otherwise called *skulle*. Ghælle (*a.*) = *area, horreum* — threshing-floor, granary.

Hoja — to shout, cry out. Hai (*p.*) = *clamor, vox alta* — cry, loud voice.

Hysken — sounds like the German *Häuschen*. Husch (*a.*) = *latrina* — privy, latrine.

Klätte — a place where calves etc. are enclosed. Kede (*p.*) = *mansio, domus, cubile, latibulum* — dwelling, bed, hiding-place.

Ked — weary, sad. Kedd (*a.*) = trouble, toil.

Keßa — purse, pouch (for garments, etc.). Kesse (*t.*) = *locus nummorum, crumena* — purse, money-bag.

Kuse — one who can frighten people. Kufæh (*a.*) = *Satanas* — Satan.

Kusen, Kåsen — cripple, fool.

Chysan (*t.*) = *miser, turpis, poltron* — miserable, base, cowardly person.

Må — otherwise written *med*. Mæ (*a.*) = *cum, una cum* — with, together (*con, insieme*).

Kön, wacker (“fine, brave”). Köhn (*p.*) = ancient, true.

Mälar — thus are called certain barren places in Scania where nothing in particular will grow. Mela (*a.*) = *desertum in quo nihil crescit* — desert, barren land; *Meli* means the same.⁴³

Ora, likaledes wißa ställen i Skåne och betefnas egenteligen sådane öde orter, som äro eller hafwa varit med skog öfverwurne. Wiran p. t. desertus, desolatus, vastatus.

Nem. en slags dagg, **Nemer** dogg kallar almogen det som annars heter Hönungs dagg. **Nem.** p. ros, dagg.

Påsing, en liten poise. **Pesche** p. puerulus.

Påg, poise, **Pug.** p. iudicii experts

Ra, **Rat**, beqvämtigt, behändigt. **Ra** hat, a. commoditas, quies. är för öfriget öfwerenskommande med Greker nas **Pa**, facile.

Säger, heter annars, sådor. **Segir.** a. Fex rei cujuscunque.

Töre, spån som brännes i stället för lius. **Tire.** p. lignula, assula.

Wesan, et wilddyftigt Kiärr, eller Kiärrastigt stref i negden af Gammalstorp och Silfswitzborg, **Wæsa.** a. mollis & sabulosa terra.

Eda, betala, såges om Skatt, landgille och mera sådant. **Eda.** t. a. persoluere.

§. X. Efter denna tillä undersökning om

44a

Ora — likewise certain places in Scania, properly denoting deserted localities that are or have been overgrown with forest. Wiran (*p.*, *t.*) = *desertus*, *desolatus*, *vastatus* — deserted, devastated.

Nem — a kind of dew; the common people call *Nemer dogg* what is otherwise called honey-dew. Nem (*p.*) = *ros* — dew.

Påsing — a little boy. Pesche (*p.*) = *puerulus* — little boy.

Påg — boy. Pug (*p.*) = *judicii expers* — lacking judgment, foolish.

Ra, Rat — convenient, handy, ready.

Rahat (*a.*) = *commoditas*, *quies* — comfort, ease; moreover it corresponds with the Greek ῥᾱ (rha), “easily.”

Säger — otherwise called *sådor*. Segir (*a.*) = *faex rei cuiuscunque* — dregs, sediment.

Töre — resinous splinters used for burning instead of candles. Tire (*p.*) = *lignula*, *assulae* — small pieces of wood, splinters.

Wesan — an extensive marsh, or a marshy tract in the region of Gammalstorp and Silfvißborg. Wæsa (*a.*) = *mollis et fabulosa terra* — soft and boggy soil.

Yda — to pay, said of taxes, land dues, and the like. Eda (*t.*, *a.*) = *persolvere* — to pay, to discharge.

§ X. After this small investigation [...] ⁴⁴

om ordens likhet, bör och något anmär-
kas wid deras sammansättning, hwilken
läres af Grammatikan. Men några på-
minnelser äro här förut nödiga. Och kan i
detta målet intet göras någon särdeles jämförelse med vårt nu warande språk, ty det är i den puncten nog afskildt från det gamla. Så länge man skref utan regler, följde man mer språkets egentliga art. Men när man begynte inrätta regler, och regelskrifwaren kan hända intet förstod eller och intet frågade efter språkets inwärtas natur: blef denna delen af språket om ej förwärrad, dock åtminstone aldeles förändrad. Detta har händt med Swenskan. Men en lång undersökning här om tienar endast för dem, som äro författa grammatikor: men til mit ändamål, kunna några påminnelser göra tillfyllest. Uti vårt nu warande språk och talesätt hafwa wi kan hända intet mer än två casus, sedan wi afslagit de brummande ändelser på om. Detta bör intet förarga någon, ty efter den grunden hafwa Fransoserna aldeles inga casus. När ett ord blifwer oförändrad i alla casus, declineras det intet, och då hafwa dessa intet rum; änskiut man med tillsatz af præpa.

45a

With regard to the similarity of words, something should also be noted concerning their composition, which is taught by grammar. Yet some preliminary observations are necessary here. And in this matter no particular comparison can be made with our present language, for in this respect it is sufficiently separated from the old one.

As long as one wrote without rules, one followed more closely the true nature of the language. But when one began to establish rules, and the rule-makers perhaps neither understood nor inquired into the inner nature of the language, this part of the language was, if not corrupted, at least entirely altered. This has happened to Swedish.

A lengthy investigation of this, however, serves only those who intend to compose grammars; but for my purpose a few remarks may suffice. In our present language and manner of speech we perhaps have no more than two cases, since we have discarded the cumbersome endings in *-om*. This should not trouble anyone, for according to that principle the French have no cases at all. When a word remains unchanged in all cases, it is not declined, and then these have no place; even though, by the addition of prepositions [...]⁴⁵

positioner och artiklar, kan utmärka samma begrep, som andra utstaka genom casus: til exempel.

N. Fadren	Le Pere
G. Fadrens	du Pere
Dat. åt Fadren,	au Pere
Acc. til Fadren	le Pere.
Abl. af Fadren	du Pere.

Här förändras väl Fadren i genitivus och declineras, men Pere blifwer oömbryteligt, och har således inga casus: då emot finna wi i vårt gamla språk oförnekeligen flere casus. Til efterdöme wil jag endast beropa mig på ordet Mader.

Nom.	Mader
Gen.	Mans
Dat.	Manni
Acc.	Mann
Abl.	Mann.

Som ingen behöfwer hwarken tro mig eller andra på orden, wil jag genast anföra bewis af Bihanget til Uplands Lagen. Nu gifwer **Mader** oqwadens ord **Manni**, thu er ej **mans** makt och ej **mader** i brysti. Här förefomma uti en och samma period **Nominatiuus**, **Genitiuus** och **Datiuus**.

Litte

46a

[...] by means of prepositions and articles one can express the same concepts that others indicate through cases; for example:

Nominative: *Fadren* — *le père*

Genitive: *Fadrens* — *du père*

Dative: *åt Fadren* — *au père*

Accusative: *till Fadren* — *le père*

Ablative: *av Fadren* — *du père*

Here *Fadren* indeed changes in the genitive and is declined, but *père* remains unchanged and therefore has no cases; whereas in our old language we undeniably find several cases. As an example I shall refer only to the word *Mader* (“man”).

Nom. *Mader*

Gen. *Mans*

Dat. *Manni*

Acc. *Mannu*

Abl. *Mann*

Since no one needs to believe either me or others merely on our word, I shall immediately present proof from the appendix to the Law of Uppland: *Nu gifwer Mader oqwädens ord Manni, thu er ej mans maki och ej mader i brykti*. Here within one and the same sentence the nominative, genitive, and dative occur. [...] ⁴⁶

Litet nedan före står fyri **manu**, som är
 ablativus. Det samma kan af många an-
 dra ställen bewisas, i anseende til Dativus,
 de andra casus hafwa mindre swårighet.
 Således står hos **Are**, **Sámundi**, **Katli**,
 Presti i dativo, så at det förr brukade **Man-**
nenom, **Prestenom**, är en nyare Gram-
 matikålsk förbättring: då hos de äldre an-
 delsen på **om** endast hörde til Numerus
 Pluralis. Deputan bör man påminna sig,
 at våra gamle Förfäder hafwa betient sig
 af två eller flere slags Genitiui i Singulari,
 då wi nu allenast hafwa et. Sålunda sa-
 de de gamle **Halfdans** och **Halfdanar**,
Sons, **sonar** och **Sona**. m. m. jäm-
 för **Sturleson** **Halfdan Swartes Saga**.
 c. 4. 5. Hvad Pronomina angår, så är
 afwen här en stor skillnad emellan gamla
 och nya språket. **E** eller **Jaf** hade mer i
 Dativus mic eller **mi** i accusativus. Sam-
 maledes **Tu**, **ther**, **thit**. **Wer** bruktes
 i stället för **Wi** och så widare. Relativus
som, bruktes sällan, utan **er** eller **es**, som
Are skrifwer. Uti verbis finnes oc en stor
 oliskhet. Verbum substantivum wara
 war hos de gamla dubbelt, **weja** och **we-**
ra. Det förra har jag intet funnit på an-
 dra

47a

A little earlier there already stands *fyri manu*, which is the ablative. The same can be demonstrated in many other passages with regard to the dative; the other cases present less difficulty. Thus we find in *Are*, *Sæmundr*, *Katst*, *Presti* in the dative, so that the formerly used *Mannenom*, *Pres-tenom* is a later grammatical improvement, whereas among the ancients the ending *-om* belonged only to the plural number. Moreover, one should remember that our ancient ancestors made use of two or more kinds of genitive in the singular, whereas we now have only one. Thus the ancients said *Halfdans* and *Halfdanar*, *Sons*, *Sonar* and *Sona*, etc.; compare *Sturluson*, *Saga of Halfdan the Black*, chs. 4–5. As far as pronouns are concerned, there is likewise a great difference between the old and the new language. *Ek* or *Jak* had in the dative *mic* or *mik* in the accusative. Likewise *Tu*, *ther*, *thik*. *Wer* was used instead of *Wi*, and so on. The relative pronoun *som* was seldom used; instead *er* or *es* was employed, as *Are* writes. In verbs there is also a great difference. The substantive verb *vara* (“to be”) was in the old language double: *wesa* and *wera*. The former I have not found in any other [...] ⁴⁷

dra stället än hos Are. Han brukar och i
anseende här til två imperfecta was och
war, och hafwa wi ännu qwar både wä-
fende och warande. Uti præsenti sade
de gamle el em, som Engelsmannen gör
ännu, i stället för, jag är. Imperfecta wo-
ro i många ord två, såsom af blota gör-
do de blet och blotade, af de ja, deide,
och do, och lär det ena svara emot Fran-
sofernas Perfectum Definitum. Således
säger Are p. 70 om Påsken Paschalis,
at han deidi a thvi ari, men om Fiolner
sågs p. 77. at hon do, och där utmärkes
ingen tid eller år. Jag wil ej anföra flere
skillaktigheter, emedan jag skrifwer ingen
Grammatika.

§. XI. Daktadt Turkar och Perser hafwa
fådt sina bokstäfwer och wetenskaper af A-
raberna; hafwa de dock behållit böjelserna
af orden, som de twifwels utan hast af äl-
der, på et sätt, som kommer långt närma-
re in til Europeiska språken än til Arabiskan
eller Hebreiskan. De hafwa intet mer än
två Numeri, singularis och Pluralis.
Pluralis, hwad nomen angår, formeras
af Turkarna genom tillägning af Stäfwel-
sen

48a

[...] places other than in Are. In this respect he also uses two imperfect forms, *was* and *war*, and we still retain both *väsende* and *varande*. In the present tense the ancients said *em*, as the Englishman still does, instead of “I am.” In many words there were two imperfect forms, such as from *blota* they formed *blet* and *blotade*, from *desa* they formed *deide* and *do*; and the one seems to correspond to the French *perfectum definitum*. Thus Are says on p. 70 of Pope Paschal that he *dejdi a thvi ari*, but of Fjölnir it is said on p. 77 that he *do*, and there no time or year is specified. I shall not adduce further differences, since I am not writing a grammar.

§ XI. Although the Turks and Persians have received their letters and sciences from the Arabs, they have nevertheless retained the inflection of words which they undoubtedly possessed from ancient times, in a manner that comes far closer to the European languages than to Arabic or Hebrew. They have no more than two numbers, singular and plural. The plural, as far as nouns are concerned, is formed by the Turks through the addition of the syllable [...] ⁴⁸

sen ler, eller lar: såsom Er, vir, man, eller han substantivum, plur Erlar, Erler, viri. I Swenskan skier det merendels genom er eller ar, såsom man, männer, han, hanner, sal, salar. Perserne giöra sin pluralis genom tillägning af an eller ha, och finnas dialecter i Sverige, som hafwa någon likhet med detta senare, såsom Håsta och Håstara för hästar.

Turkarne hafwa sina casus, som Europeerne. Genitivus blir genom tillägning af nun eller un, Dativus af e, accusativus af i, ablativus af den, som betyder från, såsom Baba, Fader, pappa. G. Babanun. D. Babaje, Ac. Babaji, Ab. Babaden. m. m. Detta har någon likhet med gamla Swenskan. Perserne giöra sina casus obliqui merendels genom tillägning af ra. Dock med någon skildnad i den så kallade status constructus, såsom kitabi pederi men. Meninski Gr., T. p, 32. När man märker at kitab betyder bok, är det andra ren Swenska, ty dessa orden betyda Fader mins bok.

Comparativus göres hos Turkarna genom tillägning af rak eller rek, såsom Gufel, skön, Gufelrek, de Swenske genom
D are,

49a

[...] *-ler* or *-lar*; thus *Er*, *vir*, “man,” or *han* as a substantive, plural *Erlar*, *Erler*, *vir*. In Swedish this mostly happens through *-er* or *-ar*, as in *man*, *männer*; *han*, *hannar*; *sal*, *salar*.

The Persians form their plural by the addition of *-an* or *-ha*, and there are dialects in Sweden that have some resemblance to this latter form, such as *hästa* and *hästara* for *hästar*.

The Turks have their cases, like the Europeans. The genitive is formed by the addition of *-nun* or *-un*, the dative by *-e*, the accusative by *-i*, the ablative by *-den*, which means “from,” as in *Baba*, “father,” “papa.”

Genitive: *Babanun*

Dative: *Babaje*

Accusative: *Babaji*

Ablative: *Babaden*, etc.

This bears some resemblance to Old Swedish. The Persians mostly form their oblique cases by the addition of *-ra*, though with some difference in the so-called *status constructus*, as in *kitab* *pederi men*. See Meninski, *Grammatica Turcica*, p. 32. When one observes that *kitab* means “book,” the rest is pure Swedish, for these words mean “my father’s book.”

The comparative is formed in Turkish by the addition of *-rak* or *-rek*, as in *Gusel*, “beautiful,” *Guselrek*; the Swedish forms it through [...] ⁴⁹

are, Skön, skönare. Persernas comparativus skier genom tillsatz af ter, Superlativus, afterin: såsom Bih, god, Bihter, bättre, Bihterin bäst.

Uti ordens derivation och sammanfogning, äro dessa språk äfwen i många mål lika med Svenskan. Uti ord som utmärka något handwark, sättia Perserne ger, afgerden, gjöra, tillsammans med konstnamnet. Vi bruka på samma sätt med tillsättning af makare eller gjörare. Kefsger. p. calceorum factor, Skomakare m. m. Nomina possessiva formeras af substantiva med fastwelsen lu eller li hos Turkarna, och i hos Perserna, såsom Udun, lignum, odenlu, ligneus. Detta skier något när på samma sätt hos oss, med tillsatz af ig, såsom Dngd, dngdig, skäl, skålig: och kan wäl hända, at g-har lika mycket at gjöra här, som i dog för do, och roga för roa. Som adjectiva komma af substantiva, så blifwa åter substantiva af adjectiva hos Turkarna genom tillsättning af lik eller lyk, såsom behalu, carus, pretiosus (behaglig, kan hända) behalulik, caritas. Detta händer i många Svenska ord på

50a

[...] *-are*, as in *skidn*, *skidnare*. The Persians form the comparative by the addition of *-ter*, and the superlative by *-terin*: thus *bih*, “good,” *bihter*, “better,” *bihterin*, “best.” In the derivation and compounding of words, these languages are also in many respects similar to Swedish. In words that denote a craft or occupation, the Persians add *-ger*, from *gerden*, “to do,” together with the name of the craft. We use the same method by adding *-makare* or *-görare*. *Kefsger* (*p.*) = *calceorum factor*, shoemaker, etc. Possessive nouns are formed from substantives by the syllable *-lu* or *-li* among the Turks, and by *-i* among the Persians, as in *udun*, “wood,” *odenlu*, “wooden.” This happens in almost the same way among us, with the addition of *-ig*, as in *dygd*, *dygdig*; *skäl*, *skälig*; and it may well be that *g* has as much to do here as in *dog* for *do*, and *roga* for *roa*. Just as adjectives are derived from substantives, so in turn substantives are derived from adjectives among the Turks by the addition of *-lik* or *-lyk*, as in *behalu*, *carus*, *pretiosus* (“pleasant, perhaps”), *behalulik*, *caritas*. This occurs in many Swedish words in [...] ⁵⁰

samma sätt, såsom får, kärlek, stor, storlek, Fräck, Fräkleik.

Pronomina äro uti Turkiskan på samma sätt som uti Europeiska språken, dock mera regularia. Ben. i. jag, och Biz, wi declineras helt ordentligt, som et annat nomen. Och har sielfwa ordet med vårt ingen likhet, om man ej wille tro at ben kunde wara stam för wi eller wer, som de äldre talte, då det i singulari skulle heta wen och plurali wer, på samma sätt, som i gamla Isländskan, ef, jag, giör oðar, wi eller of. Sen har någon gemenskap med vårt sin men ingen med du. Demonstrativum Su är det samma som Isländska. Su, hic, iste. Ol, ille, har mera likhet med latinen, men i obliquis kommer det närmare Svenskan, såsom Anun, hans, ona, honom, Oni honom, Andan of han eller honom. Persiskan går nästan närmare til vårt språk. Men, jag, ego, är vårt, min, i obliquis. Mer, som Gidiska mer. Tu p. Du eller tu i obliquis Tura, ther. Men pluralis går längre ifrån. Demonstrativum propingui n, hic, svarar emot det måst afslagga, **him**, och an, ille, Han. m. m.

51a

[...] in the same manner, as in *kär*, *kärlek* (“dear, love”), *stor*, *storlek* (“great, greatness”), *fräck*, *fräkleik*.

The pronouns in Turkish are formed in the same way as in the European languages, though in a more regular manner. *Ben* (*t.*) = “I,” and *biz* = “we,” are declined quite regularly like any other noun. The word itself has no resemblance to our *vi* (“we”), unless one were willing to believe that *ben* could be the root of *vi* or *wer*, as the ancients used to say; in the singular it would then be *wen* and in the plural *wer*, in the same way as in Old Icelandic *ek* (“I”) forms *okkar* (“we” or “us”). *Sen* has some affinity with our *sin*, but none with *du*. The demonstrative *su* is the same as the Icelandic *su*, *hic*, *iste*. *Ol*, *ille*, has more resemblance to Latin, but in the oblique cases it comes closer to Swedish, as in *anun* (“his”), *ona* (“him”), *oni* (“him”), *andan* (“of him” or “from him”). Persian comes almost even closer to our language. *Men* (“I,” *ego*) corresponds to our *jag*, while in the oblique cases *mer* corresponds to Gothic *mer*. *Tu* (*p.*) corresponds to *du* or *tu*, in the oblique *tura*; *ther*. But the plural departs further from our forms. The demonstrative of proximity *n* (*hic*) corresponds to the old Swedish *hin*, which has mostly fallen out of use; and *an*, *ille*, corresponds to *han*, etc.⁵¹

Verba hafwa samma förändringar, som i de måst bekanta Europeiska språken. Turkarne och Perserne hafwa ingen förändring i anseende ti Personernas genus, han eller hon, som Ebreer och Araber. Turkarne hafwa sina modi och tempora som Wi och andra Europeer. Deras Infinitiu liestas på mak eller mek, Persernas på den, och således i anseende til liudet komma de något öfwerens med Tyskarna, hwilkas infinitiu gemenligen gå ut på em, såsom reden. m. m. Verbum, substantiuum, esse, Olmak. t. är lika oordenteligt, som i Europeiska språken. I Præsenti indicatii, är det i första personen aldeles Isländskt eller Engelskt. Turken säger em, jag är, Isländaren ek em, och Engelsmannen I am. Och brukas detta verbum endast emellan twenne Nominatii, eller wid dylikt tilfälle. Annars betlena Turkarne sig af Imperfonale, war, warder, som är aldeles vårt war, warder, hwilket hos Turkarne swarar så wäl mot Præsens som Imperfectum, äfwen som hos oss, ty wi säga ännu, det war wäl, för at betefna, at det är wäl. Infinitiuus kommer annars nog öfwerens med Finiskan, hwar

52a

Verbs undergo the same changes as in the most familiar European languages. The Turks and Persians have no variation with regard to the gender of persons, “he” or “she,” as the Hebrews and Arabs do. The Turks have their moods and tenses like us and other Europeans. Their infinitives end in *-mak* or *-mek*, those of the Persians in *-den*; and thus, with respect to sound, they correspond somewhat with the Germans, whose infinitives generally end in *-en*, as in *reden*, etc. The substantive verb *esse*, *olmak* (*t.*), is as irregular as in the European languages. In the present indicative, it is in the first person entirely Icelandic or English: the Turk says *em*, “I am”; the Icelandic *ek em*; and the Englishman *I am*. And this verb is used only between two nominatives, or in similar situations. Otherwise the Turks make use of an impersonal form *war*, *warder*, which is entirely our *var*, *varder*, which among the Turks corresponds both to the present and the imperfect, just as among us; for we still say *det var väl* (“it is well”) in order to signify that it is well. The infinitive otherwise corresponds quite closely with Finnish [...]⁵²

hwar det heter Olla och Ollema. wara,
Gyllenstolpe Disc. Suec: c. 10. Bock. 3.
 Perserne hafwa inrättadt sina conjugatio-
 ner efter Arabernas, fast de hwarfen bru-
 ka Dualis eller genera personarum. Som
 altså deras Coniugation är fört, wil jag
 införa samma exempel eller paradigma,
 som **Neminski** andragit, nemligen Resi-
 den, pervenire, som kommer något när
 öfwerens med vårt resa.

Præteritum.

Residem	-	perveni,	jag resde
Residi	-	-	du resde
Resid	-	-	han resde
Residim	-	-	vi resdom
Residid	-	-	J resden
Residend	-	-	de resde

Aoristus. Futurum eller præsens.

Resem	-	pervenio	jag reser
Resi	-	-	du reser
Resed	-	-	han reser
Resem	-	-	vi resom
Resid	-	-	J resen
Resend	-	-	de resa

Imperaticus

Res	-	-	res
	-	-	la.

53a

[...] where it is called *Olla* and *Ollema*, “to be”; see Gyllenstolpe, *Dissertatio Suecica*, ch. 10; Bock, III. The Persians have arranged their conjugations according to those of the Arabs, although they use neither the dual nor genders of persons. Since their conjugation is therefore short, I shall present the same example or paradigm as Meninski adduces, namely *residen*, *pervenire* (“to arrive”), which corresponds somewhat to our *resa* (“to travel”).

Preterite

Residem — *perveni* — jag resde (I travelled)

Residi — — — du resde (you travelled)

Resid — — — han resde (he travelled)

Residim — — — wi resdom (we travelled)

Residid — — — I resden (you travelled)

Residend — — — des resde (they travelled)

Aorist / Future or Present

Resem — *pervenio* — jag reser (I travel)

Resi — — — du reser (you travel)

Resed — — — han reser (he travels)

Resem — — — wi resom (we travel)

Resid — — — I resen (you travel)

Resend — — — de resa (they travel)

Imperative

Res — — — res (travel!) [...] ⁵³

Infinitivus

Residen - - - resa

Participium

Resende, - Resan - resande

§. XII. Jag skulle nästan tro, at det, som redan anfördt är, gör tilfyllest at bewisa min gissning. Någon likhet i språken finnes oförnekfeligen, och när man öfvervägar omständigheterna, at tidsens längd och orternas wida aflägenhet: är det mer underligt, at så mycken likhet än kan wara i behåll, än at den intet är större. Dock kunde ännu mycket mer andragas, om jag intet inbillade mig, at de gjorde påminnelser woro tilräckelige. Sedan jag detta strifwet, finner jag, at Strahlenberg af blotta språkens jämförande fallit på samma tanka: nemligen, at Turkar, Estorher och Telter torde til äfrentors af ålder warit et folk. Hans ord äro dessa uti des N. und O. Theil von Europa und Asia p. 59. Ich habe auch insonderheit wahrgenommen. Daß die Türkische mit denen alt Teutsch, Gothisch, Celtisch und Britannischen Sprachen noch viel näher als Legerus gedacht, mußte verbandt seyn. Denn, so wie ich observiret, sind in

54a

Infinitive: Residen — — — resa (to travel)

Participle: Resende — — — Resan — resande (travelling)

§ XII. I should almost believe that what has already been presented is sufficient to prove my conjecture. A certain similarity among the languages undeniably exists, and when one considers the circumstances of the length of time and the great distance of places, it is more remarkable that so much similarity has been preserved than that it is not greater. Yet much more could still be adduced, if I did not imagine that the observations already made were sufficient. After I had written this, I found that Strahlenberg, from a mere comparison of languages, had arrived at the same thought: namely, that the Turks, the Goths, and the Celts may perhaps from ancient times have been one people. His words are the following in his *Nord- und Ostlicher Theil von Europa und Asia*, p. 59: “I have also particularly observed that the Turkish language, in comparison with Old German, Gothic, Celtic, and British, is much closer than Legerus had thought; it must be related. For, as I have observed, they are ...” [...] ⁵⁴

in dieser und jener, sonderlich in der alt
Türkisch oder Tatarischen Sprache viel 100
wörter, die eben keine Mechanica und Me-
tallica bedeuten, auch nicht nomina allein
sondern auch verba, so mit einander über-
einkommen und einerlei radicem haben.
Daher es eben nicht so gering, zu schätzen,
wenn einige auctores vorgeben, die Fran-
ken und Türken wären vor alters einerlei
volk gewesen. Til bestyrkande af denna sin
mening, anför han p. 129. åtskilliga såda-
na ord, som äro gemensamma för bägge
språken: och som det bidrager til mit ämne,
kunna de äfwen här inryckas, så wida de
intet redan i min gifna förteckning förekom-
ma.

Renk t. betriigerei, rånfor.

Kaiohagi t. Jäntisch sich Kabbeln Germ.
tråta.

Bugiak t. ein Winkel. Buft.

Skær, ælkær. Krieges Heer. Stara.

Sik, Tecksit; ausdenken, denfare. Dief,
tiöf.

Okus, Ochö, ore.

Buluk, buftuk. Zerbrochen. Stuck g. Stucke.

Ghæiret. t. Kühnheit, gierig, begierig.

Gian, Dhan. t. Seele, ande.

Sarp.

55a

[...] in this and that language, especially in Old Turkish or Tatar, there are many hundreds of words which do not merely denote mechanical or metallic things, nor only nouns but also verbs, which correspond with one another and have the same root. Therefore it is not insignificant when some authors assert that the Franks and the Turks were in ancient times one and the same people. In support of this opinion he adduces on p. 129 several such words that are common to both languages; and since they contribute to my subject, they may also be inserted here, insofar as they do not already occur in my list.

Renk (*t.*) = deceit, intrigue (*ränkor*).

Kaiohagi (*t.*) = quarrelling; German *sich kabbeln*, to quarrel (*träta*).

Bugjak (*t.*) = a corner, angle (*Bucht*).

Skær = war-host, army (*Krieges Heer*); Swedish *skara*.

Sik, Teckfit = to pull out, to extract (*ausziehen, denfahren*).

Dick = thick (*tjock*).

Okus, Ochs = ox (*oxe*).

Busuk, Bustuk = broken, shattered; German *Stück, Stücke*.

Ghæiret (*t.*) = boldness, eagerness, desire (*Kühnheit, gierig, begierig*).

Gian, Dsian (*t.*) = soul (*Seele, ande*).⁵⁵

Szarp. scharf.

Fereset. p. t. ein mutterpferd. Pferd,
Fert.

Wiran. Zerrüttung, på tyska skal det bety-
er macht nur lauter Wirwar, d. i.
confuse dinge.

Chæm t. Destruccio, hemgierig t. hemnd.

Chærab, Chærab. t. spoliare, rauben.

Tiirs, Diirs, durus, verb. g.

Braga betyder på Turkiska eller Tattariska
en dryck, som åt giord af hafremiöl.
Brygga.

A-ous t. t. sammanlupen miöl. Ost.

Kanta. Trinckgeschirr. Kanna.

Geitzi. capra, geiß, get.

Gemengein, hauffen, gemeinde.

Bokmek biegen, bocka.

Zærer, beleidigung, Zerren, taren. Germa.
reta.

Feræhlenmek. lætari. Freuen.

Kerabi, gläserne flasche, Karafin.

Giuda, Schiuda. t. p. absondern, sich
trennen. Scheiden, quitter, quit.

Chal, kali. t. t. ich bleibe stehen. Halt.
gidra halt.

Germ, Geri, Gerin. t. a. p. ad iram
promptus, guerre, guerrie, här.

Man

56a

Særp — sharp (*scharf*).

Fereset (*p., t.*) — a brood-mare (*Mutterpferd*); *Pferd, Fert.*

Wiran — disintegration, disorder; in German it would be said: *er macht nur lauter Witwar*, i.e. confused things.

Chaem (*t.*) = *destructio* — destruction.

Hemgierig (*t.*) = *hemnd* — revenge.

Chærabī, Chærab (*t.*) = *spoliare* — to plunder, to rob.

Tiirs, Diirs — *durus*, hard, rough (*derb*).

Braga — in Turkish or Tatar means a drink made from oat-meal — *brew* (*Brygga*).

A-ous (*t., t.*) — coagulated milk. **Ost** — cheese.

Kanta — drinking vessel; *Trinkgeschirr, kanna* (“jug”).

Geitzi — *capra*, goat (*Geiß, get*).

Gemengein — mixture, heap, community (*Gemenge, Haufen, Gemeinde*).

Bokmek — to bend (*biegen*), to bow (*bocka*).

Zærer — offence, insult;

Zerren, taren; German *reizen* (“to provoke”).

Feræhlenmek — *laetari* — to rejoice (*freuen*).

Kerabi — glass bottle; *carafe* (*Karafin*).

Giuda, Schiuda (*t., p.*) — to separate, to part; *scheiden, quitter, quit*.

Chal, Kali (*t., t.*) — “I remain standing”; *halt, giöra halt*.

Germ, Geri, Gerin (*t., a., p.*) — *ad iram promptus* (“prone to anger”); *guerr(e), guerrie, war; heer* (“army”).⁵⁶

Man ser nog, at Strahlenberg så här, som på andra ställen, går något långt med sina Etymologiska undersökningar: dock kan och bör hans witnessbörd tjena til vidare bestyrkande af min gifning, sedan lifvet emellan Turkiskan och Svenskan är tilförne på så många sätt utmärkt. Men det skulle fåna mig än mer, om jag äfwen kunde skrifa af Min Herres bifall i detta målet. Det skulle hjälpa mig, at med så mycket mera stillhet uptaga almänhetens omdöme, hwilket til äfventyrs intet blifwer til min fördel. Jag wet förut, at detta gidsromål ingalunda kan komma öfwerens med den nu almänt regerande smaken. Man måste tala om hushållning, werel curs, och Politiska högmål för at wara på modden. Nödiga och nyttiga saker, utan twifwel. Äta och sofwa äro ock Högtnödwändiga gidsromål, men at endast äta och sofwa passas sig allena för gidsdebofkap. Blifwa alla undersätare i en republik förwanblade til hushållslärare och Politici: Kan det sammas til äfventyrs hända hos oss, som sågs wara händt på några ställen utom lands; at man med de wackraste hushålls böcker, och de härligaste Politiska uträkningar har

D s

hwar

[...] One can easily see that Strahlenberg, here as in other places, goes somewhat too far in his etymological investigations; yet his testimony can and should serve as further confirmation of my conjecture, since the similarity between Turkish and Swedish has already been demonstrated in so many ways. But it would please me even more if I could also boast of Your Honour's approval in this matter. That would help me to receive the judgment of the public with far greater calm, which perhaps will not turn out in my favour. I know beforehand that this undertaking can by no means accord with the taste that now generally prevails. One must speak of household economy, exchange rates, and lofty political matters in order to be fashionable. These are necessary and useful things, without doubt. Eating and sleeping are also highly necessary activities; but to do nothing but eat and sleep is suitable only for grazing cattle. If all subjects in a republic are transformed into household instructors and politicians, the same thing may perhaps happen among us as is said to have happened in some places abroad: that, with the finest books on household management and the most splendid political calculations, one nonetheless possesses [...]⁵⁷

hwar en hushållning eller Politi. De gamle hafwa liknadt en republik wid menniskians Tropp, hwar alla lemman böra giöra hwar sin syssa: Man bör gå med fötterna, taga med händerna, och se med ögonen; men biuder man til at gå med näsan, och så wärdare, bär det aldeles til fiälls. Dock desse upbyggeliga betraktelser draga mig aldeles ifrån mitt ämne. Det återstår således nu endast, at jag utbeder mig Min Herres bönåga wänskap och benägna ömdöme, ätstönt jag intet skulle kunna fåga mig af Min Herres bifall och samtycke.

Lund d. 27 Okt. 1764.

SVEN BRING

P. S. At Man må wara så mycket mera försäkrad, at mina påminnelser om Lärsta språket hafwa sin riktighet; har jag anmodat Herr Professor MÜNTHE, som är känd för grundlig insigt både uti detta och de flere Österländska Tungomål, at genomgå dessa rader: och har Bälbeimålt Herr Professor behagadt yttra sig, att anmärkningarne äro med språkets art och beskaffenhet öfverensstämmande.

58a

[...] neither household economy nor politics. The ancients compared a republic to the human body, in which all members ought each to perform their own function: one should walk with the feet, grasp with the hands, and see with the eyes; but if one commands people to walk with the nose, and so forth, everything goes entirely astray. Yet these edifying reflections lead me wholly away from my subject. It therefore remains only for me to request Your Honour's benevolent friendship and favourable judgment, even though I might not be able to rejoice in Your Honour's approval and assent.

Lund, 27 October 1764.

SVEN BRING

Postscript. In order that one may be all the more assured that my remarks on the Turkish language have their correctness, I have requested Professor Munthe, who is known for his profound knowledge both of this and of several other Oriental languages, to read through these pages; and the aforementioned Professor has been pleased to state that the observations accord with the nature and character of the language.⁵⁸

Transcription of the Original Text (with Page Numbers)

1

Bref till Cancellie Rådet och Riddaren, Herr JOH. IHRE
Om Svenska och Turkiska Språkens likhet. Imprimatur.
N. von Oelreich. LUND, Tryckt hos Hof-Camereraren
och Direct. Carl Gustav Berling.

2

Min Herre. Jag tager mig den friheten at undersökta M. H.
ompröfmande denna lilla undersökning om Svenska och
Turkiska språken öfverenskommelse. Och kan jag wål in-
tet öfwerlämna dessa anmärkningar i någons händer, som
med mera owäldighet och insikt kan döma därom; En an-
hållan bör jag likwäl föredraga i sielfwa begynnelsen, at
hwarken M. H. eller någon annan må anse mitt bemödande
för stridande med min sysla och gidremål. Jag har i alla
mina dagar varit rädd, at bliswa hållen för polypragmon
eller mångsyslig; utan jag har twärt [...]

3

[...] om trodt, at man gjorde wäl; om man äfwen i detta
målet lesde något mer efter Catechesen, och hwar och en
skiötte sin sysla. Men, om jag intet bedrager mig, förfaller
denne förwitelsen genast; så snart man behagar geno-
mögna deßa rader. Man lär då utan swårighet sinna, at hela
undersökningen systar på någon uplysning af Svenska Hi-
storien, och där till är jag på många sätt förbunden. §. II.
Man kan med säkerhet räkna vårt Svenska tungomål
ibland original eller Moderspråken i Europa. Med

Swenska förstår jag icke allenast den nu brukeliga Swenskan, utan i synnerhet det äldre språket, som warit brukeligt i Sverige, Danmark, Island, Norra delen af Ryssland och Engelland. Så at wid detta tilfälle alla Deßa språk kunna tagas i öfwerwägende. Dock blifwer min förnämsta upmärksamhet wid nyare och äldre Swenskan; emedan en widsträktare tillämpning skulle göra förmycken widlyftighet. När jag sagt, at Swenskan är et original språk, följer ingalunda, at det är utan blandning af andra tungomål. En sådan mening [...]

4

[...] barnslig, och motsatsen är af många å daga lagd. Oluf Rudbeck den yngre har wist Swenskans öfmereskom-melse med Hebreiskan uti sitt *Specimen usus linguæ Goth.* El Brenner har länge sedan på-mint, at mycken Finska war med Swenskan förblandad. Se. E. Benzels utkast t: Sw. H. 17 s. Peringskiöld i sina anmärkningar til vita Theoder: Regis, har anfördt en lång rad af Grekiska ord, som hafwa gemenskap med Swenskan. J. Benzel gifwer oß en än längre förteckning derpå uti sitt *Periculum Runicum* under Fabian Törner, och nyligen har Herr Cr. och Rid. sielf uti Förtalet til Ulphila och i et Programma af år 1762 bewist Grekernas och Swenskarnas förwandtskap, genom språkens öfwe-rensstämmande. At Latinen gifwit oß en wacker tilökning, wet något hwar, och de ord, som i senare tider bissmet [?] af Främmande låntagne genom wetnikapernas och kon-sternas flytning til vår Nord, gås aldeles förbi, såsom en

almånt bekant sak. §. III. Med någon tilhielp af Historien kan man gifwa nog tydeliga orsaker til den- [...]

5

[...] -na blandning. När man wet, at Noack och de äldre Patriarker talte antingen Hebreiska, eller någon Dialect däraf: är det hwarken obegripeligt eller otroligt, at Noaaks efterkommande kunnat behålla några ord och talesätt af gamla språket; änskiönt många och större delen genom tidens längd och andra omständigheter råkad aldeles i glömska. De som i stöd af Chinesiska Historien wilja förswaga Bibelens witnesbörd om våra äldsta stamfäder, göra mera värde af Chinesiska häfder, än dem tilkommer. Deras äldste Historieskrifware hafwa intet lefwadt för mer än 500 år för Christi Födelse. Således äro de nog gamle, men i jämförelse mot Moses alt för unge, at kulkasta hans intygande: jämför Deguignes, lettre aux auteurs du journal des Savans. 1747. Af Fundin Noregur kan man sluta, at Sweriges äldste inbyggare, så mycket man wet, varit Finnar. Och är det således ej underligt, at mycken Finska blifwit i språket bibehållen. Med Grekerna hafwa våra Swenska inbyggare ej haft särdeles gemenskap. Men i tionde och elfte århundrad, och äfwen någon tid sedan, war Myklagård eller Constanti- [...]

6

[...] -stantinopel för vår förmögna ungdom, det samma som Paris warit i senare tider. Och kan man på den grund nog begripa, huruledes någon Grekiska kunnat få borgarrätt i Sverige. Latinen kom til våra orter med

Munkarne och Christendomen. §. VI. Den som finner sig i deßa slutsatsar, bör intet anse för orimligt, om jag påstår, at äfwen mycken, eller åtminstone någon Turkiska lär wara med Swenskan förblandad. Ut i våra gamla sagor berättas, at Odin införde det gamla Swenska språket. Odin war Förman för en stor swärm af folk, bestående af Tirkier och Asiemän, som de kallas i första Kapilet Herwarar Sagan. Are Frode bekräftar samma berättelse, då han ut i sin släktlinia, nämner Odens Son Yngwi, Tirkia Kongr. Och Sturleson beskrifwer omständeligen Odins resan ifrån Tyrkland, där denne Herren habe mycken egendom. 5 Cap. Yngl. Sag. Turkarne hafwa ifrån uråldriga tider innehaft en stor del af den widlyftiga landsträckning, som ligger Norr om Caspiska hafwet och berget Caucasus m. m. Detta behöfs intet bewisas. Hwar [...]

7

[...] Hwar Asamännen bodde, wisar Ptolomæus. Då han sätter dem i deßa orter, öster om Tanais. Hwilket äfwen af Sturleson bekräftas, utan at man på något sätt kan finna, at han af Grekiska eller Latinska Skribenter hämtadt sin underrättelse om Odin och hans ankomst. Alla Turkar tillika med många andra folkslag woro wantrande släkter; hwaraf de ock förmodeligen fådt sit namn, och blifwit kallade Scyther kan hända af Hebreiska ordet [שׁוּת], schut, som brtyder [...] vagari eller mandra. Hwarföre ock hela detta landet blifwit kalladt Scythia af Greker och Romare, och af Isländska skrifter Swithiod hin mikla eller det stora Sverige, til skildnad från vårt Fädernesland, som är mindre och kallas också Swithiod. Oden tog vägen genom Ryßland, satte I sig först neder i Tyskland, Därifrån

förfogade han sig genom Holsten til Danmark och stadnade uti Sverige, hwar han endtligen slutade sina widlyftiga resor. På alla ställen lämnade han sina söner efter sig til regenter, och i anledning däraf, twifwelsutan en stor hop af sit följe. Denna är Sturlesons egen berättelse, och gifwer fullkom- [...]

8

[...] -lig anledning at finna, hwarföre Tyska, Danska och Svenska böra anses i sielfwa grunden såsom et språk. Och som Anglo-Saxones, Engelländarnas Stam-Fäder likaledes leda sina Förmäns uprinnelse från Oden, blifwer äfwen Deras tungomåler gren af samma Turkars och Asiamäns språk. Engelska Munken Simeon från Durham, Simeon Dunelmensis, gifwer anledning at tro, det en äldre flytning skiedt från samma orter til Sleswig, under en af Odens Förfäder benämnd Sceaf, hwilken är hans ättefader uti 9 led, fast än omständigheterna däraf äro aldeles Fabelaktiga. Twysden Hist. Angl. Scr. T. I. Jag met wäl at Biörer och någre andre hålla före, at Oden intet hade så mycket folk med sig, at sielfwa språket genom hans ankomst skulle kunna förändras. Men Sturleson gifwer oß et helt annat begrep, om denna Herrens färd, emedan han berättar, at Oden tog med sig alla Diar eller högsta Domarne i Landet, och derjämte mycket manfolk. 5 sid: så at han twifwels utan tågadt på samma sätt, som de andra Skythiska flytningar skiedt i senare tider. [...]

[...] Wi hafwa altså nog tydeliga bewis, at våra gamla Förfäder Odens resebröder, woro Turkar. De som behaga göra dem til Thracer eller Geter, må gierna hafwa den tankan utan alt påtal, jag tryggar mig imedlertid wid deßa anförda witnesbörd. Och gör det endtligen ingen ändring uti mina slutsatsar; ty deße woro oförnekeligen Skyther, och således till äfwentyrs et folkslag med Turkarna. Jag har hört hederligt, jag ända til förnämt, folk förarga sig öfwer, at våre Häfdsökare behagadt göra sig möda, at bewisa, det våra ättfäder äro Turkar och Tattare. De anse denna ursprung för intet hederlig nog. En Historieskrifwares förnämsta rättesnöre och ändamål är sanningen: kan någon heder winnas härigenom, är det så mycket bättre; men at hedra sig och de sina med osanning, är en wärkelig wanheder. Men hwem kan för öfrigt säga, at Turkar äro mindre hederlige än andra folkslag? Anser man segrar och Landwinningar för en hedrande omständighet, hwilket gemenligen sker; äro wäl intet många folkslag, som hafwa någon förmån framför Turkar och Tattare. China är en Tattarisk Provintz [...]

10

[...] Hela Asien, Arabien, Panskie, undantagande, har swiktadt för Turkarnas wapn, och sielfwa Rom, ja nästan hela Europa har häfwadt för Hunner och Tattare. Sant är det, at de swäfwadt en lång tid uti mörker och okunnighet; Men andra folkslag hafwa och haft sina Barbariska tidehwarf. Deßutan angår det oß ganska litet, hwad våra gamle

åttfäder hafwa warit, allenast wi sielfwe äro hederlige och hederwärde. Romarnes högaktning är utan och öfwer alt twifwelsmål; ånskiönt deras äldste stamfäder woro röfware och landstrykare. En fullkommen stympare är och blir en stympare, om han än kunde hänföra sina anor och långfedgar til Oden, Romulus, Bellerophon och Indatyrse. Wi stadne således i den tankan; at Oden och hans swit warit Turkar, helt obekymrade, antingen denna uprinnelse anses för hedrande eller ej. §. IV. Antager man nu denna mening för otwifwelakrig eller åtminstone för sanrolik: blifwer det en nödwändig påfölgd, at man i Swenskan måtte ofelbart änu kunna träffa någon likhet med Turkiska språket. Man har sig bekant, at nu warande [...]

11

[...] Turkiskan har blandning förnämligast af Arabiska och Persiska. Detta medgifwes af alla. Af Araberna hafwa Turkarne fått sina bokstäfwer, sin religion tillika med en oändelig hop ord och talesätt. Turkarne äro, och hafwa länge warit innehafware af många länder, som tilförene städt under Arabernas Herrawälde. Man kan således nog finna möjligheten af dessa lån. Men det kan ock på samma räkning wara möjligt, at Araberne fåt många ord af Turkarna, och många kunna wara gemensamma för bägge folkslagen innan blandningen skiedde. Och torde det, kan hända, gifwa någon anledning til mißtanka, at et ord är så snart Turkiskt som Arabiskt: när man ser des öfwerenskommande med Swenskan; fast än det i synnerhet i Arabiska skrifter förekommer. Persien har warit under så många främmande Herrskap, at det är swårt at säja hwilka ord äro öfwerlefwor af äldsta språket. De ord som finnas

strödde i Latinska och Grekiska Auctorer, äro i synnerhet samlade af Gu. Burton uti vet. ling. Persicæ Lex. Lond. Men när man nu nämner Persiska språket; menas egentligen den mundart och Dialect, som [...]

12

[...] finnes uti Persiska öfversättningen af Bibeln och åtskilliga Persiska Auctorer. Deße äro tilstörre delen författade och skrefne sedan år 1000 efter C. F. då Turkarne under Seljuks barn och efterkommande öfwerströmmade Persien. Och har landet sedermera warit uti femhundrade års tid, dels under Turkiskt, dels under Tattarisk öfwerhet; så at det, som uti Persiskan intet är Arabiska ej heller ur gammal Persiska kan och bör med skiäl anses för Turkiska eller Tattariska, hwilket i denna frågan går ut på et och det samma. Schleswig blef på fortare tid under Holstensk Herrskap nästan helt och hållit förtyskadt. Hwarför och Br. Walton uti Förtalet til sin Biblia Polyglotta c. 16. p. 101. medgifwer, at större delen af Persiska orden äro antingen Arabiska eller Turkiska. Jag kan intet neka at ju åtskillige Persiske Auctorer kunnawara äldre och til en del samtida Skribenter med år 1000: men det blifwer ändock säkert at Perserna hafwa ifrån uråldriga tider haft mycken gemenskap med Skytherna, hwilka af Araberna kallas altid Turkar. Ja Ammianus Marcellinus går så långt, at han intygar, det Perserne äro Skyther uti [...]

13

[...] sit ursprung. Unde etiam Persæ, säger han, qui sunt originitus Scythæ; pugnandi sunt peritissimi. L. 31. c. 6.

Och kan wäl wara, at Plinius stadfäster denna utsaga, då han yttrar sig L. VI. c. 17. på detta sättet: Persæ Scythas Sacas in universum appellavere, a proxima gen- te, antiqui Aramæos, Scythæ ipsi Persas Chorsaros, & Caucasum montem Graucasum. Och torde detta hans intygande bew- isa, at Skytherna ansedt Perserna för efterkommande af Chasarerne, som äro oförnekeligen Turkar och Tattare. Än vidare berättar Amianus Marcellinus L. 23. c. 27. at Scyther bodde i hans tid inom Persiska gränsen: circa defectus & crepidines montium, quos Imaus & Tapurios vocant; Scythæ sunt intra Persicos fines. De Gamle Scythers inbrot och Herrawälde öfwer Persien, och deras krig med Perserna omtalas ofta af Herodotus, Ctesias och flera. Af Arabiska Skribenter wet man och, at Persien ofta varit under Tartarisk och Turkisk öfwerhet, och deß utan varit af Turkarna, som nästa grannar mycket oroad. Oghus Chan lade Persien til sina andra öfwerwundna länder. [...]

14

[...] Afrasiab, Turkarnas Konung i Turkestan, war äfwen ägare af hela Persien, och Caicaus, den andra af Cajani-erna, hade swårt at bibehålla sig emot dem. Caicosru des son hade en Turkinna til mor, och war äfwen i stadigt Krig med Turkarna. Loharasp Caicosrus efter- trädare blef stödt från Thronen af Turkarna, och Kistasp i hans ställe insatt af dem. Och togo Turkarne sedermera in hela Persien, då denne Kistasp regerade. G: Historie Gen. des Tartars och Herbelot, Bibliotheque orientale wid deßa Herrars namn. Och ehuruwäl Arabiska Historieskrifwarne mißtaga sig i sielfwa Konungalängderna; kan likwäl deras witnesbörd giälla i andra mål i ty det är säker at Grekernas och

Romarnes berättelser äro nog magre angående deßa långwäga orter; Då de intet syslesätta sig med de krig, uti hwilka Greker och Romare warit inwiklade. Och så wida Araberne äga witzord uti de äldre tider, kan man med fullkomlig säkerhet följa dem uti de nyare. Och wet man af deras witnesbörd, at Turkarne wid år 440, under Baharam Gur gjorde inbrott i Persien. Wid år 550 intogo de [...]

15

[...] Mauarannahar, och wid år 619 blef en stor del af Persien dem underlagd. När sista Konungen af Saßaniderna år 652 utdrefs af Araberna, inkräktade Turkarne de östra och norra Provincierna. Se Deguignes, Histoire G. des Huns T. 2. Så at Persien har alt utidre warit ansat af Turkar. Jag håller således före, at man kan med skiäl anse Persiskan såsom en Dialect af Turkiskan. Om Persiska språket blifwit up- fylldt med Arabiska, den korta tiden som Araberne regeradt i landet; huru mycket mer måtte Turkiskan blifwit inblandad under alla de omhwälfningar, som nu blifwet omrörde. Persiska språkez likhet med Tuskan och des släktingar är af många anmärkt. Lipsius har uti sina Epistlar cent. 3. ep. 44 anfördt många Persiska ord, som komma helt när in til deßa språken. Joh. Grawius har gifwet en längre förteckning därpå wid sin Persiska Grammatica. Olearius i sin Persiska resebeskrifning har äfwen utom andra giordt påminnelse härom, jämför Pfeiffers Critica sacra. c 10. § 7. Swartföre och Bochart uti sin Phaleg. L. 4. c. 10. ehuru swårt han har at tro denna likhet, yttrar sig likwäl således: *Tamen* [...]

[...] *rei probandæ tot exempla congerruntur, ut ab invitis pæne fidem extorqueant.* Persiska språkets likhet med Swenskan har Lundius in Zamolxi p. 195. omrördt, och Ol. Celsius i en Disputation de convenientia linguæ Persicæ cum Gothica den samma än vidare utfördt. Men ehuru många funnit öfwerenskommelsen, har dock Walton uti sit förtal til Biblia Polyglotta ej kunnat begripa anledningen här til, utan yttrar sig p. 101. på detta sätt, sedan han andragit åtskilliga likliudande ord af Engelskan och Persiskan. Quomodo vero utrique, Germani & Angli, in tanta locorum intercapedine voces cum Persis communes habuerint, haud facile quisquam capiet, cum nulla extent historiarum monumenta, de aliquo inter has gentes commercio, nec de coloniis ab una in alteram missis. Efter den här gifna anledning finner man wäl intet, at några colonier skiedt från Persien til Tyskland, eller Sverige, ej heller härifrån til Persien; om ej då Giöterna swärmade kring negden af swarta hafwet; men wäl at et och samma folk, Turkarne nemligen, lämnat ansenliga Folkhopar [...]

så wäl til Persien, som til Sverige och Tyskland; hwar af et och samma slut kan och bör göras til språkens någorlunda öfwer- enskommande. Och så wida man antager de nu nyligen anförda påminnelser, kan man äfwen lätt begripa, hwarföre Persiskan, som en äldre dialect af Turkiska, har tydeligare spår af Swenska än, kan hända, den Ottomanska Turkiskan. §. VII. Den som behagar öfwerwåga de påminnelser, som i 4. §. äro anförde, lär naturligen falla

på den tankan, at någon likhet emellan Turkiskan och Swenskan är oundwikelig; så framt våre gamle Historiske Fäder böra äga något witzord. Det återstår nu, at genom bägge språkens jämförande bewisa, at denna likhet är wärkelig och intet inbillad. Men det kan til äfwentyrs wara angeläget, at följande påminnelser läggas til grund, innan sielfwa jämförelsen anställes. I:o At de ord, som kunna sägias hafwa likhet med hwarandra, böra både uti bokstäfverna och betydelsen komma öfwerens: annars stadnar man uti uppenbara orim- [...]

18

[...] -meligheter. Man skulle eljest falla på den tanka, at latinska ordet confusus, turkiska chunfus, tordyfwel, och Chinesernas Confusius, Persarnas Dochterinne, jungfru, och vårt nu brukeliga Doctorinna, samt Bacchus och Backe wore et och samma ord. m. m. 2:o At, ehuruwäl vocalerne ofta giöra skilnad på meningen af orden, frågas likwäl intet så mycket efter deras öfwerenskommande, när allenast hufwud consonanterne äro lika. Således är officio ofelbart et sammansat ord af facio, ånskiönt, a, blifwer ombyt uti, i; och är denna påminnelsen så mycket nödigare i anseende til Turkiskan och Arabiskan, som deßa folkslag egenteligen intet bruka mer än tre Figurer, at uttrycka sina vocaler; ånskiönt de hafwa nästan liksa många liud som andra nationer. Turkarnas Ustun och Arabernas Phata utsäges som e, a eller å, Esre och Kesre som e eller y, Urtru och Damma som o, y och u. Och hafwa Araberna förmodeligen intet trodt, at flere Figurer wo- ro nödwändiga i

anseende der til, at efter mundarternas olikhet et och samma ordur [...]

19

[...] sades nu med en, nu med en annan vocal. III:o At consonanterne D och t, k och g, b och p, f och w, f och b, ofta ymsa med hwarandra, utan at orden därige nom i sin natur förändras. För denna ord saken uttrycker runan k både g och k; runan B både b och p; runan P utsäjes nu stundom som d, stundom som t: hwarföre wisagia efter behag dit och tit. At f är nära intilw, är klart af orden lif och lefwa. Detsta alt kommer ock öfwerens med våra Österländska språk ty Be, Dal och Ty, omwördla i Turkiskan nästan efter behag. I Persiskan ombyta på samma sätt Be och vau, Pe och Fe, De och dal, Fe med vau och be; Sin med Schin och så vidare. Se Meninski Gram. Turc. c. 7. IV:o At terminationes serviles intet göra någon ändring i ordens mening och egenteliga natur, således är lesen och läsa, stehen och stå m. m. oaktadt deras olika ändelser, twifwelsutan samma ord. V:o Emot Turkarnas och Arabernas många wäsande bokstäfwer, såsom Se, zäl [...]

20

[...] ze, Sin, Schin, zad, Sad och zy hafwa wi ej flere än s och z: Schin utsäges hos oß genom sk; och hos Tyskarna genom sch. Men det händer ock, at wi med et wanligets utföra de ord, som andra nationer skrifwa eller uttrycka med sk. Således är Swenska ordet slaf, oaktadt denna olikhet, icke dästomindre et och samma med Italiänernas Schiavo och Fransosernas esclave. Flere sådane

etymologiska regler kunde anföras, men som jag intet tänker beswära läsaren med några konstiga och långt hämtade likheter, kunna deßa göra tilfyllest. Deßa påminnelser hade ock til äfwentyrs kunnat utelämnas, emedan de lära medgifwas af alla: ickedestomindre har jag funnit nödigt at inrycka dem, för at winna så mycket större redighet. Således kan man nu företaga sielfwa ordens jämförande. Wid ordens utspråk och tolkning följes Meninski, hwilken, såsom en lärd tolk af Turkiska språket wid Keiserliga hofwet i Wien, lär förmodeligen äga fullkomligt witzord. Och på det ingen må fatta den mißtanka, at jag på något sätt wrider ordens betydelser, anføres Meninskis egen förklaring [...]

21

[...] ring på Turkiska orden, af des Thesaurus linguarum orientalium. Och som här de ord egenteligen förekomma, som brukas af Turkarna, inför jag dem på samma sätt, utan afseende antingen de äro i grunden Turkiska, Arabiska eller Persiska. Det torde ock, i anledning af hwad, som förr är påmint, komma på et ut. De ord äro likwäl utlämnade, som jag strar kunnat påminna mig wara til sit ursprung Hebreiska. Ickedestomindre på det läsaren må tillikase, hwilka ord hållas egenteligen öre at höra til något af deßa språk; utmärkas Turkiska orden med et tillagd. t. Arabiska med a. och Persiska med p. Det hade wäl haft något lärdare utseende, om man utsat orden med orientaliska Karakterer. Men Arabiska äro intet til handz, och at bruka Hebreiska, som Pfeiffer uti sin critica sacra och några andre hafwa giordt, är så mycket mera onödigt, som Hebreerne intet hafwa så många bokstäfwer som Turkarne, och kuna

således ej heller fullkomligt uttrycka Turkiska orden. §. VIII. Blir det nu, som tilförrne är anmärkt, en afgjord sak, at Oden och hans swärm varit Turkar: måste nödvändigt någon likhet finnas i de ord, som [...]

22

[...] i dagliget tal förekomma. Denna finnes ock: Chuda, Choda. p. t. Deus, Dominus, Gud eller God, som det skrefs i äldre tider. Chan. p. t. herus, Rex, Imperator. Kung. ordet skrefs fordom och nu både Kung och Konung, så at man intet behöfwer bry sig med ändelsen ung eller ing, fast. Sperling de nomine Regio därom varit nog bekymrad. Peder. p. Pater. Fader. Mader. p. mater. Moder. Burader. p. Frater. Broder. Docht, Dochter. p. filia. Dotter. Ækar. a. fundus, ager, bona immobilia. åker. Kas. t. anler, gås. Fullu. a. pullus equinus. föl, fåle. Kulle. p. t. vertex montis. kulle; däraf kullaberg i Skåne, emedan spitsen synes långt ifrån. Men det lär wara lämpeligast at upräkna orden efter alphabetet. A. in vulgari sermone Turcico sæpe adhibetur pro, utique. ja. Atta. t. pater. Fader, Atta i Ulphila, hwar af vidare Ätt, släkt. [...]

23

Ædlu. t. nomen habens, celebris. Ädel, adel. Detta ordet skrifs med Elif. et likalydande Arabiskt ord, Adel; justus, æquus, kan ock föras hit, åtminstone bör en adelsman wara sådan, detta skrifs med æjin. Ær. t. vir. er Germ. Han. Ærlík. t. virilitas, ärlighet, karlaktighet. Æsch. t. p. cibus. eßen, äta. Germ. Aw. p. aqua, å. Baghyr. t. latus, pectus, bog. Bad. p. malus. Bad, angl. af samma betydning, hwaraf

bådsck eller båtsck, amarus. Badier. p. pejor. comparativus af Bad och skulle det i Swenskan och heta bäder, om ordet Bad wore i bruk hos oss. Balta. t. securis, bulta, slå. Bank. p. vox fortis, banka. Ban. t. clamor, skrifs med Saghyr nun och utsäjes Bang, är således et med bång, buller. Bär; Barha. p. bära; börda. Burden. p. portare, bära, börda. Ber. p. Fructus. bär, minbär, så wäl. Swenska ordet, som Persiska kommer af bära, Bar.

24

Bere p. agnus. Får, almogen säger ock harre, om en ung wädur. Beri. a. p. liber, immunis, vacuus. bar. Bend. p. vinculum, band. Bent. p. ligare. binda. Bende p. subditus, servus, bunden, har och likhet med bonde, men det kommer af et annat stamord, nemligen bo. Bendege p. servitus. Bondage angl. trældom. Beser. p. malus, malignus. bös. Betman. t. quadrupondium. betzman. Bid. p. salix. wide. Bit. t. vermiculus, pediculus. bit, bita, almogen säger bet, onda betet. Bihter. p. melior. bätter. Boghdai. t. Frumentum. Biug. Bol. t. magnus, amplius. bål, stor, båld. Borg. t. debitum, æsalienum. borg, lån, borga, låna ut. Borghi. t. debitor, den som tager på borgen eller lån. Burg. a. propugnaculum, mœnia. borg. Chærb. p. eller gerb. crassus, grossus. kärf, det som är hårdt och segt at äta. Chærd p. locus lutosus. kiärr. Chærf a. decerpere, colligere fructus [...]

25

Etus autumnus. kärf, sädesknippa. Chord. p. quidquid in suo genere parvum est. kort. Churder. p. minor, tenuior.

kortare. Dam. t. vallum, pfalweck, damm, dämma. Deh. p. Decem, tio eller ti, som almogen säger. Der. p. Ianua, dörr. Der, Ter. p. sudor, tår, droppa. Deger. t. qui valet, valens, valor. dåger, eller duger. Dendan p. dens, tand. Du p. duo, tw, två. Durerbar p. Margaritifer, elegans, excellens. dyrbar, Persiska ordet kommer af Durer, perla, och kan wäl hända, at vårt dyr har mågon gemenskap därmed. Dal. a. curvus, incurvatus. Dal. Dammiden p. ventilare frumentum, Damma, eller kasta säden. Dib. t. Fundus. boden eines dinges. diup. Ebe. t. obstetrix. Hebamme Germ. jordgumma. Emek. t. labor. omak. Em, æm. a. patruus. Oheim. Germ. [...]

26

Enghyt Anghyt. t. anas anka. Felad. p. res vana & inutilis. Fålad. Ferafa. p. horror febrilis. fräba. Fer. p. pulcritudo, elegantia. Far, angl. wacker. Ferj. t. a. peragrar. Fara, Färja, hwar med man far öfwer en ström. Fil. t. a. Elephas. De danske säga Filsben, Elephant eller Elfenben. Giaba, Gaba. t. donum. gåfwa. Moringaba. Gæfur, Giafur. t. condonator. gifware. Geng. t. Iuvenis, jung, ung. Geruz. t. crassus, ventrosus. groß. Ghæran p. Ferrum, järn, eller gærn, vulgo. Gerdan. p. gyrans, circumagens. gårda, instänga, giärde, wång. Gerdagerd. p. circumcirca. giärdzgård. Ghæla, a. magni pretii esse. gälla, wara wärd. Ghæna. a. utilitas. gagn, gagna. Göl. t. lacus, stagnum. giöl. Gölu. t. stagnosus. giöllig, kiärraktig. Gaw. p. bos taurus. Ko. Ordet är communis generis bos Perserna; derföre säga de Ner gaw, han ko, Made gaw, hon ko, eller moder ko. vacca. [...]

27

Gift. Schiff. t. conjux, maritus. gift. Hærf. a. mutare, invertere. Harf, harfwa. Harm. a. desperatio. härm, Förtret. Hæni. t. ubi, quo. Hän, hwarthän. Hæmel. a. agnus adultus. Hæmel Germ. Hem. p. domus subterranea, in qua pe. regnatores diuertunt. hem, de äldsta hus woro kan hända intet annat än jordkulor. Hal. t. status, conditio. Håll, hälfa. Hæsl. t. a. macrum & ætate extenuatum esse. häslig. Her. t. p. omnis, qvilibet. hwar, almogen säger hår. Herg. a. p. tumultus, cædes. Härja. Husr. a. locus habitatus, habitaculum. hus. Huft. p. intellectu carens. höft, giöra en ting på höft eller på slump. Hyfs. t. administratio, costodia. Hysia. Hygia. t. a. intellectus, ingenium. Hug, hog. Iuk. t. onus. ok. Ior. t. terra, tellus. gerd. p. puluis. jord. Iord. t. regio, possessio. jord. Kåb. t. vas ex quo bibitur. Kappe.

28

Kal. a. dicere. kalla. Kar. p. pix. tiära. Kåra vulgo. Kani. p. mulier. kona, qwinna. Kadi. t. catus felis. Katt. Kak. t. panis bis coctus. Kaka. Kemi. p. latebræ. giömme, där man kan dölja sig. Kemin. p. vilior, defectuosus. gemen, ringa. Kemil. a. integer, consummatus, perfectus. gammal. Kehle. p. vetula, anus. Kielling, Dan: kiarring. Ker. p. voluntas. Kår. Kerch. p. mansio, habitaculum, turricula domibus adstructa. Kerker. Germ. fängelse. Kerd. kird. p. actio occupatio. giärd, gierning, giöromål: brukas ännu i åtgärd, och gård, skatt, som utgiöres af skatdragare. Kerden. p. facere, efficere. giöra, skrefs tilförne, gera. Kerde

participium, factus. giord. Kerda. p. heri, hesternus dies, går, gårdag. Killar. t. cella penuria. Källare.

29

Koi. t. vicus, villa. Mejerhoff. koja. Kurde, t. machæra, ein kurtzer breiter Degen. Kaarde dan. wärja. Kyndil. t. lucerna, lampas. Kyndil, hwaraf wi ännu hafwa kyndelmåða, liusmåða. Leb. p. labium. Läpp. Lät. a. pumilo & depresso corpore esse. liten. Lenk. p. claudus. Linka, wara halt. Lik. p. attamen. lika, likwäl. Mæna. meani. t. significatio, sensus. mena, mening. Mæker. a. locus quo quis quiescit, sedes. mak. hwila, fara i mak, mak, rum förmak. Mah. p. Luna. måne. Mækdur, mæktur. t. potestas. makt. Men. a. impedimentum. men, mensöre, förmena, hindra. Minnet. t. obligatio, favor, gratia. minne, behag. Muka. a. sibilare ore. mucka. Muudi, mudi. a. pollens viribus ac robore. modig. Mur. t. formica. myra. Mus. p. mus. mus.

30

[...] Naf. p. umbilicus. nafle. Nam. p. nomen. namn. Namdar. p. nomen habens. nämder. Næs. a. res infausta. nesa, skymf. Nesl. a. homo vilis & abjectus. neslig. Nokr. a. inficiasire. neka. New. p. novus. ny neu. Germ. Nun. p. nunc. nu. Nu. p. novem. nio, ni vulgo. Ni. p. non. nej, ne. Oda. t. domus. hudda, uthus. Orecke. t. collus. råck, spinråck. Pellu. p. pectus, hypochondrium, Belly ang. bälg. Perest. p. adorator, cultor. Perestar, minister, choda perest, Guds tienare, präst; wil man hämta ordet af Presbyter, blifwer samandragningen nog stark. Pusu. t. insidiæ: puß, krigspuß. Rad. p. honoratus, Magnus,

munificus. Rad, Rådzherre. Rask. p. summus animi ardor. rask, hurtig. Rækn. a. notare: räkna. Ræki. ar. ascendere per scalam. räck på en trapp eller annat dylikt. Raz. p. arcanum. rätzel. Germ. gåta.[...]

31

Rede. p. ordo series. reda, sättia i ordning. Rewa. p. æquus, decens. refwa. Semir. a. butyrum. smör. Sæm. a. componere res aliorum, eosque in gratiam reducere. sāmja. Sæker. Schaker. a. res factu necessariae, quæ curæ cordique sunt. Sak. Schem. tart. ludere, jocari. skämta. Schengi. p. t. Psaltes, fidicen. sångare. Schin, Schen. t. lætus, amoenus. skiön. Schin. p. spoliatio, præda. skinna, röfwa. Schioga. t. umbra, skugga. Særed. p. a. sincerus, purus. Skär, ren. Særser. a. gryllus. Syrsa. Soile. t. sic ita, således. Su. t. aqua, unda. Sö dan. siö. Sulu. t. aquam habens, humidus. sölig. Tab. p. dolor. tab. Dan. förlust, tappa, förlora. Tækæ. t. pileus, mitra. täcke. Tek. t. quietus. täck. Tigil. p. formosus juvenis. Dägelig. Tak. a. p. opus arcuatum, fornix, superior pars armarii. tak. Tyn. a. terra, lutum, argilla. Thon. Germ. ler.

32

Tu. p. tu, Du, tu. Tunder. p. tonitru. dunder, thordön. Ug. t. extremitas, acumen, cuspis. ägg, swärdsägg. Uku. t. cuculus. giök. Wal. t. p. piscis magnus, wahl, hwalfisk. Wala. p. magnus dignitate. wåld, wäldig. Wadi. t. a. locus depressior inter montes alveus fluvii. wad. War. t. existentia. wara, warelse. Yfa, æfw. a. luxuriantia, pars opum reliqua ultra necessarias impensas: Yfwas, wisa at man har mer än

man behöfwer. Zill. t. tintinnabulum. Skälla, bielra. §. IX. Denna förtekning på likliudande ord af dem, som än brukas i dageligt tal, kunde mycket ökas, om så behöfdes: i synnerhet om man wille gå något widlyftigare in i Tyskan och Engelskan, och därjämte betiena sig något mer af Arabiskan. Men det anförda kan förmodeligen göra tilfyllest. Will man wända sig til de orden, som förekomma i våra gamla lagar och Sagor; skal man äfwen där finna mycken likhet.

33

[...] Ja det är möjliget, at Turkiskan skall kunna tiena til at utreda åtskilliga ord, som man annars något när kan weta meningen af, men derför är man intet förwißad om ordez egenteliga betydelse i sig sielf. Några ord har man än i vårt språk, som förmodeligen äro brukade på samma sätt af Oden, som de finnas i våra gamla Sagor, såsom Diar, Drott, Seid, Skald, Saga, Berserk. De finnas äfwen i deßa österländska språken, nästan utan förändring. Diar swarar emot Diar. t. regio, provincia, och lära deße gamle öfwerdomare haft tillika upsikt öfwer wißa landsorter. Eljest betyder Deyan. a. administrator, judex. Drott. Darat. t. magnificentia, pompa. och Dar. t. Dominus. Herbelot i sin Bibliothéque orientale förklarar Dar. p. genom Souverain. Seid. Seid, Scheid p. är Fascinatio, troldom, Seida, insanus, stupefactus. Och när Sturleson p. 8. beskrifwer denna slags troldom, säger han, at Oden därmed kunde taka fra mönnom [...]

34

[...] vit eda afl, så at de förlorade styrka och förstånd. Skald. Sukal. p. lingua garrula & canora, brukas i synnerhet om Näktergalen; och Sukaliden är sjunga som en Näktergal. Man wet at Skalderna talade altid med en slags takt och sång. Saga. kommer nog öfwerens med Sagi a Rhythmic loquens, och woro så wäl våra, som andra folckslags älsta Sagor altid författade på vers. Berserker beskrifwas som rasande Menniskior, Bersam. p. mania, furor. Men man behöfwer intet, at hålla sig endast wid deßa orden, man kan utan särdeles besvär få et långt större antal, som påßa sig med mit ändemål. Areks, eller Eriksgata, hålles före wara Riksgata, meningen är riktig, men sielfwa ordet synes betyda resewäg, den vägen nemligen, som Konungen res, då han först far igenom riket. Hæreket t. a. procedere. Arek. i Fl. Jord. B. Wål. L. B. B. D. L. är en slags rättighet eller skyldighet at få drifwa sin boskap öfwer annors ägor. Loccenius förklarar det för [...]

35

inwrak, hwilket är twärt emot ordeß betydelse: antager man det nyß anförda Turkiska ordet hæreket, som stamord, blifwer ko aræk den wäg eller stig, där boskapen gå fram, hwilket aldeles passar sig med meningen. Ar, Bittida, hwaraf wi ännu hafwa arla. Turkiska Er eller Ar beteknar mature, mane. Och lär den bekanta vers som finnes i 4 Dämisagan, och Sämunders Edda, Ar war alda & c. i stälet för det gemenligen öfwersättes, annus erat seculorum, böra helt enfaldigt förklaras, det war redan så bittida. As, ås betyder antingen en högt upplyft Bielke eller stång, eller ock en högländ tract. eller backe: såsom kroppås, skogs ås,

Hallands ås m. m.: asmak. t. är suspendere, uplyfta, uphänga: mak är blott terminatio infinitiui. Beytias förklaras för segelstång. Bati. t. ventus occidentalis. Bid. p. ventus. Då det borde heta wäderstång: meningen blir den samma. Basta binda. Besten. p. ligare, vincere. Fattök, Fattig. Verelius. Futtuk. a. calamitas.

36

[...] Fela eller Följa, giöma. Felg. p. sera lås. Så at man torde kunna i det hänseende hålla före, at fela betyder egenteligen, förwara under lås, hwilket sedan för likheten blifwit lämpadt på andra saker, och tilfällen. Felig, fri, säker, synes intet hafwa något stamord i Swenskan. Af fela dölja lär intet ordet kunna dragas, mycket mindre af fel, error, culpa. Felah a. t. är incolumitas, perfugium, asylum. Fra. præpositio, om, angående. Fera. p. particula plerumque verbis præponi solita, super, supra. Funa, förswinna, rutna. 3 däm. Edda thöt likama tune til moldar, fast kroppen faller til jord. Fani t. a. euanidus, caducus. Firnarwärk: et besynnerliget ord, förekommer uti 7. Fl. Gipt. B. WgL. Stiernhielm och Loccenius förklara det för incestus. Men det lär ej aldeles wara så; ty om en Fader lägrar sin Doter, kallas det intet Firnarwärk. Men det räknas för Firnarwärk, när två släktingar, hafwa en man eller hustru. Jämför man och detta Capitlet med 10 Fl. Rätl. [...]

37

[...] B. wgL. hwar Firnarord omtalas och betyda grofwa beskylningar, är klart at det intet kan betekna annat än grofwa gierningar. Fernaz. p. är homo insipiens, vilis,

temerarius, furiosus. Fusån, längtan, som förmentes komma af Troldom. Se Sturleson om Wanlander p. 16. Fusun. p. incantatio, fascinum. Gaur et skiälsord, förekommer i Rolf och Götriks. S. p. 5. Gaur. t. äfwen et skiälsord, öfwersättes gemenligen infidelis, och beteknas de, som ej äro Muselmänner. Gera. Fårskin, se Derelius: gharis. a. Får. Giäta, tala om, ordet förekommer ofta hos Sturleson och andra, när de beropa sig på Skaldernes utsagor. Ghæt. a. repetitis verbis dicere. Golf, wingolf. 12. Däm. Edda. Uti anmärkningarna öfwersättes wingolf amicorum pauimentum, men lär wara oriktigt. Golf betyder rum, kamare. Således säges i 19 Dämis. at Thors hus hade 540 golfa eller rum. Golf brukas ännu at betekna afdelningarna i [...]

38

[...] Loge och lada, där annars inga golf äro, som ordet nu tages. Kulbe. p. conclave parvum, cabinet. Hemula et ganska bekant ord i vår Lag, til hwilketz förklarande, man betienar sig af det uråldriga bruk, af jordz eller mulls läggande i Kiöparens skiöte. Men detta angår skiötuing och ej hemulande. Turkiska eller Arabiska Hæml. attribu- ere, adstruere, lär gifwa bästa förklaringen, och därmed kommer de Danskas hiemle helt när öfwerens. Hein et tilnamn, som Konung Harald Svenson i Danmark feck för sin mildhet eller Flathet. Bästa förklaringen af ordet gifwer Knytinga Saga C. 28. p. 54. hwar Kg Knut, Haralds Brot och efterträdare förebrår sina undersåtare denna namnökning: ther danir laimudud swa Haraldi Kongi brädr minum godwilja, than er han hafdi til ydar er han dar ydr heltz i häger a linr, at ther kölludud Konung ydarn Harald Hein, oc giordud that fyrie spotz sakir vid hann, enn nu skal ek

that launa ydr, er ther kunnud that illa at thiggia, at nu skal ef wara ydr, frethr Hardsteinn. Hein. a. lenis, quietus, facilis. [...]

39

[...] Jokul, Kiöld, isiaki, isflakor, Verelius. Iach. p. glaciers. Jall, Jarl. Iall p. heros, athleta. Kaf, Kafi. sägs hos Sturleson om Eigil Tunnadolgi, då tiuren stångade honom för bröstet, at a Kafi stod. kæfa. a. postica pars cervicis, så at detta ordet torde betekna, at hornet gick ut bak i nacken. Kat efter gamla språket glad, lustig, fast kät nu tages i en mindre hederlig mening. Ghat. p. alacris animo & verbis. Kor, säng, hwila. Sturleson p. 32, om Ane då han war utgammal, han la ta i kor. Kærr a. quiescere. Kynkuißel. Sturleson, i Förtalet skil jer emellan Langfedgatal och Kynkuislor. Det förra wet man betyda släktregister på fädernet. Där emot lär Kynkuißel betyda en släkträkning, som wisar äfwen swågrar och möderne släkt. Kæin. t. är affinis eller swåger, Kuißel är ström, hwar om något mer wid nästa ord. Kuißel eller Qwißel utmärker en ström. Sturleson p. 2. jfr. Verelius. Gewas a. aqua qua rigatur terra, [...]

40

[...] betyder ock transire, pervadere. häraf kan lätt begripas huru ordet kan lämpas på strömmar. L, är servile, på samma sätt, som kiäril, af kar. Kwåda, qwåda betyder siunga och säga. Guwed. p. dicit, participium där af är Guwed, dicens, den som säger något, men det betyder ock canora avis, eller en siungande fogel. Lit, Färg, anlete,

almogen säger ännu leda för färja. Det förekommer utom andra ställen äfwen i Woluspa 18. v. Aund gaf Odin, öd gaf Hänir La gaf Löder och litu goda. Leit. a, color, cutis. Mader, man, Midreh. t. caput familiae. Mäkir, wårja, Verelius, Mæk. p. t. hasta breuior; bipennis minor qua feras venamur. Mär, på Isländska det wi kalla mö, Mær, mærer t. a. mulier, donna. Mungat, Drock; mat. mangia. t. cibus, hwaraf Italienska mangiare och Fransöska manger. Muta, som så högt förbiudes i vår laga [...]

41

[...] är et ord, som intet har något likt i hela Swenska språket. Myta. a. favor, Muty, Donator utrycka fullkomligheten vårt Swenska ord. Of, en stafvelse som lägges til orden och öker meningen däraf, förekommer äfwen i Regerings Formen, Då där talas om Strock och offsoknir: så sade de gamla of stor, för stor eller ganska stor. Öp. t. particula amplificatiua nominibus præponi solita, såsom Op usum, longissimus. Orost förekommer ofta, betyder strid, Orusch t. pugna, certamen, oruschmak, pugnare. Kwad, sång, om R. Dager säger Sturleson, p. 21. at han förstod sig på Fugelsbraud. Rud. p. cantus. Kand, backe. Sturleson p. 57. Red. p. magnus. Sink, rik, Sturleson säger om Huggleiker at han war sinkur af Fe, rik på egendom. Zengin. t. diues, locuples. Stema, famare, Verelius uttryder Gynæceum. Chæm. p. domus æftius, locus eleuatio in ædibus. Wädia, sättia i pant, appellera. Wædj. [...]

42

a. data pecunia expiare hominem interfectum, vel pretium homicidii solvere. Wåg, wig, entwige. Wægh t. a. bellum, prælium. Wågin, slagen. 8. 12. Fl. Manh. B. U. LL. Wæg. a. percutere. Weida, jaga, här af Weidi Kung, en Herre, som roar sig med jagt. Weiden p. quærere. Wedametz, jaktwäria, Hirschfenger, ordet förekommer i 7. Cap. Sär. B. m. wil. LL. Mæs a. percutere aliquem gladio, och synes Tyskarnas Messer leda sit ursprung härifrån. Wisir, Föreståndare, anförare. Uti Herwara sagan 19. Cap. p. 174. heter det, Feigir är ydar wisir, Feg är eder anförare, fins och på flere ställen. Visir t. betyder det samma, som almånt är bekant. En längre förtekning på gamla och urmodiga ord torde til äfwentyres beswåra min Läsare, hearföre jag för ro skull, will sluta den samma med några ord, som än äro i bruk hos almogen, och hafwa likwäl mycken gemenskap med de österländska språken. [...]

43

[...] Arongen, Karlaktig, hurtig Eren, t. viri, wackere lente, Arongen, brukas likwäl både om folk och fänad. Bia, wänta Bia. p. adesdum, veni. Gälle, jälle, där mån lägger hö eller säd, heter eljest skulle. ghælle, a. area, horreum. Hoja, skrika. Hai. p. clamor, vox alta. Hysken, låter som tyska Häusgen. Husch. a. latrina. Klätte, där man instänger kalfwar m. m. Kede. p. mansio, domus, cubile, latibulum. Ked, ledsen. Kedd. a. molestia, labor. Keßa, kiortelsäck, m. m. Kesse. t. locus nummorum, crumena. Kuse, den som kan skrämman folk. Kufæh. a. Satan. Kusen, kåsen, stympare, kruka. Chysan. t. miser, turpis,

poltron. Må, skrifs annars med, Mæ. a. cum una cum. con, insieme. Kön, wacker, Köhn. p. antiquus, verus. Mälar, så kallas wißa ofrucktbara platsar i Skåne, där intet särdeles will wära. Mela. a. desertum in quo nihil crescit, och Meli betyder det samma. [...]

44

[...] Ora, likaledes wißa ställen i Skåne och beteknas egentligen sådane öde orter, som äro eller hafwa warit med skog öfwerwurme. Wiran p. t. desertus, desolatus, vastatus. Nem. en slags dagg, Nemer dogg kallar almogen det som annars heter Honungs dagg. Nem. p. ros, dagg. Påsing, en liten poike. Pesche p. puerulus. Påg, poike. Pug. p. judicii expers. Ra, Rat, beqwämligt, behändigt. Rahat, a. commoditas, quies. är för öfriget öfwerenskommande med Grekernas Põ, facile. Säger, heter annars, sådor. Segir. a. Fex rei cujuscunque. Töre, spån som brännes i stället för lius. Tire. p. lignula, assulæ. Wesan, et wildlyftigt Kiärr, eller kiärraktigt strek i negden af Gammalstorp och Silfwißborg. Wæsa. a. mollis & fabulosa terra. Yda, betala, säges om Skatt, landgille och mera sådant. Eda. t. a. persoluere. §. X. Efter denna lilla undersökning [...]

45

[...] Om ordens likhet, bör och något anmärkas så wid deras sammansättning, hwilken läres af Grammatikan. Men några påminnelser äro här förut nödiga. Och kann i detta målet intet göras någon särdeles jämförelse med vårt nu warande språk, ty det är i den puncten nog afskildt från det gamla. Så länge man skref utan reglar; fölgde man

mer språketz egenteliga art. Men när man begynte inrätta regler, och regelskrifwaren kan hända intet förstod eller och intet frågade efter språketz inwärtens natur: blef denna delen af språket om ej förwä- wad, dock åtminstone aldeles förändrad. Detta har händt med Swenskan. Men en lång undersökning härom tienar endast för dem, som ärna författa grammatikor: men til mit ändamål, kunna uågra påminnelser giöra tilfyllest. Uti vårt nu warande språk och talesätt hafwa wi kan hända intet mer än två casus, sedan wi aflagdt de drum- mande ändelser på om. Detta bör intet förarga någon, ty efter den grunden hafwa Fransoserne aldeles inga casus. När ett ord blifwer oförändrad i alla casus, declineras det intet, och då hafwa dessa intet rum; anskiöut man med tilsatz af præ- [...]

46

[...] -positioner och artiklar, kan utmärka samma begrep, som andra utstaka genom casus: til exempel. N. Fadren Le Pere G. Fadrens du Pere Dat. åt Fadren, au Pere Acc. til Fadren le Pere. Abl. af Fadren du Pere. Här förändras wäl Fadren i genitivus och declineras, men Pere blifwer oföränderligt, och har således inga casus: där- emot finna wi i vårt gamla språk oför- nekeligen flere casus. Til efterdöme wil jag endast beropa mig på ordet Ma- der. Nom. Mader Gen. Mans Dat. Manni Acc. Mannu Abl. Mann. Som ingen behöfwer hwarken tro mig eller andra på orden, wil jag genast anföra bewis af Bihanget til Uplands Lagen. Nu gifwer Mader oqwädens ord Manni, thu er ej mans maki och ej mader i brykti. Här

förekomma uti en och samma period Nominatiuus, Genitiuus och Datiuus. [...]

47

[...] Litet redan före står fyr man, som är ablatiuus. Det samma kan af många andra ställen bewisas, i anseende til Datiuus, de andra casus hafwa mindre swårighet. Således står hos Are, Sämundi, Katst, Presti i dativo, så at det förr brukade Mannenom, Prestenom, är en nyare Grammatikalisk förbättring: då hos de äldre ändelsen på om endast hörde til Numerus Pluralis. Deßutan bör man påminna sig, at wära gamle Förfäder hafwa betient sig af två eller flere slags Genitiui i Singulari, då wi nu allenast hafwa et. Sålunda sade de gamle Halfdans och Halfdanar, Sons, Sonar och Sona m. m. jämför Sturleson Halfdan Swartes Saga. c. 4. 5. Hwad Pronomina angår, så är äfwen här en stor skildnad emellan gamla och nya språket. Ek eller Jak hade mer i Datiuus mic eller mik i accusatiuus. Sammale-des Tu, ther, thik. Wer bruktes i stället för Wi och så wida-re. Relatiuus som, bruktes sällan, utan er eller es, som Are skrifwer. Uti verbis finnes ock en stor olikhet. Verbum substantium wara war hos de gamla dubbelt, wesa och wera. Det förra har jag intet funnit på andra [...]

48

[...] ställen än hos Are. Han brukar och i anseende här til två imperfecta was och war, och hafwa wi ännu qwar både wäsande och warande. Uti præsenti sade de gamle et em, som Engelsmannen gör ännu, i stället för, jag är. Imperfecta woro i många ord två, såsom af blota giordo de de

blet och blotade, af desa, deide, och do, och lär det ena swara emot Fransosernas Perfectum Definitum. Således säger Are p. 70 om Påfwen Paschalis, at han dejdi a thvi ari, men om Fiolner sägs p. 77. at hon do, och där utmärkes ingen tid eller år. Jag wil ej anföra flere skiljaktigheter, emedan jag skrifwer ingen Grammatika. § XI. Oaktadt Turkar och Perser hafwa fådt sina bokstäfwer och wetenskaper af Araberna; hafwa de dock behållit böjelserna af orden, som de twifwels utan haft af ålder, på et sätt, som kommer långt närmare in til Europeiska språken än til Arabiskan eller Hebreiskan. De hafwa intet mer än två Numeri, singularis och Pluralis. Pluralis, hwad nomen angår, formeras af Turkarna genom tillägning af Stafwelsen [...]

49

[...] ler, eller lar: såsom Er, vir, man, eller han substantium, plur Erlar, Erler, viri. I Swenskan skier det merendels genom er eller ar, såsom man, männer, han, hannar, sal, salar. Perserne giöra sin pluralis genom tillägning af an eller ha, och finnas dialecter i Sverige, som hafwa någon likhet med detta senare, såsom Hästa och Hästara för hästar. Turkarne hafwa sina casus, som Europeerne. Genitiuus blir genom tillägning af nun eller un, Datiius af e, accusatiius af i, ablatiius af den, som betyder från, såsom Baba, Fader, pappa. G. Babanun. D. Babaje, Ac. Babaji, Ab. Babaden m. m. Detta har någon likhet med gamla Swenskan. Perserne giöra sina casus obliqui merendels genom tilökning af ra. Dock med någon skildnad i den så kallade status constructus, såsom kitabi pederi men. Meninski Gr. T. p. 32. När man märker at kitab betyder bok, är det andra ren Swenska, ty deßa orden betyda Fader

mins bok. Comparatiuus göres hos Turkarna genom tilökning af rak eller rek, såsom Gusel, skiön, Guselrek, de Swenske genom

50

[...] are, Skidn, Skidnare. Persernas comparatiuus skier genom tilfatz af ter, Superlatiuus, af terin: såsom Bih, god, Bihter, bättre, Bihterin bäst. Uti ordens derivation och sammanfogning, äro deßa språk äfwen i många mål lika med Swenskan. Uti ord som utmärka något handwärk, sättia Perserne ger, af gerden, göra, tillsammans med konstnamnet. Wi bruka på samma sätt med tilökning af makare eller görare. Kefsger, p. calceorum factor, Sko-makare m. m. Nomina possessiua formeras af substantiua med stäfwelsen lu eller li hos Turkarna, och i hos Perserna, såsom Udun, lignum, odenlu, ligneus. Detta skier något när på samma lätt hos oß, med tilsatz af ig, såsom Dygd, dygdig; skial, skiälig: och kan wäl hända, at g-har likså mycket at göra här, som i dog för do, och roga för roa. Som adjectiua komma af substantiua, så blifwa åter substantiua af adjectiua, hos Turkarna genom tilökning af lik eller lyk, såsom behalu, carus, pretiosus (behaglig; kan hända) behalulik, caritas. Detta händer i många Swenska ord på [...]

51

[...] samma sätt, såsom kär, kärlek, stor, storlek, Fräck, Fräkleik. Pronomina äro uti Turkiskan på samma sätt som uti Europeiska språken, dock mera regularia. Ben. t. jag, och Biz, wi declineras helt ordenteligt, som et annat

nomen. Och har sielfwa ordet med vårt ingen likhet, om man ej wille tro, at ben kunde wara stam för wi eller wer, som de äldre talte, då det i singulari skulle heta wen och plurali wer, på samma sätt, som i gamla Isländskan, ek jag, gör ockar, wi eller oß. Sen har någon gemenskap med vårt sin men ingen med du. Demonstratium Su är det samma som Isländska Su, hic, iste. Ol, ille, har mera likhet med latinen, men i obliquis kommer det närmare Swenskan, såsom Anun, hans; ona, honom, Oni honom, Andan af han eller honom. Persiskan går nästan närmare til vårt språk. Men, jag, ego, är wärt, min, i obliquis. Mer, som Giötiskan mer. Tu p. Du eller tu i obliquis Tura; ther. Men pluralis går längre ifrån. Demonstratium propingui n, hic, swarar emot der måst aflagda, Hin, och an, ille, Han. m. m. [...]

52

[...] Verba hafwa samma förändringar, som i de mäst bekanta Europeiska språken. Turkarne och Perserne hafwa ingen förändring i anseende ti Personernas genus, han eller hon, som Ebreer och Araber. Turkarne hafwa sina modi och tempora som Wi och andra Europeer. Deras Infinitiu lycktas på mak eller mek, Persernas på den, och således i anseende til liudet komma de något öfwerens med Tyskarna, hwilkas infinitiu gemenligen gå ut på en, såsom reden. m. m. Verbum, substantium, esse, Olmak. t. är lika oordenteligt, som i Europeiska språken. I Præsenti indicatiui, är det i första personen aldeles Isländskt eller Engelskt. Turken säger em, jag är, Isländern ek em, och Engelsmannen I am. Och brukas detta verbum endast emellan twenne Nominatiui, eller wid dylikt tilfälle. Annars betiena Turkarne sig af Impersonale, war, warder, som är

aldeles vårt war, warder, hwilket hos Turkarne swarar så wäl mot Præsens som Imperfectum, äfwen som hos oß, ty wi säja ännu, det war wäl, för at betekna, at det är wäl. Infinitiuus kommer annars nog öfwerens med Finskan [...]

53

[...] hwar det heter Olla och Ollema, wara, Gyllenstolpe Disc. Suec: c. 10. Bock. 3. Perserne hafwa inrättadt sina conjugationer efter Arabernas, fast de hwarken bruka Dualis eller genera personarum. Som altså deras Coniugation är kort, wil jag införa samma exempel eller paradigma, som Meninski andragit, nemligen Residen, pervenire, som kommer något när öfwerens med vårt resa. Præteritum. Residem - perveni, jag resde Residi - - - du resde Resid - - - han resde Residim - - - wi resdom Residid - - - I resden Residend - - - de resde Aoristus. Futurum eller præsens. Resem - pervenio - jag reser Resi - - - du reser Resed - - - han reser Resem - - - wi resom Resid - - - I resen Resend - - - de resa Imperaticus Res - - - res la [...]

54

[...] Infinitiuus Residen - - - resa Participium Resende, - Resan - resande §. XII. Jag skulle nästan tro, at det, som redan anfördt är, gör tilfyllest at bewisa min gißning. Någon likhet i språken finnes oförnekneligen, och när man öfwerwäger omständigheterna, at tidens längd och orternas wida aflägenhet: är det mer underliget, at så mycken likhet än kan wara i behåll, än at den intet är större. Dock kunde ännu mycket mer andragas, om jag intet inbillade mig, at de gjorde påminnelser woro tilräckelige. Sedan jag

detta skrifwet, finner jag, at Strahlenberg af blotta språkens jämförande fallit på samma tanka: nemligen, at Turkar, Giöther och Celter torde ril äfwentyrs af ålder warit et folk. Hans ord äro deßa uti des N. und O. Theil von Europa und Asia p. 59. Ich habe auch insonderheit wahrgenommen. Daß die Türkische mit denen alt Teutsch, Gothisch, Celtisch und Britannischen sprachen noch viel näher als Legerus gedacht; muß verwandt seyn. Denn, so wie ich observiret, sind [...]

55

[...] in dieser und jener, sonderlich in der alt Türkisch oder Tatarischen sprache viel 100 wörter, die eben keine Mechanica und Metallica bedeuten, auch nicht nomina allein sondern auch verba, so mit einander übereinkommen und einerlei radicem haben. Daher es eben nicht so gering, zu schätzen, wenn einige auctores vorgeben, die Franken und Türken wären vor alters einerlei volk gewesen. Til bestykande af denna sin mening, anför han p. 129. åtskilliga sådana ord, som äro gemensamma för bägge språken; och som det bidrager til mit ämne, kunna de äfwen här inryckas, så wida de intet redan i min gifna förtekning förkomma. Renk t. betriigerei, ränkor. Kaiohagi t. Zänkisch sich Kabbeln Germ. träta. Bugjak t. ein Winkel. Buk. Skær, æsker. Krieges Heer. Skara. Sik, Teckfit; ausdenen, denfare. Dick, tiock. Okus, Ochs, oxe. Busuk, bustuk. Zerbrocken. Stuck g. Stucke. Ghæiret t. Kiinhheit, gierig, begierig. Gian, Dsian. t. Seele, ande. [...]

56

[...] Særp, scharf. Fereset. p. t. ein mutterpferd. Pferd, Fert. Wiran. Zerrüttung, på tyska skal det heta er macht nur lauter Witwar, d. i confuse dinge. Chaem t. Destructio, hemgierig t. hemnd. Chærabî, Chærab. t. spoliare, rauben. Tiirs, Diirs, durus, derb. g. Braga betyder på Turkiska eller Tattariska en dryck, som är giord af hafremiöl- Brygga. Aous t. t. sammanlupen miölk. Ost. Kanta. Trinckgeschirr. Kanna. Geitzî. capra, geiß, get. Gemengein, hauffen, gemeinde. Bokmek biegen, bocka. Zærer, beleidigung, Zeren, taren. Germ. reta. Feræhlenmek. laetari. Freuen. Kerabi, gläserne flasche, Karafin. Giuda, Schiuda. t. p. absondern, sich trennen. Scheiden, quitter, qwit. Chal, kali. t. t. ich bleibe stehen. Halt, giöra halt. Germ, Geri, Gerin. t. a. p. ad iram promptus, guerre, guerrie, här. [...]

57

[...] Man ser nog, at Strahlenberg så här, som på andra ställen, går något långt med sina Etymologiska undersökningar: dock kan och bör hans witnesbörd tiena til widare bestyrkande af min gißning, sedan likheten emellan Turkiskan och Swenskan är tilförene på så många sätt utmärkt. Men det skulle fägna mig än mer, om jag äfwen kunde skryta af Min Herres bifall i detta målet. Det skulle hielpa mig, at med så mycket mera stillhet uptaga almähetens omdöme, hwilket til äfwentyrs intet blifwer til min fördel. Jag wet förut, at detta giöromål ingalunda kan komma öfwerens med den nu almänt regerande smaken. Man måste tala om hushållning, wexel curs, och Politiska högmål för at wara på moden. Nödiga och nyttiga saker, utan twifwel. Äta och sofwa äro ock högtnödwändiga giöromål, men at endast äta och sofwa passar sig allena för

giödebofkap. Blifwa alla undersåtare i en republik förwandlede til hushållslärare och Politici: Kan det samma til äfwentyrs hända hos oss, som sägs wara händt på några ställen utom lands; at man med de wackraste hushåls böcker, och de härligaste Politiska uträkningar har. [...]

58

[...] hwarken hushållning eller Politi. De gamle hafwa liknadt en republik wid människians kropp, hwar alla lemmar böra göra hwar sin sysla: Man bör gå med fötterna, tage med händerna, och se med ögonen; men biuder man til at gå med näsan, och så vidare, bär det aldeles til fiälls. Dock deße uppbyggeliga betraktelser draga mig aldeles ifrån mitt ämne. Det återstår således nu endast, at jag utbeder mig Min Herres bewågna wänskap och benägna omdöme, änskiönt jag intet skulle kunna fågna mig af Min Herres bifall och samtycke. Lund d. 27 Oct. 1764. SVEN BRING P. S. At Man må wara så mycket mera försäkrad, at mina påminnelser om Turkiska språket hafwa sin riktighet; har jag anmodadt Herr Professor MUNTHE, som är kiund för grundelig insikt både uti detta och de flere Österländska Tungomål, at genomgä deßa rader: och har Wälbemälte Herr Professor behagadt yttra sig, det anmärkningarne äro med språketz art och beskaffenhet öfwerensstämmande.

Sources and Bibliography

A) Contemporary Authors (with titles of works, where applicable)

Bochart, Samuel (1599–1667): *Geographia Sacra seu Phaleg et Canaan* [...], Vol. IV, Utrecht 1708. ([Google Books](#))

Benzelius, Erik the Elder (1632–1709), **Törner**, Fabian (1666–1731): *Periculum runicum*, Uppsala 1724. ([Google Books](#))

Benzelius, Erik the Younger (1675–1743), *Utkast till svenska folkets historia, ifrån dess första uprinnelse, til och med konung Gustaf den förstas tid*, Lund 1762.

Björner, Erik Julius (1696–1750): *Nordiska Kämpa Dater i en Sagoflock*. Stockholm 1737. ([Digitale Sammlungen](#))

Brenner, Elias (1647–1717): Finnish-Swedish antiquarian and genealogist; cited by Lagerbring as an authority in Nordic antiquarian studies. No specific work title is mentioned.

Burton, Guilielmi (16.–17. Jh.), *Angli Leipsana veteris linguae persicae, quae apud priscos Scriptores, graecos et*

latinos reperiri potuerunt: Accedit Marci Zuerii Boxhornii Epistola ad Nicol. Blancardum De Persicis Curtio memoratis vocabulis, eorumque cum Germanicis cognatione, Lübeck 1720. ([Google Books](#))

Celsius, Olof (1670–1756), *De convenientia linguae Persicae cum Gothica* [...], Uppsala 1723. ([Google Books](#))

de Guignes, Joseph (1721–1800): *Histoire des Huns, et des peuples qui en sont sortis* [...], Vol. II, Paris 1756. ([Internet Archive](#))

Kallewier, Abraham (Hg.) & Abu'l-Ghāzī Bahādur Khān, *Histoire généalogique des Tatars*, Leiden 1726. ([Digital Sammlungen](#))

Herbelot de Molainville, Barthélemy d' (1625–1695): *Bibliothèque orientale, ou Dictionnaire universel* [...], Paris 1697. ([Google Books](#))

Gravius, Johann (1620–1688), *Elementa linguae persicae*, London 1649. ([Internet Archive](#))

Ihre, Johan (1707–1780), *Fragmenta versionis Ulphilanae, continentia particulas aliquot epistolae Pauli ad Romanos*, Uppsala 1763 ([HathiTrust](#))

Loccenius, Johannes (1598–1677): *Rerum Suecicarum historia: a rege Berone tertio usque ad Ericum decimum quartum deducta, & pluribus locis, quam antehac, auctor edita : accedunt Antiquitates Sueo-Gothicae*, Stockholm (Holmiæ) 1654. ([Internet Archive](#))

Lund, Carl (1638–1715): *Zamolxis, primus Getarum legislator*, Uppsala 1687. ([Google Books](#))

Meniński, Franciscus à Mesgnien (1623–1698): *Thesaurus Linguarum Orientalium Turcicae, Arabicae, Persicae [...]* et grammatica Turcica, Wien 1680. ([Internet Archive](#))

Olearius, Adam (1599–1671): *Vermehrte Neue Beschreibung Der Muscowitischen und Persischen Reyse [...]*, First edition, Schleswig, 1647; substantially expanded editions, among others 1656/1663. ([Internet Archive](#))

Peringskiöld, Johan (1654–1720): *Vita Theoderici regis Ostrogothorum et Italiae*, Stockholm 1699. ([Google Books](#))

Pfeiffer, August (1640–1698): *Critica sacra, de sacri codicis partitione, editionibus variis [...]*, Dresden 1680. ([Internet Archive](#))

Rudbeck, Olof the Younger (1660-1740): *Specimen usus linguae Gothicae, in eruendis atque illustrandis obscurissimis quibusvis Sacrae Scripturae locis; addita analogia linguae Gothicae cum Sinica, nec non Finnonicae cum Ungarica*. Uppsala 1717. ([Google Books](#))

Sperling, Otto (1634-1715), *De summe regio nomine et titulo septentrionalibus & Germanis omnibus & aliis: usitato Konning & ejus apud Danos origine, ejusque, potestate & majestate commentarius*, Kopenhagen 1707.

Stiernhielm, Georg (1598–1672): Works are not specified; author of linguistic-theoretical and antiquarian studies; cited by Lagerbring as an authority.

Strahlenberg, Philipp Johann von (1677-1747): *Das Nord- und Ostliche Theil von Europa und Asia [...]*, Stockholm 1730. (Digitale Sammlungen)

Twysden, Roger (1597-1672): *Historiae Anglicanae Scriptores X* (enthält u. a. Simeon von Durham), London 1652. (Internet Archive)

Verelius, Olof (1618–1682): Specific works are not mentioned; editions of Old Norse texts; cited by Lagerbring as an authority.

Walton, Brian (1600-1661): *Biblia Sacra Polyglotta* (Londoner/Walton-Polyglotte), London 1657. (Internet Archive)

A) Medieval Authors and Works

Hervarar saga, 13th century; based on older narrative material.

Knýtlinga saga (Saga of Knútr), 13th century.

Sæmundr fróði (Samundi): *Edda*, 11th–12th century.

Snorri Sturluson (1179–1241): *Ynglinga saga* (part of the *Heimskringla*), c. 1230 (date of transmission).

Simeon of Durham (Simeon Dunelmensis): *Historia Regum Anglorum* (e.g. in Twysden's edition), c. 1129.

Westrogothic Law (Västgötalagen), 13th century.

C) Ancient Authors (Classical Antiquity)

Ptolemy: *Geographikē Hyphēgēsis*, 2nd century CE.

Ammianus Marcellinus: *Res gestae*, 4th century CE.

Pliny the Elder: *Naturalis historia*, 1st century CE.

Herodotus: *Histories*, 5th century BCE.

Ctesias: *Persica / Indica* (preserved only fragmentarily), 5th–4th century BCE.

D) Bible / Biblical Philology / Orientalia

The Bible (Old and New Testament; used by Lagerbring as an authority and comparative corpus).

Chinese sources: unspecified (de Guignes draws on Chinese historiography, but Lagerbring often refers only to “Chinese annals/sources” without citing precise titles).

E) Myth–Historical Figures

Odin (Oden / Woden)

Mythical progenitor of the North Germanic peoples; interpreted by Lagerbring as an Asian immigrant and genealogical origin of the Nordic kings.

Scaef (Sceaf)

Anglo-Saxon genealogical figure; regarded as an ancestor of Odin in English royal genealogies.

Fjölfnir (Fjolner)

Mythical king of the Ynglings; son of Odin in the Nordic tradition.

Rolf (Hrólfr / Rolf Kraki)

Heroic legendary figure and king; a symbolic figure of early Nordic royal tradition.

Gautrek (Götrik)

Early Nordic king (partly historical, partly legendary); placed by Lagerbring within the genealogical succession of Nordic rulers.

Harald Svensson

Early medieval Scandinavian king; presented by Lagerbring as a transitional figure between myth and history.

Knut (Cnut)

Historical king (Denmark/England); placed by Lagerbring within a mytho-genealogical framework.

Oğuz Khan (Oghus Khan)

Mythical progenitor of the Turkic tribes; interpreted by Lagerbring as a Eurasian parallel to the Nordic Odin tradition.

Afrasiab

Iranian–Turanian legendary figure; king of Turan in Persian epic tradition; treated by Lagerbring as a genealogical figure of the Asian peoples.

Kistasp (Kirsasp/Garschasp):

Iranian mythological figure of ancient Persian tradition; hero and ancestral figure in Iranian epic literature (*Šāhnāme*).

F) Linguistic and Philological Traditions

Arabic linguistic tradition (Classical Arabic from the 7th century CE onward; Arabic grammatical and lexicographical scholarship, as well as Islamic historiography).

Persian linguistic tradition (Middle Persian and New Persian, c. 3rd–7th centuries and from c. 600 CE onward; Iranian historiography and epic traditions).

Turkic and Tatar Linguistic Traditions

(Old Turkic from the 8th century onward; Central Asian genealogical and linguistic traditions).

Latin Grammatical Tradition

(from Antiquity to the Early Modern period; Latin philology, grammar, and historiographical tradition).

Greek Linguistic and Historiographical Tradition

(ancient Greek authors and geographers; transmission of ethnographic and historical knowledge about Europe and Asia).

Nordic–Germanic Linguistic Tradition

(Old Norse and early Germanic dialects; saga-historical and genealogical traditions).

Gothic Linguistic Tradition

(Gothic biblical tradition, especially Wulfila; early Germanic written tradition).

Biblical–Hebrew Tradition

(the Old Testament as a genealogical and universal-historical reference).

Anglo-Saxon Tradition

(Old English genealogies and chronicles; transmission of Nordic origin myths).

Early Modern Orientalist Scholarship

(17th–18th centuries; European research on Oriental languages and cultures).

Antiquarian Tradition of Swedish Antiquarian Studies

(17th–18th centuries; runological, genealogical, and historical studies).